Budapest, 1900. Ötödik évfolyam. 72. szám. Szerda, március 14.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jószef-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 irt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az összeférhetetlenség.

Budapest, március 13.

(K.) Az utolsó hetek eseményei megint az érdeklődés középpontjába szoritották az összeférhetetlenség kérdését. S mint három esztendő óta ismételten, legutóbb is életjelért ostromolták azt a bizottságot, melyet a törvényhozás annak idején az összeférhetetlenségi törvény reviziójának előkészitésével bizott meg. Körülbelül azt a hitet próbálták elhinteni a közvéleményben, hogy ez a bizottság nem is annyira *előkészitő,* mint inkább *elaltató* bizottság. Már-már hangosan vádolták is, hogy a bizottság el akarja feledtetni önmagát. De ma délután végre ülése volt a sokat ostromolt bizottságnak és a napirendje értelmében az előadó a bizottság elé terjesztette a legfontosabb kérdőpontokat.

Ezek sem érdektelenek. De a közvéleményt talán mégis inkább fogja érdekelni az a teljesen körvonalozott álláspont, melyet az összeférhetetlenség kérdésében *Fest* Lajos, a kiküldött bizottság elnöke foglal el. Fest Lajos pedig ma tudósitónk előtt az összeférhetetlenségi kérdésről a következőkben fejtette ki álláspontját:

A külföld hasonló irányu törvényeinek tanulmányozása közben arra a meggyőződésre kell jutni, hogy a mi törvényünk minőség dolgában a legelsők között van. Némely helyütt összeférhetetlenségi törvény egyáltalán nincsen, ahol pedig van, korántsem olyan tüzetes, mint a miénk, noha a magyar törvény homályosságát és hézagos voltát sem szabad eltagadni. De hát a külföldi törvények sem dicsekedhetnek nagyobb világossággal és tökéletességgel. Gondolom, *a hiba nálunk nem a törvény anyagi részében, hanem az eljárásban gyökerezik.* Az a körülmény, hogy a többség választotta a birói fórumot, bizonyos gyanakvást keltett a közvéleményben, aminek természetesen nem volt meg mindig a kellő alapja, de hiszen a politikai ethikában maga a gyanakvás az, ami romboló hatásu, nem pedig a fölmerült gyanunak alaposság vagy alaptalanság.

Az orvoslásnak tehát nézetem szerint szintén *az eljárási részre* kell a sulyt vetnie. Ott kell megtalálni a módját annak, hogy *a pártszellem állandó uralma alól ragadtassék ki az összeférhetetlenségi biráskodás.* Ha ez sikerül, akkor elapad a gyanakvás forrása és a közvéleményben helyreáll az összeférhetetlenségi ügyek kezelése dolgában a bizalom, ennek nyomán pedig az az általános megnyugvás, amely most már közóhajtása a nemzetnek.

Ezeknek alapján *fenntartandónak vélem a törvény anyagi részét* s csupán két-három ponton szeretnék eleget tenni a harminc éves tapasztalás követelményeinek. Ilyen pont *az állami javak és jövedékek bérlete.* A törvény ezt kivonja az összeférhetetlenség alól, de a gyakorlat kontraindikálja a törvény e határozatának fenntartását. Szó lehetne továbbá az anyagi részben *a kamatbiztositást élvező vállalatok* dolgában a helyes határvonal megállapitásáról, nehogy később esetleg itt is fogalomzavar támadjon.

Az anyagi rész egyebekben megmaradhatna. Nincs mért boérni egy általános formulával, amely megengedne ugyan szigorubb alkalmazást is, de kaput nyitna viszont *enyhébb* felfogásoknak is. Tüzetes és kimeritő taxációt nem tartanék helyesnek. Elkerülhetetlenné az ilyen taxáció csak akkor válnék, ha az összeférhetetlenségi eseteknek vagy egésze, vagy egy kategóriája kivonatnék a képviselőház biráskodása alól és a választási ügyek analógiája szerint a Kuria illetékessége alá bocsáttatnék. Ebben az esetben persze enumerálni kellene az egyes eseteket, mert birói cognitio e nélkül alapos és lelkiismeretes nem lehet. Ám amilyen helyes volt a választások felett való kuriai biráskodás ugy, amint nálunk létrejött, éppen olyan *helytelen volna az összeférhetetlenségeknek a Kuriához való utalása.* Ezekben a dolgokban a parlament mégsem szavazhat bizalmatlanságot sajátmaga ellen. Megkorrigálhatja igenis az eddigi hibákat, de semmi szüksége rá, hogy hatáskörének ilyen megcsorbitásával nemcsak jogainak mennyiségét, hanem erkölcsi tekintélyét is csökkentse.

Meg lehet oldani a kérdést a parlamenti biráskodás keretében is. Előttem a következő megoldás képe lebeg:

A hivatali inkompatibilitás dolgában az eljárás marad a régi. A törvény itt teljesen preciz s a gyakorlat semmi hibát nem mutatott. Az *érdekeltségi* és *erkölcsi* inkompatibilitás az, amely az orvoslást követeli. Itt kell módosulnia az eljárásnak, még pedig a már jelzett módon és azzal a célzattal, hogy a *procedura tárgytalanná tegye a gyanakvást* s lehetőleg elfogulatlan, közmegnyugvást keltő biráskodást tegyen lehetővé. Az uj eljárás a következő volna: az összeférhetetlenségi bizottság a tudomására jött eseteket az eddigi módon megvizsgálja, összegyüjti az itélethozatalra szükséges adatokat, kihallgatja a kihallgatandókat, beszerzi a bizonyitékokat, szóval teljesen megérleli az ügyeket a végtárgyalásra. Mikor aztán együtt van a vizsgálat anyaga, azt *a képviselőház elé terjeszti.* Ezen a ponton kezdődnék az *uj procedura. A képviselőház elnöke hivatalosan felszólitja már előbb a t. Ház összes tagjait, hogy ezen az ülésen mulhatatlanul jelenjenek meg.* Aztán a nyilt ülésben *kisorsol egy urnából harminchat képviselőt.* Ezek azonnal fölvonulnak az összeférhetetlenségi bizottság tanácskozó termébe s ott *mint esküdtek a bizottság rendelkezésére bocsájtják magukat, becsületszavukra fogadván, hogy elfogulatlanul fognak itélkezni.* A vád és a védelem visszavethet tizenkét-tizenkét esküdtet. Ha nem élnek e jogukkal, a bizottsági elnök sorsol ki tizenkét esküdtet a harminchat közül. Ezután rögtön megindul a végtárgyalás, az anyag elreferálásával, a vád és a védelem meghallgatásával. Végül az esküdtek kimondják verdiktjüket: van-e az adott esetben összeférhetetlenség, igen vagy nem? Ha nem, az eljárás be van fejezve. Ha igen, *az összeférhetetlennek talált képviselőre az összeférhetetlenségi bizottság ráalkalmazza a verdiktet,* rövid határidőt — mondjuk, nyolc napot — tüzve ki, hogy vagy kiküszöbölje az összeférhetetlenséget, vagy mandátumáról mondjon le. Ha e határidőn belül az illető se az egyiket, se a másikat nem teszi meg, a bizottság ujra összeül és *semmisnek mondja ki a mandátumot.* Megjegyzem, hogy amennyiben a zsüri a végtárgyaláson a vizsgálat kiegészitését találná szükségesnek, *a kiegészités után a Házban uj sorsolásnak kellene megtörténnie,* hogy ezzel is ujabb biztositékát szerezzük az érdemleges döntés elfogulatlanságának.

Ezek az én *egyéni* véleményeim a reformról. Valeant, quantum valere possunt.

* * *

Az összeférhetetlenségi törvény revizióját kiküldött bizottság elnökének érdekes nyilatkozatát legszivesebben minden kommentár nélkül közvetitenök egyelőre a közvélemény cimére. Neki szól a reform, neki ez az egyéni álláspont: nyilatkozzék tehát róla. Ő a legilletékesebb. Azt az örömünket azonban még sem akarjuk titkolni, hogy Fest Lajos nyilatkozata az *elaltató bizottság* legendáját mindenesetre lerombolta. Ahol az elnök igy gondolkozik, ott a bizottság is nagyon komolyan veszi feladatát. És hitünk szerint szerencsés kézzel is keresi az orvoslást. Mert minden külföldi analógiától függetlenül, tisztán a mi harminc éves tapasztalásunk is igazolja, hogy a hiba csakugyan nem a törvény anyagi részében, hanem az eljárásban volt. Ezt feküdte meg állandóan a gyanu sötét árnyéka. S ha most a bizottsági elnök mégis szigoritani óhajtaná az anyagi rendelkezéseket is, kiterjesztvén az összeférhetlenséget az állami javak és jövedékek bérletére, továbbá a kamatbiztositást élvező vállalatokra is: ez mindenesetre a skrupulózitást bizonyitja, melylyel feladatához látott. Mert a kiterjesztés ezen a ponton kétségtelenül csökkenteni fogja a gyanu esélyeit és vajha ebből a szempontból kiterjesztené a reform az inkompatibilitást a kormánybiztosokra és miniszteri megbizottakra is. Nem mintha a tapasztalás itt visszaélésekre hivatkozhatnék. Nem. De a gyanunak még a csiráját is okos megfojtani. A kormánybiztosság és miniszteri megbizás pedig olyan föld, amelyikből estétől reggelre kinőhet a gyanu.

Mindenképpen komoly és megbecsülni való, amit Fest Lajos az eljárás reformjáról mond. Hogy a t. Ház jogköréből nem szeretné kihasitva látni az összeférhetetlenségek fölött való itélkezést: az nem jelent kicsinyes hiuságot. Igazán fontos kérdésben a parlament megmutatta, hogy le is tud mondani bizonyos jogokról. De mikor a mi reformált törvényünk ugyis az egész vonalon szigorubb és világosabb lesz a kongruens európai törvényeknél s mikor a megoldás a parlamenti biráskodás keretében is elképzelhető: akkor a képviselőház jogkörének megnyirbálása ok nélkül való volna. De meg az esküdtek kisorsolása egymagában elegendő, hogy megfojtsa azt a gyanut, amely idáig az összeférhetetlenségek fölött való itélkezéshez tapadt. A sorsolással elesik a legnagyobb gravámen, hogy az eseteket a többségből választott bizottság elfogult pártszempontok szerint birálja el s hogy az a három-négy ellenzéki férfiu, akinek a bizottságban helye jut, az akadémikus tiltakozáson tul egyszerüen tehetetlen. Az esküdtek sorsolásával legrosszabb esetben megtörténhetik ugyan, hogy nem változik a régi arány, de megeshetik az is, hogy az ellenzék jut a bizottságban többségre, sőt hogy tiszta ellenzéki esküdttestület mondhat verdiktet. Az ilyen verdikthez pedig talán mégsem tapadhat az a régi, megcsontosodott gyanu. És ámbátor kizártnak tartjuk, hogy a képviselők közül sorsolt esküdtek ilyen fontos itélkezésben influálhatók volnának, mégis csak

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

helyeselni tudjuk azt a nüánszot is, mely a vizsgálati anyag kiegészitésének követelése után ujabb esküdt-sorsolást ajánl. Impressziók és szuggesztiók ellen emberfia nincs beoltva. S a gyanu mindenképpen biztosabban van megölve, ha mindig azon melegében sorsolt esküdtek vonulnak fel a végtárgyaláshoz. Ami biztos, az biztos. És ha már az uj procedura meg akarja óvni az eljárás tisztaságát a gyanu árnyékától is, akkor ez a nüánsz sem felesleges.

Mindent összevetve: tetszik nekünk az uj procedura. Szépséghibája vagy jelentősebb hibája is lehet még, de azért állitjuk most ide a közvélemény kirakatába, hogy mindenki lássa, birálhassa, rostálhassa. S tájékozásul eleve megmondjuk, hogy eszünk ágában sincs az uj procedurára odaragasztani a kiállitások sztereotip figyelmeztetését: *a kiállított tárgyhoz nyulni nem szabad!* Szabad! Tessék . . .

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 13.

A széles mederben megindult földmivelésügyi vita nagyszámu szónokaiból csak hármat fogyasztott el a mai ülés. Az első *Komjáthy* Béla volt, aki hosszasan foglalkozott a latifundiumok kérdésével, érdekes fejtegetéseit belekapcsolva báró *Feilitzsch* beszédébe, akitől sokban eltér a felfogása. Szólt az Alföld népének elszegényedéséről; és végül a kereskedelmi miniszter beszédére tett nehány polemikus megjegyzést.

Komjáthy beszédét nehány pillanatra megzavarta egy szerencsétlen őrült, aki hangosan lekiáltott a beszéd közben:

— Éljen Magyarország és az összes nemzetiségek!

A terembiztosok beavatkozása vetett véget az incidensnek, melyet hirrovatunkban mondunk el részletesen.

Kristóffy József volt a következő szónok, aki azzal kezdte, hogy a helyes agrárpolitika alapjául az összes társadalmi osztályok összhangzatos támogatását vallotta; és azután behatóan foglalkozott a telepités és parcellázás kérdésével, amelynek tudvalevőleg egyik legalaposabb ismerője. Sok érdekes, uj szemponttal gazdagitotta ennek a kérdésnek a nyilvános megvitatását ma is és kapcsolatba hozva vele a kötött birtokok kérdését, nyiltan fölvetette a hitbizományok numerus claususának eszméjét. Meleg hangon tette szóvá a magyar paraszt ügyét és a földhöz való jogát annak a munkásnak, aki verejtékével teszi termékenyné ezt a földet. A tartalmas, formás beszédet megérdemelt figyelemmel hallgatta a Ház.

Buzáth Ferenc volt a harmadik szónok. A ruthén kérdésről beszélt és ütötte a zsidót. De ütötte a ruthén akolót is, melyet Egan csinál. És ezzel helyreállitotta az egyensulyt a másküllönben kedélyes Buzáth, lévén az ő jelszava: Misce et divide.

Az ülés végén *Kossuth* Ferenc inditványozta, hogy március 15-én ne legyen ülés. A Ház természetesen elfogadta az inditványt.

A képviselőház ülése március 13-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác.

Elnök: Bemutatja *Manassy* Györgynek, a moravicai kerület most megválasztott képviselőjének megbizó levelét.

Plósz Sándor igazságügyminiszter beterjeszti az irodalmi, müvészeti és fényképeszetre vonatkozó szerzői jogok kölcsönös védelme céljából Németországgal 1899. december 31-én kötött egyezmény bekikelyezéséről szóló törvényjavaslatot és az ártéri birtokok telekkönyvezéséről szóló pótnovellát.

(A földmüvelési budget.)

Komjáthy Béla: Mindenekelőtt foglalkozik a kisgazdák és kisbirtokosok helyzetével, amely ma nagyon elszomoritó, ezeknek fölsegélyezése és anyagi helyzetük javitása elsőrangu kötelessége a kormánynak. Ami a latifundiumok kérdését illeti, ellentétes álláspontot foglal el Feilitzsch bárónak tegnap elmondott beszédével, aki azt akarná, hogy a latifundiumok szétosztassanak az ország minden részére és ne koncentráltassanak azok csupán az Alföldre. Ezt nem tartja az ország érdekében célravezetőnek. Felhivja a miniszter figyelmét a házasságokra vonatkozó statisztikai adatok tanulmányozására. Mit látunk ebből? Azt, hogy a házasságkötések száma folytonosan csökken. Különösen konstatálható ez az Alföldön, a magyarság igazi zöme közt. Ez pedig abból következik, mert a nép nem mer családot alapitani, nincs neki annyi vagyona, hogy meg merjen házasodni. Azt látjuk továbbá, hogy már az Alföldön is divatba jön a két gyermek-kultusz. Ez pedig igen fontos körülmény a nemzetre nézve. Ezeken a bajokon segiteni kell. Áttér ezután a kereskedelemügyi miniszter beszédének ama részére, amely az őrlési forgalomra vonatkozik. A miniszter arról panaszkodott, hogy a magyar buza sikértartalma fogy, s igy román buza behozatalára van szükség.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: *A kereskedelemügyi miniszter ur ezt nem mondta!*

Komjáthy Béla: Tiltakozik a kereskedelmi miniszternek e kijelentése ellen. Példát hoz föl, hogy a magyar buza nem vesztett semmit értékéből. (Zaj.)

Komjáthy Béla: Sok tekintetben igazat ad Molnár Jánosnak, aki tegnapi beszédében ecsetelte a magyar kisgazda sorsát. Szerinte az agráriusok keresik az ellentéteket a kereskedelem terén.

Förster Ottó: *Nem keresik!*

Komjáthy Béla: *Őrülne, ha megcáfolva látná állitásait.*

(A VII. karzatról egy fiatal ember harsány hangon elkiáltja magát:

— *Éljen Magyarország az összes nemzetiségekkel!*

s néhány boritékban irományokat dob le. A csendzavarót a teremőr kivezeti.)

Komjáthy Béla: Nem fogadja el a költségvetést, hanem a következő határozati javaslatot nyujtja be:

Határozati javaslat. A nemzeti politikának az erdélyi részekben kettős feladata van: megerősiteni a románoktól lakott vidékeken telepités és más gazdasági eszközök segitségével a számban és vagyonban megfogyatkozott magyar népet és restaurálni a magyar közbirtokos osztályt, melynek pusztulását leginkább gazdasági okok idézték elő. Hogy a telepités történelmi és etnográfiai feltételei a sikert biztositó okokkal és tényezőkkel együtt tisztába hozassanak, szükséges történelmi alapon tudományosan megvizsgálni, hogy az erdélyi részekben 1723 óta, mióta e hazarész viszonyai nem csak békésebbek, de állandóbb jellegüek is lettek, a magyar-román és szász faj népmozgalmai időnkint miként alakultak és minő összefüggésben voltak. Szükséges volna feltüntetni, hogy az egyes népfajok vidékenkint való szaporodását vagy fogyását minő társadalmi és politikai, vallási és gazdasági okok és tényezők idézték elő. Szükséges volna megállapitani, hogy mely vidékek voltak kedvezők, vagy kedvezőtlenek az egyes fajok szaporodására és vidékenkint az erre vonatkozóan észlelt tüneményt miféle okok és tényezők szülték s hogy ebből a jövőre vonatkozóan miféle tanulságok és következtetések vonhatók le. Szükséges volna megállapitani, hogy az 1866-iki nagy agrár-reformot megelőzően minők voltak Erdélyben a birtokviszonyok, azaz mennyi birtok volt tisztán magyar kézben és mennyi román vagy szász kézben, — melyre alapul szolgálhatnak az 1819-iki konskripció Giracyana és az 1840-ik évi urbári összeirások. Megállapitandó volna, hogy az 1850—54-ben életbe léptetett uj birtok-rendszer mennyiben változtatta meg 1871-ig, az 1840-iki birtokállapotot. Ismerni kellene az erdélyrészi magyar birtokok történetét 1861—67-ig, kapcsolatban az akkori gazdasági- és hitelviszonyokkal. Szükséges volna megcsinálni 1867—68-ból az egykoru telekkönyvek alapján az erdélyi birtokok statisztikáját, annak kimutatására, hogy mennyi birtok volt akkor a magyar vagy nemzetiségi kézben s e birtokok jelzálogilag mennyire voltak terhelve. Szükséges volna kimutatni, hogy 1867-től az erdélyi földbirtok terhe miként emelkedik és miként folyt és fejeződik be a középbirtokosság ama romlása, amely már a 50-es években megkezdődött. Kutatni és megállapitani kellene a nemzetiségi pénzintézetek birtokpolitikáját ugy, mint az a magyar kis- és középbirtok megterhelésében nyilvánul. Kimutatni kellene, hogy 1848-tól 1900-ig miként nő időszakonkint a román értelmiség és birtokosság száma, párhuzamosan a magyarságéval és a százségával, vagy a két utóbbi rovására. Szükséges volna tudni, hogy az utóbbi 50 év alatt az erdélyrészi kereskedelmi, ipari mezőgazdasági, erdészeti, bányászati, hitelügyi stb. viszonyok mennyiben voltak hatással az egyes népfajok számbeli és vagyoni megerősödésére vagy hanyatlására. Minthogy ezen kérdések tisztázása nélkül a nemzeti politika az erdélyi részekben meg nem oldható, s minthogy magánemberek ily adatok összegyüjtésére a kormány minden irányban kiterjedő támogatása nélkül képtelenek, a magyar földmivelésügyi kormány kötelessége a vázolt elsőrangu fontossággal biró tudományos és politikai feladatot megoldani.

TÁRCA.

Ring a bölcső . . .

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Lux Terka.***

Minden ablakban a sok tömött fürtü sárga viola, hónapos rózsa és a törpe, idétlen formáju, de isteni illatu rezeda a cserepekben s ezek mögött szokott ülni délutánonkint az öreg Verther kisasszony.

Délutánonkint, amikor hosszu lábu gólyákat fest tüjével az elegáns kályha ellenzőkre, hosszu lábu gólyákat a nádas szélén s buzogányosfejü nádszálakat pingál a finom selymekre olyan müvészettel, annyi poézissel, hogy a nagyhirü klasszikus mesterek sem csinálták jobban megelevenedett vásznukra a maguk alakjait.

Estefelé pedig, mikor a földre szürkésbarna homály ereszkedik le és a gólyák piros csőrének a szine összefut az alap szürke szinével, akkor leteszi a tüjét Verther kisasszony s miután a himzőrámáját gondosan letakargatta egy fehér kendővel, hátra dől a székében, kicsike, aszott, sárga kezeit összekulcsolja a térdein és — hallgatja a csókok csattanását . . .

Ez egy kicsit furcsán hangzik, de ugy van . . . Fölötte is, alatta is egy-egy fiatal házaspár lakik, alig egy éves házasok és esténkint, a férj hazajöttével odahuzódnak az ablakaik mellé és a szoba csöndes homályában elcsattannak a nyilt, becsületes, megengedett csókok.

És Verther kisasszony hallgatja a csókok csattanását . . . Hallgatja a halk, fojtott suttogást és kicsike, aszott sárga kezei erősebben kulcsolódnak össze a térdei körül . . .

Ilyenkor a virágai is pazarul ontják körülte az illatot és régi, régi emlékek rebbenése érinti meg szegény, összetört szivét . . . Valaha, régen . . . az ő ujján is ott csillogott a mátka gyürü . . . Nem sokáig csillogott . . . Valami történt közte és a vőlegénye között és másik gyürü nem kellett többé a szép, érzékenylelkü Verther Flórának . . .

*

A tömött fürtü sárga violák, a hónapos rózsák, meg a kis idétlen formáju, törpe rezedák előtt becsukódtak az ablaktáblák. Őszi szelek jártak. Durva, hideg szelek s az ég szomoru, szürke köntösében hideg közönynyel nézett le az öreg, boldogtalan és bünös földre.

Verther kisasszony továbbra is ott ült az ablak mellett, a himző rámája előtt. Virágok fakadtak az ujjai alatt, hajnalpiros rózsák, sápadt liliomok, csakhogy lassan, nagyon lassan emelkedtek ki a maguk selyemföldjéből. Az öreg kisasszony keze sokat pihent. Inkább figyelni, várni látszott valamire. Ha a cselédje nagyobb zajjal csukta be az ajtót maga után, vagy ha a kanalat kissé csörömpölve tette le az asztalra, ijedt suttogással emelte ujját a szájához.

— Pszt, pszt! csöndesen Kati.

— Nem alszik itt gyerek — rántotta fel durcásan a vállát Kati.

Verther kisasszony fejét rázogatva, szelid szemrehányással nézett a lányra.

— Óh, óh — persze hogy itt nem alszik, hanem alhatik másutt!

— Másutt sem alszik — feleselt vissza a leány — Hála legyen az Urnak, az egész házban nincsen itt akkora gyerek se, mint egy kukoricacső.

Verther kisasszony hamiskásan hunyoritott a szemével.

— De lehet még, Kati, lehet. Itt is, ott is — mutatott fel s le — hát nem vettél te észre semmit, Kati? (Ezt pirulva kérdezte.)

A fiatal, cinikus Kati elkacagta magát.

— Ugy tesz a kisasszony — mondta — mintha őrülne a szomszédjai gyereke születésének. Hát mit tartozik az mi reánk? Inkább haragudni kellene, hogy alulról is, meg felülről is egy-egy kis patkány fog ezután a fülünkbe cincogni.

— Haragudni . . . és a vén kisasszony elutasitó kézmozdulattal, tünődve mosolygott maga elé. Haragudni . . . és a két karján, mint a hab a rajta pihenő rózsaszirmot, lassan, ritmikus ütemben ringatni kezdett valami képzeletbeli alakocskát, valami csipkék és szalagok között szunnyadó fejecskét . . . Ssss! . . . Pszt, Kati, csöndesen . . .

A szolgálója ijedt csodálkozással érintette meg a karját.

— Kisasszony!

Sötét volt már a szobában s nem lehetett látni, mint pirult el Verther kisasszony, csak gyönge, panaszosan fájdalmas sóhaja hallatszott.

. . . Egy asszonyi sóhaj! . . . Mi is ez? . . . Talán egy kicsike aranykulcs az asszonyi lélek pszichológiájának rejtett záru ajtajához, amelyen tul vagy a menyország, vagy a pokol huzódik meg a maga misztikus utu labirintjével . . . Ha ugyan labirint ez . . . Én nem hiszem, hogy az volna . . . Egyenes, tiszta, világos ut ez, az elején egy utmutató táblával s rajta ezzel a felirással — fehér mezőben rózsaszinü betükkel: a boldogság felé . . .

Én Istenem, hisz mi mind, mind a boldogság felé törekszünk és ha eljutunk végcélunkhoz, mind, mind, valamennyien, a milliók és milliók — mind jó asszony lesz . . .

Csakhogy olyan kevesen jutunk el. Illusióval, vágygyal, ábrándokkal kelünk utra, mint a vándormadarak és épp ugy, mint ezek, csak megtizedelve érünk a napsugaras, virágos édenbe . . .

A kövér, lompos Kati nem tudott eligazodni ezen a sóhajon és a vállát vonogatva, dobott egy darab fát a kialvóban levő tüzre. Azután lámpát

Ezek alapján utasítja a képviselőház a földmivelésügy kormányt, hogy haladéktalanul intézkedjék az előadottak tekintetbe vételével, az erdélyi részek népesedési, birtok- és hitelviszonyait tárgyazó munkálat elkészítéséről.

Kristóffy József: A telepítés és a parcellázás adja kezünkbe azt a regeneráló erőt amelylyel a magyar nép sorvadó alsóbb rétegeit talpra állíthatjuk, melyek közül az első mozgosítja a földet és az embert egyaránt, a másik azonban csak a földet, anélkül, hogy valamely etnográfiai hatása volna, mely oknál fogva ez utóbbit a magyar faj speciális természeténél fogva a népesség szaporodására a legfontosabb eszköznek tartja és ennélfogva azt határozottan a telepítés fölé emeli. A parcellázás egyetlen módja annak, hogy megszabadulhatunk az egyoldalu termelés hátrányaitól, exportképes kerti magvak és növények termelésével foglalkozhatunk. A telepítés és parcellázás nem annyit jelent, hogy most már földet kap mindenki, aki nincs megelégedve mai helyzetével; mert nem azt kell a telepítés és parcellázás áldásaiban részesíteni, aki legjobban kiabál, hanem azt, aki arra leginkább érdemes és akiben megvan a képesség arra nézve, hogy e birtokmegoszlásnak ugy a saját szempontjából hasznát látja, valamint ez által az állam nagy érdekeit s céljait is előmozditja. (Tetszés és helyeslés a jobboldalon.) És éppen ezért már most hangsulyozza, hogy a telepitési és parcellázási politikának más célokat kell követnie, mint eddig, más eszközöket kell használnia, mint eddig és miután itt oly nagy állami s nemzeti érdekek összeforrasztásáról van szó, melyeknek eredményei egyenesen nemzeti létünknek alapjait érintik, kétszeres elővigyázattal kerülendők el mindazon eszközök, melyek a telepités és parcellázás téves felfogása vagy helytelen intézése által kitüzött nemzeti céljaink elérését veszélyeztetik. A telepités és parcellázás ügye központositott vezetésre szorul. Egységes vezetésre, amely annak összes momentumait képes áttekinteni és ez az egységes vezetés, nem lehet más, mint állami, amelynek szempontjai magasabbak és általánosabbak, mint a társadalomé. (Helyeslés.) Azzal tisztában vagyunk, hogy a telepités és parcellázás föld nélkül nem eszközölhető. (Egy hang a szélsőbaloldalon: *Pénz nélkül!*) Még pedig igen sok földre van szükség, hogy azon nagy állami és nemzeti érdekeket, amelyek itt közrejátszanak, összeforrasztani tudjuk. Bizonyos aggálylyal viseltetik a hitbizományok, a kötött birtokok és a latifundiumok tulságos mértéke iránt, ami ugy a népesedési, mint a birtokmegoszlási processzusra egyaránt nyomasztólag hat. És ő még sem tartozik azok közé, kik a földbirtok-reform megoldása körül a hitbizományok forradalomszerü felszabaditásának jelszavával küzdenek; nem pedig azért, mert egyrészt a meglevő bajokat, melyeket orvosolni óhajtana, nem tartaná helyesnek ujabbakkal szaporitani, másrészt, mert na számot vetünk a telepités és parcellázás igényeivel, azt fogjuk találni, hogy valamely erőszakos eljárás inaugurálásával egy tekintélyes és nagy sulylyal biró társadalmi osztály elkeseritésére szükség éppen nincsen, hanem inkább arra van szükség, hogy a nemzeti akció nagy munkájához e tekintélyes és nagy sulylyal biró társadalmi osztály közreműködését is megnyerjük. Távol áll minden olyan radikális eszköztől, mely évszázados jogokat akar egyszerre áttörni, hanem megelégszik egyszerüen azzal, hogy a meglevő sikföldi hitbizományok numerus clausust képezvén . . .

Rakovszky István: *Helyes! Ez lehetséges!*

Kristóffy József: . . . a volenti non fit injuria elve alapján a birtokkal együtt önként és békés uton felszabadithatók legyenek a családi tanács, illetve a varományosok által. Radikális szemüvegen át nézve (Halljuk! Halljuk!) elismeri, hogy ez kevésnek látszik, de valamely gyorsabb processzus megindítására szükség éppenséggel nincsen. Az egyenlő örökösödési osztály megszüntetését a legnagyobb hibának tartaná, mert az egyenesen a paraszt proletáriátus mesterséges szaporitására vezetne. Az egyenlő örökösödési osztály megszüntetése csak növelné a bajokat, mert vagy paraszt majorátusokat kellene teremteni, amidőn egy gyermeken kivül a többi semmit sem kapna, vagy azt kellene kimondani, hogy az igazi örökös részletekben elégitse ki testvéreit és igy az első esetben egy jómódu paraszt mellett teremtenénk háromannyi proletárt, a második esetben pedig az eladósodás örvényébe kergetnénk az örököst és igy mindkét esetben csak a paraszt-proletáriátus terjedését mozditanók elő. (Ugy van! jobbfelől.) Bátran meg lehet kérdezni a magyar parasztról, mit szól ahhoz, hogy az ő tulajdonjogát korlátozni, hogy gyermekeit egynek kedvéért az egész vagyonból kizárni akarják. Hiába fogják neki magyarázni, hogy ez családja érdekében történik: büszkén és felháborodással fogja elutasitani ez irányt, (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) amelyet saját felfogásával összeegyeztetni nem tud, és azt fogja válaszolni, hogy ha már az urak minden áron segiteni akarnak rajtunk, hát csináljanak oly törvényt, vagy találják módját annak, hogy a magunk pénzecskéjén egy darabka földhöz jussunk, (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) mert a faluban és a határban már nem lehet kapni; a többivel aztán ne gondoljanak, mert amit szeretük, azt meg tudjuk őrizni és becsülni magunk is.

Major Ferenc: *De nem tudják megőrizni!* (Mozgás és zaj. Halljuk! Halljuk!)

Kristóffy József: Az ország miniszterelnöke, a szabadelvü párt vezére, önkezüleg rakja reá azon fundamentális gerendákat, amelyek a liberális agrárpolitika konstrukcióját hordozzák és e telepitő és parcellázó földbirtokpolitika immár a szabadelvü párt politikájában erősen dombordik ki és képezi agrárius részét azon kormánypolitikának, melyet a miniszterelnök ur az ország szine előtt kifejtett és melyet mi ezen az oldalon becsületes őszinteséggel és lelkiismereti meggyőződéssel támogatunk. (Éljenzés és helyeslés.) De követendő példát nyujt nekünk a földmivelési miniszter is, aki ezt a nemzetalkotó politikát nem várt gyorsasággal a cselekvés szinterére vitte és azáltal, hogy megtartott szaktanácskozmány folytán a látszólagos ellentéteket kiegyenlitette, az ország kiváló erejét a nemzeti konszolidáció jegyében egyesitette, azt a nagy szolgálatot végezte a haza érdekében, amelynek elismerése a gyakorlati államférfiu legszebb jutalma. A földmivelési miniszter kezébe van most letéve, hogy a magyar nép egy folyton növekedő arányszámának a magasabb kulturéletben való részeltetését akképp biztositsuk, hogy a társadalmi és gazdasági életnek összes alakulásai a vagyonban, müveltségben, nemzetiségben, erkölcsiségben folyton előhaladjanak. A költségvetést elfogadja. (Éljenzés jobbfelől.)

(Szünet után.)

Buzáth Ferenc: A liberális politika eredményeként jelentkezik a ruthén nép anyagi pusztulása. A liberális politika dédelgette a felvidék zsidóit annyira, hogy azok ott a törvényen tulthették magukat és tönkre tehették a népet. Az állam ma megkisérli a nép helyzetének javitását az állattenyésztés és földbérlet fejlesztése által. De a mód, melylyel ezt teszik, nem azt éri el, hogy a földhöz ragadt ruthén nép gazdasági helyzete javul, hanem azt, hogy a nép módosabbjai is szegényednek. Hallatlan az, hogy az állam által közvetett földbérleti akción az állam uzsorakamatokat akar nyerni, amivel ugy felverték az egy hold föld bérét, hogy ma nagyobb a föld bérletdija, mint ezelőtt öt évvel a vételár volt. Amit ott fenn a miniszter nevében tesznek, azért, ha uzsorás zsidók teszik, becsukják őket. Pedig valóban a legszegényebb népet szipolyozzák. A nép a hibás intézkedések folytán nem első kézből bérel, hanem csak albérlője a zsidóságnak, melv az állam jóvoltából, a liberális párt által teremtett politikából jutalmul előbb kapta meg a bérletet, mint a nép. Ez az a liberális agrárpolitika, melyet Kristóffy nagy garral védelmezett, mely a földet a zsidóság kezére juttatja. Ezért fáj a tuloldalnak a hitbizományok intézménye, mert azt egyelőre nem kaparithatják el a zsidók. Az állam az állattenyésztés emelésére állatot ád a népnek, amelyről kimondotta azt, hogy a végrehajtásra le nem foglalható, mert az az övé és nem a népé, de azért, ha elhull az az állat, azért megveszik árát a parasztón. Nevetséges kivánalom, hogy a ruthén „külön istállóban, meleg helyiségben" tartsa az államtól kapott marhát. Eddig a ruthén együtt hált a birkákkal, nem marad más hátra, mint az, hogy családtagul fogadja be ezentul az állami marhákat is. Károsnak mondja, hogy az állam ott, ahol eddig az állattenyésztés csak a birkákra szoritkozott, fajilag kiváló külföldi marhát oszt ki, melynek gondozása még a gyakorlott magyar gazda tudását is próbára teszi. Az akció költségeit sokalja. Felolvassa a miniszteri biztos számadását, mely ötvenötezer olyan koronát tüntet ki, melyből a ruthén paraszt egy fillért se lát. A munkásviszonyok az akció óta romlottak. Azelőtt 25 kr volt a napszám, és volt munka. Ma 80 kr a napszám, de nincs munka, mert a munkaadónak nincs 80 krja: igy hát semmit sem dolgoztat. Vándortanitókat sürget a ruthén-vidékre. Panaszolja a jegyzők önkényes eljárását s kéri, hogy azokat fosszák meg az adószedés hivatalától. A papságnak nyujtott szubvencióról beszél. A ruthén nép szellemi alulmaradottsága nem faji jellege annak, hanem a rossz táplálkozás következménye; az állam tejtermelési s általán a vagyon fokozására irányult akciója azonban nem fog e bajon segiteni, mert terheket rak a paraszt vállára, amelyeknek az csak ugy tud megfelelni, ha zsidó uzsorásoktól pénzt kap kölcsön és igy csak mélyebbre sülyed; gazdasági zül ésnek indul még az a gazda is, aki csekélyke tőkével ment bele a szövetkezetbe. A földmivelési miniszter is forditson gondot arra, hogy az a nép, mely a teknika fejlődése miatt elveszíti foglalkozását, más téren találjon ismét keresetet. A külföldi illetőségü földbirtokosokat nagyobb adóval terhelné; minthogy azok a jövedelem élvezetéből az államra háruló fogyasztási adókat nem fizetik. Magyarország ugyis Eldoradója az idegen tőkének. Szól a bornamisitásról. Az olasz bor behozatalát megakadályozni s vámját fölemeltetni kéri.

Széll Kálmán miniszterelnök: *Én is azt mondottam! Az előkészület már meg is indult!*

Buzáth Ferenc: Megnyugvására fog szolgálni az országnak. Kéri a minisztert, hogy a szövetkezetek iránt tanusitson nagyobb figyelmet. A szövetkezetek számára italmérési engedélyt sürget, akkor lesz keletje a jó magyar bornak és a nép olcsón jut hozzá. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

(Március 15.)

Kossuth Ferenc: Inditványozza, hogy a Ház már ma határozza el, hogy március 15-én ülést nem tart. Fölkéri képviselőtársait, hogy azon az ünnepen, melyet a főváros polgársága rendez, ama nagy események emlékére, mik mindnyájuk szivébe vannak vésve, minél nagyobb számban jelenjenek meg. (Helyeléss.)

Elnök: A Ház az inditványt elfogadja.

Az ülés délután 2 órakor végződik.

---

gyujtott. De amig a sötétben a gyufa után kaparászott az asztalon, valami homályos gondolat motoszkált a fejében s mikor a meggyujtott lámpa gömbjén végigterült a köténvével, félhangosan elgondolkodva mondta:

— Eh, az ember vagy szeret valakit, vagy nem szeret . . .

Ez a tudatlan, de *örök asszony* logikája. Nem okoskodik, nem birálgat, nem érzékenykedik, hanem a természet nagy, hatalmas ereje előtt meghódolva — mindig megbocsát . . .

*

Egy éjszaka valami átható, mindent megtagadó sikoltásra ébredt fel Verther kisasszony.

Világos, tiszta, hideg éjszaka volt s az ablakban egy kis hónaposrózsa félig kinyilt fejecskéje csodálkozva nézett farkasszemet a hidegen ragyogó, kevély Vénusz csillaggal. Bizony, a csillag nem mosolygott vissza a kis ostoba, naiv virágra. Hideg közönyével évezredek óta ejti bámulatba az ő gondolkodó szemlélőit és bünre, boldogságra, kacajra és sikolyra egyenlő a válasza: Semmit sem tudok . . .

Az öreg kisasszony felült az ágyában és hallgatózott . . . Fenn a feje fölött sietö lábak dobogását, ajtócsapkodást, beszédet hallott és ekkor megkettőzött figyelemmel hallgatózott.

Két kezét a szivére szoritva, nyitott ajakkal és sóvár, vágyakozó pillantással nézett a szoba plafondjára és várt, várt valamire . . . Egy kis nyivákoló, édes, éretlen gyerekhangra várt . . .

Egyszer aztán belécsendült ez a muzsika az öreg kisasszony fülébe.

És jól van az, hogy az a hidegen ragyogó, kevély Vénusz csillag mindeneknek azt feleli: Semmit sem tudok! . . . Jól van az, hogy az éjszakák titkaival szemben a csillagok vállalták el a szolidaritást. Jól van az, hogy annak a sok tiszta, hófehér asszonyi léleknek a vergődését rajtuk kivül senki sem látja a csöndes éjszakákon . . .

Oh, ha mások is látnák! . . . A mindeneket kikutató, a mindeneket kitaláló, a mindeneket kigunyoló emberi szemek. Akkor talán a liliom létezése csak egy legenda, egy mithosz lenne a jövőben . . .

Azután felkelt az ágyából Verther kisasszony. Ideges gyorsasággal kapkodta fel a ruháit és apró, imbolygó lépteivel szinte futva jött-ment alá s fel a szobában. Itt is, ott is a kezébe fogott valamit, ezt letette, azt felvette, közbe mosolygott, rázogatta a fejét és minden tárgyon, a mi a kezébe került, szerelmes gyöngédséggel simitott végig. Az ablakban a virágait sorra végig csókolta, azután megint jött-ment, tett-vett és mámorosan, neki pirulva, lázas reszketéssel fogott: egy *pólya* csináláshoz . . .

A lábdunnáját összegöngyölgette, a fiókos almáriomból kikeresett egy csomó hajnalpiros pántlikát és végig kötötte vele a dunnát . . . Aztán ringatta, csicsijgatta, altatta, közbe beszélt a lázas betegek tördelt szavaival össze-vissza mindent:

. . . — Én édes kis bimbóm . . . kicsike kis madárfiókom . . . én szent üdvösségem . . . Ssss! . . . alukálni szépen . . . Ssss! . . . csicsija babája . . .

S amikor elaltatta az „üdvösségét", lábujjhegyen, visszafojtott lélegzettel oda vitte az ágyához s az üres pólyát átszellemült arccal tette le a párnáira . . .

A feje fölött pedig valami egyenletes, tompa dübörgés hallatszott ezalatt. Ijedt csodálkozással riadt fel erre és találgatta, hogy mi lehet ez? És amikor kitalálta, ott az üres, fehér hajadoni ágy előtt, térdre esve, lelket hasitó zokogásba tört ki . . .

. . . Fenn pedig csöndes dalt dudorászva, a fiatal apa boldogan ringatta a bölcsőt . . .

BELFÖLD.

A szerzői jog védelme. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter a képviselőház mai ülésében törvényjavaslatot nyujtott be a *szerzői jog kölcsönös védelme végett a német birodalommal kötött egyezmény* becikkelyezése iránt. A javaslat szerint minden irodalmi, müvészeti és fényképészeti mü, amely az egyik állam területén napvilágot lát, a másik állam területén is élvezi az ilynemü müvek számára az ottani törvényhozás által biztositott védelmet. Különösen szabályozza e javaslat a forditási jog fenntartását. A kizárólagos forditási jog azokra a nyelvekre, amelyeken jogszerü és teljes forditás nem jelent meg, a mü megjelenését követő három évig tart. Azokra a nyelvekre, amelyeken ily forditás kellő időben megjelent, a forditási jog csak e megjelenést követő öt év mulva ér véget. A határidők számításánál a mü vagy a forditás megjelenésének naptári éve be nem számitandó. Az egyezmény a hatályának kezdete előtt létezett müvekre is alkalmazandó. De az eddig jogosan előadott szinmüvek, zenemüvek és zenés szinmüvek ezentul is szabadon előadhatók. Az egyezmény tiz évre szól s *Berlin*ben kötötték meg *Szögyény Marich* László, ottani nagykövetünk és gróf *Bülow* Bernát német külügyi államtitkár.

Törvényjavaslat a vizszabályozásról. A képviselőház mai ülésén az igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyujtott be az 1886: XXIV., 1889: XXXVIII.,

és az 1892 : XXIX. törvénycikk módosításáról. Ezek a törvények a vizrendezésről, vizrendezési társaságok kölcsönének behajtásáról és illetékmentességéről szólnak.

———

A Vaterland a Bánffy-ügyről. A *Vaterland* mai számában cikket közöl a Bánffy-afférről, amelyet állitólag egy jól értesült magyar politikus irt. Kommentár nélkül ismertetjük kivonatosan a cikket abban a föltevésben, hogy érdekelt részről hamarosan megjön a cáfolata. Csupán arra nézve van megjegyzésünk, amit a cikk a *Vaterland*nak Magyarországgal szemben való magatartásáról mond; és erre nézve is csak annyi, hogy ennek a kérdésnek nem a Vaterland a birája, hanem a magyar közvélemény, amely már rég meghozta az itéletét. Az emlitett cikk a következőket tartalmazza:

A *Vaterland* a Bánffy-féle választási alapról szóló cikkének megjelenése után a volt miniszterelnököt politikailag már elitélték, még mielőtt a zárt ülésre került volna sor. Mikor ugyanis Banffynak tudtára adták, hogy a Vaterland cikkét nem hagyhatja szó nélkül, fölkérte báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert, hogy az ügyben járion el. Báró Fejérvary a volt közoktatásügyi miniszterhez, gróf *Csáky* Albinhoz ment, hogy legyen a segédtársa. Csáky azonban visszautasitotta a kérését. Ezután a volt király személye körüli miniszterhez, gróf *Andrássy* Gyulához ment Fejérváry. Ő is visszautasitotta a kérését. Ezek után Fejérváry is letette megbizatását és a magyar királyi főudvarmester, báró Bánffy, a helyett, hogy rangjához illően titkos tanácsosokkal állt volna elő, egyszerü képviselőkre, legintimebb környezetére bizta az ügyét. A cikkiró azt mondja, hogy Csáky visszautasitó válaszát nem tudja, de Andrássyéra lehet következtetni. A zárt ülésen ugyanis Rakovszky kijelentésére, hogy a miniszterelnök nem manipulálhat választási pénzekkel, Andrássy közbeszólt: „Ez igaz.“ Ez a közbeszólás megmagyarázza, hogy miért itélték el politikailag Bánffyt, még mielőtt a *Vaterland*tól személyére nézve elégtételt követeltek volna. A cikkiró ezután *Széll* Kálmánnak a zárt ülésen mondott nyilatkozataiból, *Szilágyi* Dezső bólintásából azt következteti, hogy a *Vaterland* közlései igazak voltak. Végül Ugront veszi védelmébe a cikk Fejérváryval szemben, aki inkorrektnek mondta Ugron eljárását. Mi inkorrektség van Ugron cselekedetében? Nem magyar lapokba magyar ügyekről irni, egyoldalu álláspontból inkorrektnek mondható, jóllehet liberális miniszterek ezt mindig megtették és teszik is. A *Neue Freie Presse* még kevesebb szimpatiát pazarol a magyarokra a Vaterlandnál. Inkorrekt-e, ha egy katolikus ellenzéki politikus loyalisan egy egyéként loyalis ellenséghez fordul, egy keresztény-szocialista és Magyarországot nem egyszer érdek nélküli védelmező laphoz fordul, hogy segitse a zsidóság és a kálviniták ellen viselendő harcában?

———

Összeférhetetlenség.

Budapest, március 13.

Hosszu szünet után ma ujra összeült az összeférhetetlenségi törvény revizióját ügyében kiküldött képviselőházi bizottság és általánosságban megkezdte a revizióval kapcsolatos kérdések tárgyalását.

Fest Lajos elnök az ülés megnyitása után meleg szavakkal üdvözölte a megjelent *Szell* Kálmán miniszterelnököt és kérte őt, támogassa a bizottságot nehéz munkájában tapasztalásával, tudásával és államférfiui bölcseségével. (Általános helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök őszinte köszönetet mond az elnök szavaiért. Ezt az ügyet első sorban a Ház ügyének tekinti és éppen ezért nem is foglal el benne egyelőre preokkupálólag álláspontot, azonban szivesen és teljes készséggel részt fog venni a tanácskozások minden fázisában. (Általános helyeslés.)

Azután a bizottság *Rohonyi* előadó mellé megválasztotta jegyzőnek *Papp* Gézát és a tanácskozás rendjére nézve abban állapodott meg, hogy az összeférhetetlenségi törvény reviziójával kapcsolatos kérdéseket mindenekelőtt általánosságban eszmecsere tárgyává teszi s annak eredményéhez képest fog azután az egyes konkrét kérdések fölött határozni.

Polczner Jenő azt tartja, hogy mostani választási rendszerünk mellett jó összeférhetetlenségi törvényt hozni vagy a mostanit sikerrel módositani alig lehet. Erre a választások szabadságának és tisztaságának biztositása szükséges, ami csakis akkor történhetik meg, ha behozzák az általános és titkos választást. E gyökeres orvoslás nélkül céltalan és hiábavaló minden fáradság. Mindezeknél fogva kijelenti, hogy a célba vett módositásokkal szemben passziv magatartást fog követni.

Gulner Gyula abban a nézetben van, hogy amiket előtte szóló mondott, azok az aktiv és passziv választási jog kérdései, de semmiként sem oldhatók meg az inkompatibilitási törvényben.

A bizottság először is azt a kérdést vette tárgyalás alá, vajjon *kiterjesztessék-e az összeférhetlenségi törvény a főrendiházra is?*

Rohonyi előadó részletesen megokolja azt a nézetét, hogy az érdekeltségi inkompatibilitás a főrendiház tagjaira is kiterjesztendő. Nem is lenne egyébként értelme annak, hogy az inkompatibilitás törvényben szabályoztatik, nem pedig a házszabályokban.

Rakovszky István határozottan ellene van annak, hogy az összeférhetlenségi törvény a főrendiházra is kiterjesztessék. Alkotmányos szempontból egészen másként itélendő meg a főrendiház funkciója, mint a képviselőházé, amelyen voltaképpen az egész politikai élet sulypontja fekszik. Nevezetesen a pénzügyi kérdések tulnyomólag a képviselőházban döntetnek el és éppen az volt az egyik főoka annak, hogy szóló a törvény revizióját sürgette. Nem is lát valami nagy veszélyt abban, ha egyik-másik főrendiházi tag pénzintézeteknél érdekelve van, mert az oly törvényjavaslat, mely az illető pénzintézet helyzetére befolyással lehetne, előbb a képviselőház retortáján megy keresztül.

Kristóffy József nem osztja előtte szóló nézetét. A főrendiház tagjai éppen ugy tagjai a törvényhozásnak, mint a képviselők: több külföldi államban ki van terjesztve a főrendekre is az inkompatibilitás s ez az eszme a magyar törvényhozástól sem áll teljesen távol.

Mandel Pál azt tartja, hogy érdekeltségi esetekben nem szabad különbséget tenni az egyik és a másik ház tagjai között s ha csak a jogegyenlőséget megsérteni nem akarjuk, kimondandó, hogy az érdekeltség tartama alatt szünetel a főrendiházi tagsági jog,

Gulner Gyula és *Győry* Elek elvileg ugyanily értelemben nyilatkoznak.

Polczner Jenő a nélkül, hogy előbb jelzett álláspontját feladná, azt tartja, hogy nem terjesztendő ki az inkompatibilitás a főrendiházra, mert ő azt teljesen feleslegesnek tartja s ennélfogva nem járul oly intézkedéshez, mely a főrendiház etikai sulyát növelné és azt szervezetében megszilárditaná.

Kornis Ferenc nem tartja a főrendiházra mai összeállitásában az inkompatibilitási törvényt kiterjeszthetőnek.

Rakovszky István utal arra, hogyha ezt a kérdést megbolygatják, oly nehézségek fognak fölmerülni, amelyek az egész reviziót meghiusithatják. Kiemeli még álláspontjának megokolására, hogy a főrendiházi tag akarata nélkül is juthat érdekeltségi inkompatibilitásba, ami képviselőnél nem fordulhat elő.

Fest Lajos elnök elismeri, hogy a főrendiháznál is előfordulhatnak anyagi érdekeltségi esetek, melyekre nézve a Karok és Rendek már a régi országgyüléseken és régi törvényekben is provideáltak. Ennek dacára felette nehéznek tartja, hogy az alkotandó törvény a főrendiházra is kiterjesztessék. Legfeljebb a bizottság jelentésében lenne kimondandó, hogy a főrendiházra nézve a kormány terjeszszen be az anyagi érdekeltségi összeférhetlenséget szabályozó javaslatot.

Győry Elek kifejti, hogy a főrendiháznak is csak hasznára válnék az, ha nem áll ugy az ország előtt, hogy még e tekintetben is privilégizált állást élvez.

Ezek után a tanácskozás folytatását pénteken 5 órára tüzték ki.

KÜLFÖLD.

A reichsrath ülése.

Bécs, március 13.

A reichsrath mai ülését két inditvány vezette be, az egyiket *Bianchini* adta be az Egyesült Államokból kiutasitott horvát munkások ügyében, a másikat *Schlesinger* nyujtotta be. *Schlesinger* ajánlja, hogy ötszáz millió korona erejéig beruházási kötvényeket adjanak ki. Ezt első olvasás nélkül a költségvetési bizottsághoz utasitották. Néhány formalitás elintézése után a Ház tizenkét óra után áttért a napirendre, vagyis az *ujoncjavaslat* részletes tárgyalásának folytatására.

Elsőnek *Horica* szólal föl. Azt mondja, hogy a hadsereg harckészségét nem a német hadsereg-nyelvvel, hanem a hadi eszközök fejlesztésével, nevezetesen *a hadihajók és az állandó hadsereg szaporitásával és a tüzérség javitásával* kell fejleszteni. Nem igaz, hogy jutalomdijakat alapitottak azok számára, aki a *zde*-kérdésben vétenek a szabályzat ellen. A hadseregben előforduló *öngyilkosságoknak* a rossz bánásmód és a büntetéstől való félelem az oka.

Pfersche polemizál *Horicával* és *Herold* tegnapi beszédével s azt mondja, hogy ha rendezett viszonyokat akarunk, *uj képviselőket kell választani*, de nem a cseh erőszakos politika nyomása alatt, mint *Badeni* idején, hanem a politikai egyenjogúság szellemében. Pártja meg fogja szavazni a javaslatot.

Azután berekesztik a vitát. *Böheim* és *Piass* vezérszónokok beszéde után a Ház az ujoncjavaslatot második és harmadik olvasásban elfogadja, azután pedig áttér a szociálpolitikai bizottságnak a kőszénbányászok sztrájkjáról szóló jelentésére.

Elsőnek *Dasinszky* szólal fel, kinek beszéde jeladás volt a következendő botrányos jelenetekre, melyeket a szociáldemokraták rendeztek. Dasinszky ugyanis elbeszélt egy esetet, amelyben egy bányászt Ostrauban elfogtak, mert állitólag megsértette az uralkodó család egyik tagját, aki a szileziai bányák közül nem egyet mondhat a magáénak. *Frigyes* főhercegről volt szó — folytatta *Dasinszky*. Ámde ha Frigyes főherceg nem átallja zsebre tenni azokat a milliókat, amiket munkások ezrei véres verejtékük árán szereznek, akkor természetes, hogy egyenrangunak kell őt tekinteni a gazdasági harcban s nem lehet a főherceg fenségét a sztrájkolók üldözésével megvédelmezni. A kormánynak s az uralkodó család tagjainak, akik a bányavállalatokban olyan rossz társaságba keveredtek, jó lesz magunknak megjegyezniök, hogy helytelen dolog ebben a nagy küzdelemben meg nem adni a munkásoknak azt, ami őket méltán megilleti. Szilézia bányászainak a lojalitása alaposan meg fog csappanni, ha az uralkodóháznak egyik tagját olyan rossz hirü társaságban látják, amilyen a Larisch-Rotschild-Guttmann-csoport. (Hosszas taps a szociáldemokraták pártján.)

Resel (közbekiált): *Zsákmányoló főherceg!*

Wolf: *Vampir!*

Dasinszkyt folytonos közbekiáltásokkal zavarták. Ezalatt *Prade*, a most megválasztott alelnök elnököt s nyugodtan ült székében, nyilván nem is hallotta *Dasinszky* kirohanásait. Nem ugy *Koerber*. A miniszterelnök izgatottan feszengett, hol a szónokra, hol az elnökre nézett, de hiába. Egyszerre fölállt s kisietett a teremből. Kis vártatva megjelent az elnöki emelvényen dr. *Fuchs* elnök s átvette *Pradetól* a tanácskozás vezetését.

Mielőtt a következő szónoknak adta volna át a szót, meg akarta róni Dasinszkyt:

— Vissza kell térnem az előbbi szónok beszédére, aki az uralkodóháznak egy tagját is belevonta a vitába . . .

Tovább nem mondhatta. A szociáldemokraták és Schönerer hivei olyan nagy lármát csaptak, hogy az ember a maga szavát sem hallotta. Valamennyien rátámadtak az elnökre, amiért rendre akarta utasitani Dasinszkyt.

Schönerer hadonászva kiáltja oda:

— Ön itt se volt, mikor Dasinszky beszélt; csak az elnöklőnek van joga megróni a szónokot!

Az isszonyu lármában az elnök nem tudott szóhoz jutni.

— Nem engedjük rendreutasitani! Kiáltották a szocialdemokraták kórusban a Schönerer hiveivel.

Resel: Mondja meg ezt inkább a főhercegnek, meg a császárnak, ne nekünk!

Schönerer: Nem türünk erőszakot!

Dr. *Fuchs* elnök: Jó lesz hallgatni, Schönerer ur!

Schönerer: *Szemtelen! Ez arcátlanság!*

Dasinszky és *Resel* folyvást kiabálnak.

Az *elnök* rendreutasitja mind a kettőt.

A zaj nőttön-nő.

Wolf (az elnökhöz): *Mi köze önnek Frigyes főherceghez?*

Most végre a jegyző szavát meghallja a következő szónok, *Steiner* Lipót antisemita és bele fog beszédébe.

Ugyanakkor dr. *Fuchs* ismét átadja az elnöklést *Pradenak* és kifelé megy.

Schönerer utána kiált: Már szalad is! Rendreutasit s azzal megy. Előbb várat magára, hivni kell, megadja a rendreutasitást és távozik. Ön *közönséges szemtelen komédiás!*

Erre megint elkezdődik a siketitő lárma, de most átveszik a szerepet a keresztény szocialisták és a katolikus néppártiak.

Prohaska (Schönererhez): Három hétig nem mutatkozott s most idejött lármázni! *Bolond!* Mikor itt fontos dologról van szó, akkor ön *részeg!*

Bielohlavek: Már megint itt van a *cognac-hős* és lármázik. *Takarodjék ki!* Hetek óta először van itt s most is *részeg!*

A keresztény szocialisták azt kiáltják Schönerernek:

— Ön a bolondok házába való! Azt se tudja, mit beszél!

Prade rendreutasitja Schönerert, de a rendet nem képes helyreállitani.

Steiner a legnagyobb zajban beszél tovább s közben a szociáldemokraták és az antisemiták már-már hajba kapnak. Különösen nagy a tombolás, mikor *Steiner* azt mondja, hogy a maga jószántából ment Ostrauba végignézni a sztrájkot.

A szocialisták kiabálnak:

— *Megfizették!*

Steiner erre összeszoritott ököllel rohan a szocialisták felé, de a jobboldalról többen visszatartják. A karzatról ugy látszik, hogy mindjárt *verekedés lesz.* De lecsendesülnek az indulatok, mert Steiner leül.

Gregorig következik. Szóvá teszi, hogy Prade Bielohlaveket rendreutasitotta, mert Dasinszkynak közbekiáltott, de a német nemzetiségi párti alelnök nem rótta meg *Wolfot*, holott *Frigyes főhercegről azt mondta, hogy szénuzsorás.*

A németek iszonyu lármát csapnak erre. Körülfogják Gregorigot s szidják, piszkolják:

— *Aljas gazember*! *Arcátlan denunciáns*! Gyalázatos pimasz!

Gregorig farkasszemet néz a németekkel és a szemük közé kacag.

Az izgatottság lassankint eloszlik és *Baernreither* szólal fel. Azt mondja, hogy a sztrájk ügyében az egyetlen helyes megoldás a felek megegyezése. Nem helyesli a törvényhozás beavatkozását.

Utóbb *Dzieduszycki* és *Berner* vezérszónokok beszéde után a ház egyhangulag elfogadta *Slama* inditványát, amely a kormányt utasitja, hogy mindenképpen hasson oda, hogy a sztrájk megszünjék.

*Seichert*nek azt az inditványát, hogy a kormány hasson oda, hogy férfimunkások 19 éves korukon alul, női munkások pedig egyáltalán földalatti bányászati munkára ne alkalmaztassanak, egyhangulag a szociálpolitikai bizottsághoz utasitották.

A Ház azután tudomásul vette a morvaországi és a graslitzi zavargások dolgában kiküldött vizsgáló bizottságnak a jelentését. A jelentés szerint a kormány felszólitandó, hogy a megindított büntető eljárásra vonatkozó birósági aktákat terjeszsze a bizottság elé. A bizottság behatóan megvizsgálja a kihágások okait és következményeit a kormány közreműködésével.

Koerber miniszterelnök Dreknek arra a kérdésére, igaz-e, hogy a francia kormány ausztriai állatok kiállitását a párisi világkiállitáson megtiltotta, azt válaszolja, hogy az osztrák kormány a külügyminisztérium utján azonnal értesitette a francia kormányt az ausztriai állategészségügyi állapotokról és megkérte, hogy ettől a határozattól álljon el. Ed'igelé a miniszterelnök még nem kapott választ s azért ujra közbenjárt a külügyminiszternél. Mihelyt a választ megkapja megadja a kellő felvilágositást (Helyeslés.)

Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

(A császár és a zde bünösei.)

Prága, március 13.

A cseh lapok értesülése szerint az igazságügyminiszter tudatta *Sileni* képviselővel, hogy a király a nyelvrendeletek megszüntetése alkalmából a Zecinban, Holeschauban, Prerauban s más városokban elitélt tüntetők közül *háromnak egészen elengedte*, ötnek pedig jelentékenyen *leszállitotta a büntetését.*

A háboru.

Budapest, március 13.

French tábornok lovasai a ma délután érkezett hirek szerint bevonultak Oranje fővárosába Bloemfonteinbe, s ezzel a háboru egyik fele be van fejezve, ha ugyan másik felének elejét nem veszik a tényleg megindult béketárgyalások. Oranje fővárosának elestével, bármit mondtak és hirdettek is előre, egészen mássá lett a helyzet. Az oranjei burgherek becsületes testvériességgel csatlakoztak ugyan a transvaali boerok ügyéhez, de a mostani tünetek azt mutatják, hogy ez a csatlakozás nem a köztársaság egész népének egyhangu, spontán akaratából történt, hanem nagy része volt benne *Steyn* elnök és politikai hivei befolyásának, amint hogy másrészről Transvaalban is *Krüger* és hivei adoptáltatták az országgal a háborut. Most aztán, hogy az angolok sikerei, Cronje kapitulációja, Kimberley és Ladysmith fölmentése és Bloemfontein megszállása jelentékeny demoralizáló hatással vannak a két köztársaság harcosaira: a béke vágya egyre erősbödik, s nagy kérdés, hogy az esetre, ha Anglia ragaszkodik a két köztársaságnak eddigi politikai formájában való eltörléséhez: a boerok elég szivósággal fognak-e tovább harcolni azért a politikai eszméért, amelyet Krüger és Steyn *conditio sine qua non*nak állitanak s amelyért az utolsó emberig, az utolsó csepp vérig, mindhalálig való harccal fenyegetőznek. Könnyen meglehet, hogy boerok és burgherek meg fognak elégedni — ha többet el nem érhetnek — azzal az egyéni, vagyoni és politikai szabadsággal, amelylyel az angolok kinálják őket, ha ez a szabadság kellő biztositékokkal lesz körülvéve.

Ha Roberts tábornoknak meg kell még ütköznie azzal a tizenkétezer főnyi boer sereggel, amely Bloemfonteintől nyugatra áll, és ha győznek az angolok: akkor valószinüleg ez lesz az utolsó nevezetes csata ebben a háboruban, mert az ujabb angol győzelmet nyomon fogja követni a komoly békealkudozás — de a két kis állam csekélyszámu hősi népének titáni harca örök időkre fennmarad a történelemben, ha államnak léte megszünnék is.

Mai tudósitásaink a következők:

(Az angolok Bloemfonteinben.)

London, március 13.

French tábornok *bevonult csapataival Bloemfonteinbe.*

Steyn köztársasági elnök öcscsét *elfogták.*

A Pretóriával közlekedő *vasut és táviró az angolok kezére jutott.*

London, március 13.

Az angol főhadiszállás tegnap este a Kaal patak mentén tizenöt mérföldnyi masirozás után elérkezett Ventersleithbe, amely már csak tizenhat mérföldnyire van Bloemfonteintől. *Roberts* ujabb meglepetést szerzett a boeroknak azzal, hogy nem a Modder folyó, hanem a Kaal patak mentén nyomult előre. A boerok a fő-uton várták az angolokat s azt hitték, hogy Abrahamkral közelében kell majd velük megütközniök. Itt várt tizenkétezer boer tizennyolc ágyuval, de az angolok megkerülték őket.

London, március 13.

A *Daily News*nak jelentik Ventersleithból (a Bloemfonteinbe vezető uton), hogy *az egész bloemfonteini ut tiszta, a házak tetejéről fehér lobogók lengenek.*

London, március 13.

Lord *Roberts* a következőket táviratozza Ventersleithből ma reggel 3 óráról:

Tegnapi előnyomulásunk alatt nem találtunk ellentállásra, Utasitottam *French* tábornokot, hogy ha a sötétség beálltáig elég ideje van, szállja meg a bloemfonteini vasuti állomást és foglalja el a vasut járóműveit. *French* éjfélkor azt jelentette, hogy *nagy ellentállás után* az állomás közvetlen közelében elfoglalt két dombot, amelyek a várost uralkodnak. A foglyok között van *Steyn* elnök testvére is. A távirodrótok észak felé el vannak vágva. A vasutat elpusztitották.

Magam most French segitségére készülök a harmadik lovasdandárral és lovasitott gyalogsággal. A többi csapatok a lehető leggyorsabban követnek bennünket.

Driedfonteinnél szenvedett veszteségünk 320 sebesült és 70 halott és eltünt. A sebesülések *veszedelmesebbek* mint máskor, mert a boerok *robbanó golyókat* használnak.

London, március 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Vansejhillből e hó 12-ikéről: *Clemens* tábornok napfölkeltével rekognoszkálást végzett a tüzérséggel, hogy az Oranje-folyó északi partján levő ellenséges hadállás erősségét kikémlelje és negyvenfontosokkal, 4 üteggel és 3 Maxim-ágyuval megszállotta a folyó déli partján levő dombokat és hadállásokat. A tüzérség több *óráig folytatta a tüzelést.* A negyvenfontosok lyditlövegekkel tüzeltek, erősen lőtték a szemközt levő dombokat és lövésekkel felgyujtottak egy boer farmot. A boerok tervtelen puskatüzeléssel feleltek. Az ellenséges leyénységből csak kevés volt látható. Az angol csapatoknak nem volt veszteségük.

London, március 13.

A *Reuter*-ügynökség tudósitója a *driedfonteini csatáról* a poplarsgrovei táborból a következőket jelenti e hó 10-iki kelettel:

A Poplarsgrove mellett levő táborból való elindulás után *Roberts* tábornagy három részre osztotta haderejét. A jobbszárnyon *Tucker* hadosztálya nyomult elő, balra a Petersberg-uttól, a középen egy hadoszlop *Roberts* személyes vezetése alatt és a balszárnyon egy hadoszlop *French* tábornok vezetése alattt a Modder-folyó baloldalán vonult fel. Szombaton délelőtt az angol lovasság Broadwood tábornok alatt érintkezésbe jutott az ellenséggel és azt az alacsony hegygerincről elüzte. Miután 1 órakor egy gyalog hadosztály a boerok állásainak déli oldalára érkezett, *Broadwood* tábornok a lovasságot baloldalt vette és az éj beállával már 8 mérföldnyire tolta előre az ellenség háta felé. Időközben *Kelly-Kenny* tábornok megtámadta a boerok centrumát, akik heves tüzelést irányoztak az angolokra, a nélkül azonban, hogy előnyomulásukat megakadályozhatták volna. Jóllehet a boeroknak nem voltak sáncaik, mégis rendkivül nagy kövek mögött védelmet találtak. Két órakor egy lovas üteg egyengetni kezdte a gyalogság utját. Az ellenség Maxim-ágyukkal válaszolt. Időközben a gyalogság a boerok heves és folytonos tüzelése közt előnyomult, elérte a hegygerincet és még beállta előtt szuronytámadással elfoglalta az ellenség állását. Különösen figyelemreméltó volt Kelly-Kenny hadosztályának nagyszerü menete a Veldten át égető napon, mely menet után hat órai erős harc következett. A boerok seregét *Delarey* vezényelte. Sok boer volt ott Colesbergből, egy kis részük Ladysmithból jött.

(A békekötés felé.)

London, március 13.

Ugy látszik, hogy a béke kérdése *akut stádiumba jutott.* Valamennyi lap azt hangoztatja, hogy *Anglia nem türheti más hatalom intervencióját.* A lapok felsorolják a boerok bünlajstromát s visszautasitják azt a gondolatot, hogy eddigi függetlenségöket meghagyják. Mindnyájan egyetértenek abban, hogy a boeroknak *föltétlenül le kell tenniök a fegyvert* s csakis ezen az alapon lehet a tárgyalást megkezdeni. Az angol nép nem fog oly kormányt türni, amely az eddig hozott nagy áldozatok után kevesebbel be fogja érni.

Nagyon érdekes, hogy az angol kormányhoz közel álló lapoknak nyilvánvalóan inspirált cikkeiben egyetlen szóval sem történik említés *a boer köztársaságok annexiójáról*, ami oly sokáig volt az általános jelszó. A lapok továbbá nem követelik immár *Steyn*nak és pártjának és a két boer állam képviselőtestületének eltávolitását s egyetlen lapnak sincs kifogása a következő békeföltételek ellen:

1. Anglia névleges fennhatóságának elismerése.
2. Az összes boerok teljes lefegyverkezése.
3. Mind a két népfajnak teljes egyenjogusitása és a választójognak a legliberálisabb alapon való reformálása.

Azt hiszik, hogy az angol kormány válasza a legélesebben vissza fogja ugyan utasitani *Krügernek* azt a kivánságát, hogy a *status quo anté*-t visszaállitsák, de azért semmi sem lesz benne, ami a békének a jelzett alapon való megkötését akadályozhatná. Már most még csak azt kell bevárni, hogy a boer államok hogyan fognak viselkedni ezekkel az eszmékkel szemben.

London, március 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Durbanból mai kelettel, hogy a transvaali kormány *Németországot fölkérte közbenjárásra* vagy beavatkozásra, amit azonban Németország azzal a kijelentéssel *utasitott vissza*, hogy a konfliktus nem érinti Németországot.

Berlin, március 13.

A Reuter-ügynökségnek azzal a jelentésével szemben, hogy *Németország* a két délafrikai köztársaságnak intervenció iránt való kérését elutasitotta, a Wolff-ügynökség a következőket jegyzi meg: Értesülésünk szerint, ez a jelentés helytelen és a való tényállás a következő:

A *két afrikai köztársaság kormányai* a pretóriai konzulok utján több nagyobb és kisebb államot megkértek barátságos közbenjárásra. A német kormány erre azt válaszolta, hogy szivesen hajlandó a közbenjárásban közreműködni, ha megvan a közbenjárás alapföltétele, vagyis ha bizonyos, hogy *mind a két ellenfél* kivánja a közvetitést.

Hága, március 13.

A minisztertanács tegnap *Krüger elnöknek közbenjárás iránt való kérésével* foglalkozott. A kormány aligha határoz ebben a dologban, amig meg nem tudja a többi kabinetek véleményét.

Washington, március 13.

Alapos az a föltevés, hogy az Egyesült Államok felajánlották jó szolgálataikat Nagy-Britanniának és a délafrikai köztársaságoknak. Egyelőre még nincs szó tulajdonképpeni közbenjárásról, amely Nagy-Britanniának nem tetszenék s amelyet az Egyesült Államok önként föl nem ajánlanak addig, amig nem tudják, hogy mind a két hadviselő fél elfogadhatja. Azt hiszik azonban, hogy az Egyesült Államok nagyon alkalmas közvetitők volnának arra, hogy a feleknek átadják a békekötésre való fölszólitást, vagy azt a kérdést, hogy milyen föltételek mellett lehetne a békét ismét helyreállitani.

London, március 13.

Sugalmazott hirlapi cikkekből kiviláglik, hogy az angol kormány a boeroknak föltétlen meghódolását követeli ugyan ez idő szerint tehát egyáltalán nem hajlandó béketárgyalásokba bocsátkozni, oly nyilatkozatra mégis hajlandó, hogy *a boeroknak minden vagyonuk és birtokuk érintetlen maradjon* és nekik *teljes politikai egyenjoguság* biztositassék.

Eldöntött dolognak látszik továbbá, hogy *Krüger* és *Steyn elnökök*, *valamint hiveik eltávolittat-*

nak, a boer államoknak eddigi összes képviselő-testületeit *feloszlatják* és az *összes boerokat lefegyverzik*. Egyidejüleg fölmerült az a terv is, hogy a fokföldi hollandusoktól a többség és a hatalom elvétessék.

Hága, március 12.

Tegnap délelőtt érkezett ide *Krüger* távirata, amelyben a hatalmakat felszólította a béke közvetítésére. *Vilma* királynő válasza igy szól, hogy nagyon fog örvendeni, ha létrejön a béke, de a kormány *nem teheti meg a kezdeményező lépést*. Meg kell várnia a hatalmak elhatározását.

A kormányok között sürü táviratváltás van.

London, március 12.

Fokvárosban szombaton meetinget tartottak a boerok mellett s elhatározták, hogy *békebizottságot* alakitsanak, amelynek feladata lesz a londoni békebizottsággal összeköttetésbe lépni.

(A militarizmus kisértete.)

London, március 13.

Wyndham hadügyi államtitkár a jövő évi hadügyi költségvetésről nyilatkozik és azt mondja, hogy gondoskodni kell róla, hogy a gyarmatok *ezentul is nyujthassanak a birodalomnak katonai segitséget rendszeres alapon*. A gyarmatok nem teljesitettek szerződéses kötelezettségeket, hanem *a birodalmi ösztönnek engedelmeskedtek*. Ma még nem lehet azokkal a részletkérdésekkel foglalkozni, amelyek a gyarmati csapatoknak *a reguláris csapatokkal való együttmüködéséből* származnak. Meglehet, hogy a gyarmatok jövőre nemcsak arra fognak törekedni, hogy mai magatartásuk állandósuljon, hanem *előre megállapitott alapon megkönnyitik a szervezkedést*. A legutóbbi események semmiképp sem indokolják a háboru vezetésére tett intézkedések csökkentését. Ez okból az előirányzatba annyi költséget vett föl, a mennyi elégséges arra, hogy *a háborut teljes erővel még fél évig folytassák* és gondoskodtak arról is, hogy a megkezdett erőfeszitéseket még azután is *folytathassák hat hónapig* félakkora erővel.

Wyndham azután a költségvetés részleteit ismerteti és azt mondja, hogy néhány tisztet Svájcba küldtek az ottani lövőállások tanulmányozására és hogy az önkénteseket modern tüzérséggel látják el.

(Vegyes hirek.)

Kimberley, március 12.

Az orosz és hollandiai attasék, *Gurko* ezredes és *Thomson* hadnagy, akiket a boerok e hónap 7-én való visszavonulásuk alkalmával elhagytak s akiket azután Lord *Roberts* vett föl, most Kimberleyben vannak és a főparancsnok rendeletére most valószinüleg Transvaalba mennek Fokvároson és a Delagoaöblön át.

London, március 13.

A *Reuter*-ügynökségnek jelentik Fokvárosból: Grootdrinkból és Northofból menekülőket várnak ide. A lázadók állitólag már közel járnak Vanvyksoleihez. A távirati összeköttetés ezzel a várossal a mult éjszaka megszakadt.

London, március 13.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Ladysmith*ből tegnapi kelettel: Kideritették, hogy az ellenség főereje az, mely *Biggarsberg* mellett áll. Joubert tábornok *Glencoe* mellett van.

London, március 13.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Hopetown*ból: Az angol lovasság *Klaareekleofon*tól hat mérföldnyire *Seffersplan* mellett harcba keveredett az ellenséggel. A boerok hat halottat és sebesülteket vesztettek. Angol részen egy katona könnyen megsebesült.

(Az angol válasz.)

London, március 13.

A felsőházban Salisbury miniszterelnök egy *Krüger* és *Steyn* elnökök által aláirt és Bloemfonteinből e hó 5-éről kelt táviratot olvas fel, továbbá az arra adott választ, amely azzal végződik, hogy az *angol kormány csak azt felelheti, hogy nem hajlandó Transvaal vagy a Szabadállam függetlenségébe beleegyezni*. (Tetszés.)

London, március 13.

Miután *Balfour* felolvasta az *alsóházban* a kormány válaszát, hatalmas tapsvihar volt rá a felelet. A folyosókon izgatottan beszélték meg a történteket.

Mára volt összehiva az a konferencia, amelyen fel akarták szólitani a kormányt, hogy semmi körülmények közt se ismerje el a délafrikai két köztársaság függetlenségét. A konferenciára egybehivott képviselők köszönetet szavaztak *Salisbury*nak a válaszért.

A pénzügyminiszter bejelentette az alsóházban, hogy a *hadiköltségekre való kölcsönt tizszeresen tuljegyezték*.

HIREK.

Budapest, március 14.

— BUDAPESTI NAPLÓ. **Március 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra.** Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámitás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési dijat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— **Személyi hirek.** *Rainer* főherceg ma családjával Cannesbe érkezett. — *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter e héten pénteken nem tartja meg a szokásos kihallgatást.

— **Kitüntetések.** A király *Kubicsek* János tisztelteibeli esperes és buziási plébánosnak, az egyházi téren szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet és *Szmetana* József znióváraljai nyugalmazott elemi iskolai igazgatónak, a tanügy terén szerzett érdemei elismeréséül, az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Stefánia főhercegnő esküvője.** A *Neues Wiener Tagblatt* révén közli bécsi tudósitónk, hogy *Miramareba* és *Trieszt*be napok óta temérdek idegen érkezik, akik abban reménykednek, hogy jelen lehetnek majd az esküvőn, vagy legalább láthatják a mátkapárt. De a kastély és a park el van zárva. Senkit sem bocsátanak be jegy nélkül, már messze megálliják a járókelőket s a park közelébe se engednek idegent. Megesett, hogy arisztokrata látogatókat is visszautasitottak, mert az illetők nem tudták, hogy jegyet kell szerezniök. Az esküvőre már megtettek minden előkészületet. Elhatározták, hogy *hétfőn délelőtt* lesz a násza legnagyobb egyszerüséggel. Eredetileg ugy volt, hogy az esketésnél a trieszti püspök is interveniálni fog, de mivel ugyanakkor egy gyászmisét kell mondania, azért az esketést *Stefánia* főhercegasszonynak régi gyóntatója, *Mayer* udvari plébános egy udvari káplánnal fogja végezni s jelen lesz *Kolb* jezsuita péter is. A szertartás csak néhány percig fog tartani, mert a beszéd is elmarad. Az esküvő közönsége csak nagyon csekély lesz, még a kiséret sem fog teljes számban megjelenni a templomban. Gróf Lónyay Elemér tanui lesznek a fivére s egy más rokona. Meg vannak hiva azonkivül gróf *Welsersheimb* volt nagykövet a feleségével, *Jellasich* grófné és gróf *Esterházy* Ferenc. Esküvő után ebéd lesz, de a tengeri utazás elmarad. *Stefánia* főhercegasszony és a leánya egész nap a tengerparton sétálnak s sokat festenek. *Trieszt*ből táviratozta tudósitónk, hogy gróf *Lónyay* Elemér még *Velence*ben van s csak vasárnap érkezik *Trieszt*be. A *Grignano*-fogadóban, Miramare mellett már rendelt lakást magának.

— **Március tizenötödike.** A főváros és a vidék egyaránt készül március tizenötödikének a megünneplésére. Az iskolák, az egyesületek és igen sok helyütt a hatóságok is szabadságünnepet rendeznek.

A *Budapesti Ujságirók Egyesülete* március hó 18-án délután 3 órakor tartja sajtószabadság-lakomáját a Hungária disztermében. Az ünnepi beszédet a Jókai-billikommal *Jókai* Mór fogja mondani. A lakomára az egyesület meghivta a kormány tagjait, az irodalmi társaságok elnökeit, a főváros polgármestereit s közéletünk más kitünőségeit. A meghivott vendégek és az egyesület tagjai a lakomára szóló részvételi jegyet szombat estig válthatják meg az egyesület helyiségében. (Kerepesi-ut 17.)

A Petőfi-Társaság március 15-iki ünnepére nem ad ki jegyeket, de szivesen lát mindenkit és gondoskodik arról is, hogy az első helyek a hölgyközönség részére fenntartassanak. A felolvasó ülés, melyben dr. *Jókai* Mór, *Vészi* József, *Haimos* János, *Bartók* Lajos, *Abrányi* Emil és *Kóroda* Pál fognak közreműködni, 10½ órakor veszi kezdetét. Az ünnep végén a társaság koszorut tesz Petőfi szobrára.

Az egyetemi ifjuság március tizenötödiki ünnepe alkalmával a felvonulás az Egyetem-téren, a Kecskeméti-utcán, a Muzeum-körúton, a Kossuth Lajos-utcán, a Városház-téren és a Petőfi-téren történik. Az ünnepet rendező bizottság fölkéri az utvonalon lévő házak tulajdonosait, hogy diszitsék fel házaikat nemzeti szinü zászlókkal.

Szabadságünnepet rendez a fővárosban a *Garaasztaltársaság*, a *Csak szorosan*, magyarországi könyvkereskedők egyesülete, a VII. kerületi állami főgimnázium, a VII. kerületi elemi iskola, a *Ferenc József Tanitók Házának Eötvös Köre*, a III. kerületi felső kereskedelmi iskola, a szociáldemokrata párt stb.

— **Vészi József felolvasása.** *Az Izraelita Irodalmi-Társaság* ma este *Ágai* Adolf elnöklésével felolvasó ülést tartott az izr. hitközség disztermében diszes, nagy közönség előtt. A programm első száma *Vészi* József orsz. képviselő előadása volt a március 15-iki szabadságünnepről.

Azon a csodán kezdte, amelyet az isten a zsidó nép kedvéért tett, midőn Jericho sziklafalai, melyeket fegyver megvivni nem tudott, lehullottak egy harsonaszóra Józsua előtt. Évezredek multak el azóta, s voltak sokan, akik kételkedtek e csodában. És az isten, hogy eloszlassa a kételyeket, ötvenkét esztendővel ezelőtt megismételte ezt a csodás csodát. Amit hazafias lelkesedéstől áthatott magyar honfiak fegyverrel le nem dönthettek: egy szóra lehullottak a rabszolgaság, a kényuralom sziklagyürüvel övezett falai. Kisütött a szabadság napja, mindnyájunk örömére. S ha nézzük, kiknek volt részük ebben a nagy diadalban, akkor ott látjuk a magyar zsidóságot is, amely élő bástya gyanánt szintén kitárta keblét az ellenség fegyvereinek s hősi halált halt, vére pedig összevegyült a magyar haza hantjaival. Ez a zsidóvérrel átgyurt föld megilleti a zsidókat is s összeforrasztotta mindörökké a vallásfelekezettel. Ez volt a második vérszerződés, a zsidóság vérszerződése. Lelkes beszéde végén eleve is átkot szór azokra, akik csak egy téglát is hordanak Jerichonak, a szolgaság szimbolumának felépitéséhez.

A gyönyörü, szabad előadásnak, amelyet a közönség minduntalan lelkes éljenzéssel szakitott meg, nagy hatása volt. Befejeztével a közönség percekig tapsolt, mire az elnök meleg szavakban mondott köszönetet *Vészi* Józsefnek a szép szónoklatért.

Azután *Szabolcsi* Miksa olvasta fel *Achár vétke* cimü elbeszélését, végül dr. *Bernstein* Béla *Március 15-ike és a zsidók* cimen érdekesen ismertette a zsidók szereplését a népek szabadságmozgalmaiban.

— **Szegény Budapestet még az ág is huzza.** Az Ujépület telkén már egész csomó szép uj ház van, három-négyemeletes paloták és igazán paloták, mert ezekre a méregdrága telkekre nem lett volna érdemes olcsó házat épiteni. S ezek a gyönyörü házak most ki vannak téve annak az eshetőségnek, hogy abban a malteres, fölturt állapotban marad legalább egyelőre előttük az utca, amilyenben most van. A főváros tudnillik ugy állapodott meg a pénzügyminisztériummal, — amely mellesleg megjegyezve hét millió koronát nyert a kisajátitott telken — hogy kész állapotban kapja meg a minisztériumtól az utcákat. Miután most már épülnek a milliós nagy házak, föl is irt a minisztériumhoz és megsürgette az utcákat. A pénzügyminiszter azonban ráült a pénzes ládájára és egy kurta feleletben kijelentette, hogy eszébe sincs utcát épiteni. Sőt ráeserditett a fővárosra, hogy rögtön épitse meg az utcákat s aztán, ha kedve tartja, keresse az igazát a biróság előtt. A főváros valószinüleg nem lesz hajlandó erre — s egyelőre szó sincs utcáról az Ujépület telkén.

— **Bezerédj Pál ünneplése.** A magyar selyemtenyésztés ujjáalkotóját, huszéves müködése alkalmából a vezetése alatti tisztikar remek kiviteliü albummal lepte meg. Az album finom barna bőrbe van kötve, szélein szederlevelet, gyümölcsöt és hernyót ábrázoló érckerettel, középen *Bezerédj* Pál emailirozott monogrammja koronával, mely drága kövekkel van kirakva. A boriték belső lapja selyemmel van borítva. Az album első lapja müvészi aquarell-festmény. Közepén a következő ajánló sorok olvashatók: *Bezerédj Pálnak, a magyar selyemtenyésztés apostolának, 20 évi önzetlen és hazafias munkássága emlékéül 1880—1900.*

Az album csatja remekül kivert selyempillét ábrázol kék emailirozással. Az album 24 lapból áll. Az első lapon *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter és a selyemtenyésztés ügyével foglalkozó miniszteri tisztviselők arcképei vannak. A második lapot *Bezerédj* Pál pompás arcképe, az album többi lapjait a szegzárdi és a többi felügyelőségek tisztikarának arcképei és a selyemtenyésztési épületek fényképei diszitik. Végül a horvátországi tisztikar és épületek és legvégül a külföldi, görci, francia és olasz szakférfiak arcképei következnek. A gyönyörü albumot, melyet a tisztikar szeretete és hálája jeléül készittetett főnökének, tegnap adták át *Bezerédj* Pálnak.

— **Kardpárbaj.** *Neufeld* Gyula ügyvédjelölt és *Fabritzky* István hivatalnok közt harcképtelenségig menő kardpárbaj folyt le tegnap délután fél négy

órakor a Lovas-féle vivóteremben, mely *Fabritzky*nek megsebesülésével végződött. Ellenfele sértetlen maradt.

— **Egy ujabb károsult.** A Théâtre Frangais égése után kisebb-nagyobb károsultak egymásután jelentkeznek. Legutóbb *Stork* kiadó jelentkezett, akinek helyiségei a leégett színház épületében voltak. Érdekes, hogy Stock könyveiben nem a tüz tett kárt, hanem a viz. Pincéit, ahol drága könyvek voltak raktáron, elárasztották a tüzoltók fecskendői. Most kártérítést követel.

— **Ujra kötekedik a főkapitány ur.** A főváros szabályrendelettel rendezte a Duna partjain a hajók kikötését. A szabályrendeletet annak rendje és módja szerint fölterjesztették a belügyminiszterhez megerősitésre és ez megis történt. Most már semmi egyéb nem volt hátra, mint hogy a rendőrség érvényre juttassa a szabályzatot és itt persze, mint minden esetben, ha a tanácsnak valami dolga van a rendőrséggel — elkövetkezett a konfliktus. A főkapitány visszaküldte a szabályrendeletet s kijelentette, hogy az abban megirott intézkedéseket nem hajtja végre, mert neki nem küldte le a belügyminiszter a jóváhagyást, — az ebadta belügyminiszterje, majd megtanitja emberségre a főkapitány ur. — A jogügyi bizottság ezek után tárgyalás alá vette a főkapitány átiratát s elhatározta, hogy megkérik szépen a belügyminisztert, hogy hamarosan küldje le a szabályrendeletet a főkapitánynak is, mert itt a főváros fontos anyagi érdekeiről van szó s minden elmulasztott nap veszteséget jelent. Azonkivül arra is megkérik a belügyminisztert, hogy beszéljen a lelkére a főkapitány urnak, hogy ne kötekedjék annyit... Tisztára gyerekség, amit csinál.

— **A kiállitási rendjeleső.** A párisi világkiállitáson sem fog elmaradni az a bizonyos rendjeleső, amely minden nagy kiállitásnak szokott kellemes kisérője. A francia kamarában a jövő héten állapitják meg a kiosztandó becsületrendek számát. A kereskedelemügyi miniszter már a kamara elé terjesztette azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza a kormányt a következő kinevezésekre: 500 lovag, 166 tiszt, 25 commandeur, 7 grand-officier és 2 nagykereszt; összesen 700 kitüntetés. És ez után a rendjeleső után a szokott csalódások is el fognak következni, mivel egy kitüntetésre átlag száz aspiráns szokott esni...

— **Tizezer korona a hirlapirók nyugdijintézetének.** Egy ismeretlen adakozó folyó hó 8-án a főpostán feladott és a postahivatal által 904. sz. alatt kezelt ajánlott levélben 5000 frtot küldött a kereskedelmi minisztérium egyik tisztviselője részére a nélkül, hogy magát vagy a küldemény célját megnevezte volna. A tisztviselő ezt az összeget mindjárt másnap az eset bejelentésével a miniszternek adta át. Minthogy a küldeményben az összegen kivül egyéb feljegyzés vagy felvilágositás nem volt s további nyomozásra támpont nem kinálkozik, a kereskedelmi miniszter ezt az 5000 frtot a hirlapirók nyugdijintézet vagyonának gyarapitására fordította.

— **Vándorló millók.** Az uj bankszabadalom értelmében a Magyarország részéről a banknál letétbe helyezett aranyrudak a magyar főintézetnél Budapesten őrizendők meg, az itteni intézet azonban még nem rendelkezik a kellő nagyságu páncélszobákkal, hogy ily nagy összegü értékeket őrizetül átvehessen. Innen van, hogy az itteni főintézet azt a 45 millió arany forintot, melyet a magyar kormány az öt koronás jegyek kibocsátása alkalmából a banknál letétbe helyezett, épp most Bécsbe szállittatja az ottani főintézet pincéibe. E nagy érték elszállitása postaigazgatóságunknak nem kis gondot okoz. A szállitás ugyanis postán történik, még pedig ládákban, melyeknek mindegyike 90 ezer forint értékü aranyat tartalmaz; naponként pedig az esti vonattal 50 ládát inditanak utnak. Az értékes küldemény elszállitása természetesen a legnagyobb óvatossággal történik. A szállitás tiz napig fog tartani.

— **Megirta a gyászjelentését.** *Aradról* táviratozzák, hogy egy ottani szállodában ma öngyilkossá lett egy szerelmes pár. A legény, *Ivits* György 18 éves aradi pincér, a szerelmese *Soltész* Mariska varrólány, az aradi szinház portásának a leánya, alig 16 éves. A legény először a kedvesét lőtte mellbe sazután önmaga ellen forditotta a fegyvert s sziven találva rögtön meghalt. A leány néhány pillanat mulva követte a halálba. Már régen elhatározták, hogy együtt fognak meghalni. A leány gyászkeretü papiroson a gyászjelentését is megirta.

— **Tüzér az ágyu előtt.** Nagy szerencsétlenség hire érkezik *Aradról*, amely egy katonai gyakorlat alkalmával történt s egy tüzérnek az életébe került. Az aradi helyőrség egy része tegnap délelőtt nagyszabásu gyakorlatot tartott a határon tul, *Glogovác* és *Csicsér* között. Mikor az ágyuzást befejezték, egy tüzér elhaladt egy ágyu előtt, hogy a zászlót kitüzze a leszerelésre. Hogy történt a dolog, még nem bizonyos, de mikor a tüzér az ágyu előtt elhaladt, azt *elsütötték* és a következő pillanatban a tüzér vértől boritva a földre rogyott. Az ágyu vaktöltésre volt töltve, de az óriási mennyiségü lőpornak borzasztó hatása volt a tüzérre, kit *Tomics* Vladimirnak hivnak és verseci születésü. Az arcát összemarcangolta a lövés és testének egyéb részeit is megsértette. A szerencsétlenül járt tüzért kocsin az aradi csapatkórházba szállitották, hol gyógykezelés alá vették, de nem remélik, hogy életét meg lehet menteni. A katonai hatóságok meginditották a vizsgálatot a szerencsétlenség ügyében.

— **Az aranyrózsa készitője.** Rómában a minap feltünést keltett egy temetés, amelyre az összes bibornokok és püspökök kivonultak skárlát és biborvörös diszruhájukban. Ugy hitte volna bárki, hogy valami előkelő személyiséget temetnek. Pedig csak egy egyszerü kézmüvest kisértek az utolsó utjára. Pietro Santelli a pápa utasitására kapta a nagy diszt a temetéséhez. Ő, mint valamennyi ős aranymüves volt, s családfáját egyenes ágon a tizenötödik századig vezetheti vissza. És még az is nevezetes, hogy ősei mind ugyanabban a házban éltek, valamint ő, a Vatikán közelében. Az ódon kis boltban évek hosszu sora óta az *Arany rózsa* készült, amelyet tudvalevőleg annak a fejedelemasszonynak adat át a pápa minden esztendőben, aki abban az évben a legjobb „magaviseletet" tanusitotta. Ezt XIII. Leo pápa szokta tréfásan mondani. A Szent Atyának ez a rózsa évenkint negyvenezer lirájába kerül. A Santellik maguk tizenhatezer lirát kaptak, de dolgoztak is érte egész esztendő alatt. Tömör aranyból a rózsa kocsánja csaknem négy láb. A nagy rózsa egyes szirmokból van össze rakva s azokba bevésik az adományozó pápa nevét és megjutalmazott fejedelmi nőnek az összes erényeit. A szirmokon azonkivül apró gyémántok csillámlanak, mintegy az égi harmatot jelképezve. Ezt az óriás rózsát ezelőtt elegáns, égszinkék atlaszszal kipárnázott ládácskába tették, amely csudás szépen cizellált ezüst rózsákkal volt kirakva, hanem amikor a pápának ezért a ládikáért is tekintélyes számlát nyujtottak át, akkor elhatározta, hogy jobban fog gazdálkodni, s azóta az arany rózsát csak selyembe burkolva vatta-alapon egyszerü kartonskatulyában küldi el. Az elküldés egyébként huszonnégyezer lirába kerül. Ez az összeg azé a két megbizotté, akit a legrégibb római nemességből választanak ki. Az átnyujtásnak meglehetősen komplikált ceremóniája van. A vasutnál friss, nagy mürózsákkal diszitett udvari diszkocsi várja a küldötteket. Az udvarban egy ezred dobpergés mellett tiszteleg. Az idősebbik követ magasra tartva a fogadó terembe viszi az aranyrózsát, ahol egy erre a célra elkészitett ezüst rojtos fehér selyemteritővel letakart asztalra teszi le. Közvetetlenül ezután az udvari kápolnában a püspök misét mond, miközben a fejedelmi nő fehér menyezet alatt ül. Akkor átmennek a trónterembe, ahol a felséges asszony egy uralkodói jelvényekkel diszitett székre ül. Mellette foglal helyet az öregebbik megbizott, mig a fiatalabbik eléje áll és erős hangon egy pápai kéziratot olvas fel. Háromszor lengeti e közben ide-oda az arany rózsát és végül átnyujtja a prelátusnak. Ez halkan elmormolt áldással a királyné szivéhez érinti a rózsát és azután ezt mondja:

— Ecce Rosa mystica, donum Sanctissimi Patris.

A kitüntetett fejedelmi nő megcsókolja a rózsát és feleli:

— Deo Gratia.

Tedeummal végződik az ünnepség, amely után a követeknek a király és a királyné az illető ország legmagasabb rendjelét adják át.

— **Házasság.** *Weisz* J. Kálmán hőgyészi kereskedő eljegyezte *Steiner* Gizella kisasszonyt, özv. Steiner Hermanné leányát Várpalotáról.

Fleischmann József, a bajai Fleischmann B. fiai cég beltagja, eljegyezte *Reiner* Adolf tekintélyes dombóvári kereskedő és bérlő leányát, *Reiner* Olga kisasszonyt.

Feuermann Zsigmond jegyet váltott *Feuerstein* Bertuska kisasszonynyal Budapesten.

— **Pete Lajos Szegeden.** *Pete* Lajos somogymegyei aljegyző, aki az ujságirók minapi hangversenyén magyar dal- és zeneelőadásával oly óriási sikert aratott, március 17-ikén a csurgói és 24-ikén a szegedi kaszinóban mutatja be magát. A fényes tehetségü dalköltőt a két kaszinó igazgatói kérték föl a hangversenyre.

— **Alapos halál.** Narcisse Frossard párisi hivatalnok, aki már hosszabb idő óta féltékeny volt tizenkilenc éves feleségére, tegnap este rövid perpatvar után hat revolverlövéssel megölte az asszonyt. Azután fejbelőtte magát, de eszméletét nem vesztette el, ugy hogy attól való félelmében, hogy esetleg életben maradhatna, borotvával felmetszette a torkát, azután pedig hatodik emeleti lakásának ablakából az utcára dobta magát. Igy aztán alaposan meghalt.

— **A becsületes megtalálók.** A központi adópénztár végre valahára leleplezte a becsületes megtalálókat, vagy legalább ezeknek egyik kasztját, a kutya-megtalálókat. A leleplezés részletei szerint a becsületes megtaló nem egyéb, mint furfangos gazember, s ha ez tovább is igy tart, igy fogják egymást sértegetni az emberek:

— Te nyomorult! Te... becsületes megtaláló!

A dolognak a magyarázata pedig a következő. Az utóbbi időben gyakori a fővárosban a ritkább faju vagy gondosabban őrzött ebek eltünése. A kutyák azonban rendszerint nem tünnek el véglegesen, hanem megkerülnek valamely becsületes megtaláló révén, aki jó borravaló vagy jutalom fejében visszahozza az eltünt kutyát szomorkodó tulajdonosának. A kutyát azonban mindig az ilyen *megtaláló* tünteti el, aki a kutya-védjegy alapján a központi adópénztárban kipuhatolja a fogott eb gazdájának a cimét és elviszi neki elveszettnek hitt kedvencét. Mivel a kutyatulajdonosok iránt érdeklődők egyre sürübben jelentkeznek, a központi adópénztár e kutya-üzelmekről közeiebb jelentést fog tenni a rendőrségnek. Egyelőre ennyiben van még a dolog, de tekintve, hogy most a rendőrség veszi a kezébe, valószinü, hogy ezentul rendes keresetforrássá fog válni. Ártatlannak elég ártatlan s megtalálásnak még mindig elég becsületes...

— **Banket Székely Bertalan tiszteletére.** Az Országos Kaszinó emeleti éttermében ma este banketre gyültek össze *Székely* Bertalan tanártársai, müvész-kollegái, tisztelői és a sajtó képviselői, hogy megünnepeljék a mesternek a Nemzeti Szalon kiállitásával történt revelációját. Eljöttek családjának tagjai és gyermekei: Székely Árpád és dr. Székely Ágoston, veje Antal Gyula stb. Elsőnek *Hock* János emelt poharat *Székelyre*, lelkes szavakkal vázolva a mester küzdelmes multját, hatását az elmult és a mai korszakra s müvészeti jelentőségét a jövendőre, végül, mint a müvészeti altruizmus egyik utolsó képviselőjét köszöntvén fel őt. A *mester* könnyekig elérzékenyülve csak egy meleg kézszoritással tudta megköszönni a szép beszédet. A hatásos tósztot követő éljenzés csillapultával *Rózsa* Miklós olvasta fel *Zala*, *Ströbl* és *Fadrusz* együttesen aláirt levelét, melyben a magyar müvészek nevében üdvözlik a mestert mai ünnepnapja alkalmából s átnyujtotta Székelynek azt a babérkoszorut, melyet a müvészek küldtek. Zajos taps és éljenzés honorálta a müvészeknek ezt a gyengéd ovációját, mely még fokozódott, mikor Kadocha Lippich Elek kultuszminiszteri osztálytanácsosnak, a müvészeti osztály vezetőjének levele került felolvasásra, melyben hódolatát fejezi ki a mester előtt. Még számos tószt hangzott el ezután, igy *Kauser* József müépitész a sajtót köszöntötte fel, *Kacziány* Géza Székely multjának emlékeiből mondott el bájos reminiszenciákat, *Hock* János Székely feleségét éltette s miután előbb hálás szavakkal adózott a távollevő kultuszminiszternek és *Szalay* Imre miniszteri tanácsosnak, a Nemzeti Muzeum igazgatójának, kik lehetővé tették, hogy a Székely-kiállitás a mesternek a muzeumban levő képeivel is gazdagabb legyen, Székely tanártársait köszöntötte fel. A diszes társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt s mielőtt eloszlott, egy-egy babérlevelet vitt magával abból a koszoruból, amelyet a mester müvésztársai fontak az ősz mester homlokára.

— **Halálozás.** Tótdiósi *Dióssy* Imre földbirtokos e hó 12-ikén 75 éves korában Szent-Mihályuron meghalt.

Spangyár István hentes, volt 48-as honvédőrmester e hó 12-ikén Nyitrán elhunyt.

Ernyei Elemér e hó 11-ikén 22 éves korában Budapesten meghalt. Temetése holnap délután fél 5 órakor lesz a Nap-utca 14. szám alatt lévő gyászházból.

Özv. *Muraty* Szilárdné született *Szacelláry* Mária március 12-ikén Budapesten 80 éves korában meghalt.

Temesvárott tegnap temették *Dubányi* János nyugalmazott dohanygyári hivatalnokot. *Dubányi* 48-as honvédhadnagy volt s *Bem* tábornok egyik legkedveltebb katonája.

— **Egy főszolgabiró felfüggesztése.** *Esztergomból* telegrafálják nekünk, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága ma állásától egyhangulag felfüggesztette a vármegye legnépszerübb főszolgabiráját, *Reviczky* Győzőt és elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot. Ezt az intézkedést a nyomozásnak eredménye alapján tették, amelyet *Szabó* Mihály főjegyző folytatott a főszolgabiró ellen, a belügyminiszterhez beadott feljelentés alapján. A nyomozás folyamata alatt ugyanis hitelt érdemlőleg megállapitotta, hogy a főszolgabiró a doroghi és annavölgyi kőszénbányáktól rendes ujévi ajándékokat kapott, hivatalos minőségben végzett bünügyi és bányaügyi nyomozások, kiküldetések alkalmával pedig 60 koronától 300 koronáig menő fuvar- és napidijakat számitott és vett fel. Az igy felvett összeg 12.000 koronára megy. Az eset az egész megyében nagy feltünést keltett. A felfüggesztést nyomban végrehajtották.

— **Az orvosok panasza.** Legközelebb az orvosok küldöttsége fog a belügyminiszternél tisztelegni, hogy előadják bajaikat. Nagyon sok ugyanis azoknak az orvosoknak a száma, akiknek semmi praxisuk nincsen. Dr. *Szászy* László mozgalmat inditott, hogy a praxis nélkül lévő orvosok alkalmazást kapjanak. Ez akképp volna elérhető, ha az összes körorvosi állásokat betöltenék, amelyek most üresedésben vannak, — s nagyon sok ilyen üresedés van most, — azonkivül uj körorvosi állásokat is szerveznének.

— **Egy végrendelet.** Egy magyar estilap ma a hütteldorfi barátklastromban elhunyt *Luczenbacher* Pál főrendiházi tag oly végrendeletéről ad hirt, amely nem kevesebb, mint öt millió koronát oszt szét katolikus, humánus és kulturális intézmények közt. Részletesen föl is sorolja azokat az intézeteket, amelyeknek a fejedelmi hagyatékból kijut, igy félmilliót juttat a budapesti egyetem theológiai fakultásának ösztöndij-alapra, negyedmilliót az Emkének, százezret a mentőknek és ugyanannyit még igen sok vallásos és jótékony egyesületnek, mig nekünk ujságiróknak igazán nemes szivü önzetlenséggel csak néhány ezer forintot szánt az adakozó — ujság. Mert az egész végrendelet annak a magyar esti lapnak az óhajtása — egyéb semmi. Tréfának nagyon rossz volna.

— **Őrült a Ház karzatán.** A képviselőházban meglehetős izgalmat okozott ma egy szerencsétlen őrült. *Komjáthy* Béla beszélt éppen a földmivelésügyi költségvetésről, mikor hirtelen fölugrik az egyik baloldali karzaton egy fiatal ember, hatalmas nemzetiszinü kokárdával a gomblyukában és harsányan elkiáltja magát!

— *Éljen Magyarország és az összes nemzetiségek!*

E szavak kiséretében három irást dobott le a terembe az elnöki emelvény elé.

Két terembiztos hamar ott termett a kiabáló fiatal embernél és kivezették. Lenn pedig fölemelték az irásokat, melyeknek mindegyikén más-más jelszó állt:

Az egyiken ez állt: *erkölcs!* A másikon *igazság!* A harmadikon: *béke!*

A terembirtosok a fiatal embert bekisérték a háznagyi szobába, hol a hamarosan odaérkezett rendőrtisztviselő már az első tekintetre megállapitotta róla, hogy *őrült.*

Szeme kidülledt, arcának dult vonásai roppant izgatottságot mutattak, egész teste remegett és folytonosan azt hadarta, hogy ő *az uj Mátyás király.* Hiába csillapitják, ujra elkezdi:

— Magyarországnak volt már egyszer Mátyás királya, most is az legyen! Én ki fogom mutatni, hogy teszik nálunk tönkre a hadsereget, a nemzetet és a pártokat! Én vagyok az uj Mátyás király! Azért, mert atyám tót, anyám pedig cseh volt, én mégis magyar vagyok és azt akarom, hogy az egész világon békesség legyen! Ne folyjon több vér! Elég volt ebből a drága nedüből!

Végre elhallgat és a rendőrtisztviselő kérdésére, hogy kicsoda, micsoda, elmondja:

— Nevem *Lippert* István, betüszedő vagyok a Szent-István nyomdában, de nem erre vagyok hivatva, mert én vagyok a második Mátyás király!

Előkerülnek végre az irások is, melyeket ledobott a teremben. Valamennyiben ugyanaz áll. Igy kezdődnek:

> Dicsértessék a Jézus Krisztus!
> Nagyságos képviselő urak!
> Elérkezett az idő, hogy önök közbelépjenek. Menjenek küldöttségbe ő felségéhez és kérjék meg, hogy közvetitse a békét Anglia és a boerok között. Elég volt már a háboruságból. Minek folyjon még több vér. Nem szabad többé türni, Mátyás király se türné. Később megbánnák. Krisztus is felfeszittetett az Igazságért.
>
> Alázatos szolgájuk:
>
> *Lippert István.*

Csávossy háznagy azt kérdezi tőle, hogy tudja-e, hogy nem szabad a karzaton lármázni és kérvényt ilyen formában átnyujtani a Háznak? *Lippert* ezt feleli:

— Azt hittem, hogy Mátyás királynak minden szabad. Ne tessék azt hinni, hogy őrült vagyok. Nagyon tudom, hogy Transvaalban már elég vér folyt.

Jegyzőkönyvet vettek föl vele, aztán átadták két rendőrnek, akik elvitték a megfigyelő osztályba.

A szerencsétlen fiatalember nemrég husszonötezer forintot örökölt és azóta folyton nagy tervek foglalkoztatták. Barátainak napról-napra uiabb tervekről mesélt; be akart iratkozni a Zeneakadémiába, bérbe akarta venni a Nemzeti Szinházat és egyre azt mondta, hogy nagygyá és hatalmassá teszi ezt az országot.

— **Mulatság beteg munkások javára.** A budapesti kerületi betegsegitő pénztárnál biztositott husz héten tul betegeskedő munkások javára március 17-én *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter fővédnöksége alatt érdekes hangversenynyel egybekötött mulatság lesz a budai Vigadóban. A müvészetén közreműködik *Harasztliy* Hermin, a Vigszinház tagja, *Arányi-Lange* Emmy operaénekesnő, *Küry* Klára, *Bardy* Gabi, a Népszinház tagjai, *Arányi* Dezső, az Operaház tagja, *Sziklai* Kornél, a Magyar Szinház tagja, *Polónyi* Elemér zongora-müvész és *Hazslinszky* Gusztáv hegedümüvész. Jegyeket csak korlátolt számban adnak ki a bizottság irodájában (V. Kohary-utca 4.).

— **Vér a sorozásnál.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozza tudósitónk: A magyar-fesztrei legények szilaj kedvükben a sorozás után rátámadtak a csendőrökre. A csendőrök kénytelenek voltak fegyverhez nyulni és egy legényt agyonlőttek, kettő sulyosan megsebesült.

— **Isten veletek, élni nem akarok.** Ezt a rövid üzenetet hagyta hátra egy darab papiroson *Konde* Gizella szombathelyi születésü munkásleány, aki tegnap este a Kemény Zsigmond-utca 23. szám alatt lévő lakásán marógluggal megmérgezte magát. A mentők a Rókusba vitték, ahol haldoklik.

— **A Sas-kör közgyülése.** A Sas-kör március 15-én este 7 órakor tartja ez évi közgyülését saját helyiségeiben. A kör évi jelentése konstatálja, hogy a belügyminiszter az alapszabályok módositását helybenhagyta és a kör most a *Sas-kör* cimet viseli. A belvárosi polgári körrel kötött egyezség alapján foganatositották az iskolaszéki választást, az iparhatósági megbizottak választását és ennek értelmében történnek az idén a törvényhatósági bizottsági tagok választásai. A kör eszközölte ki, hogy a Károly-kaszárnya lovardáját vásárcsarnokká alakitották át. Nagy fontosságu volt az a dolog, hogy a mult évben a kör a III. osztályu kereseti adó tulmagas kivetése ellen foglalt állást. Népgyülést tartottak és küldöttséget menesztettek a pénzügyminiszterhez. E mozgalomnak megvolt a kivánt eredménye. A közgyülés után társasvacsora lesz, amelyen a március 15-ét méltató beszédet dr. *Preyer* Hugó fogja tartani.

— **Fellázadt toloncok.** A Mosonyi-utcában lévő toloncházban nagy ribillió volt ma reggel. Tiz tolonc — akik egy közös zárkában voltak elhelyezve — fellázadt a vezetőség ellen, torlaszokkal elzárta a cella ajtaját, ugy hogy csak erőszakkal lehetett megfékezni a zendülőket. A zendülésre *Horváth* János, egy több izben büntetett csavargó birta rá a többieket, akinek a vezetőség megtagadta azt a kérelmét, hogy közvetlenül a nyugati pályaudvarról szállitsák Pozsonymegyében lévő illetőségi helyére. A szabályok értelmében ugyanis a budai oldalon lévő legközelebbi toloncállomásra, Vörösvárra kellett volna mennie, ahonnan azután vasuton tovább szállitották volna. Horváth János rábirta társait, hogy tagadják meg az engedelmességet. Ma reggel — mikor elérkezett a toloncolás ideje, a rendőrmester ki akarta nyitni az ajtót, de az belülről el volt torlaszolva. Felszólitotta a bent lévőket, hogy nyissák ki az ajtót, de gunyos kacagás volt a felelet.

— Ide ugyan be nem jön egy rendőr sem!

Az őrmester *Urs* Nándor tanácsoshoz, a toloncház vezetőjéhez fordult, aki maga is személyesen felszólitotta engedelmességre a jómadarakat, de felszólitásának nem volt foganatja.

Urs tanácsos erre telefonon jelentést tett *Rudnay* főkapitánynak a zendülésről s a főkapitány *Farkas* tanácsossal, a bünügyi osztály vezetőjével nyomban kocsiba ült s kiment a toloncházba.

— Nyissák ki az ajtót, szólott a főkapitány a toloncokhoz, — és meg fogom vizsgálni a panaszukat.

— Nem nyitjuk csak azért sem! volt a felelet.

A főkapitány erre névszerint, egyenkint felhivta a bentlévőket, hogy adják meg magukat és nyissák ki az ajtót. Két tolonc hajlandó is lett volna erre, de a többiek lefogták őket és nem engedték, hogy kinyissák az ajtót. Erre a főkapitány negyedórai gondolkozási időt adott s figyelmeztette a zendülőket erőszakoskodásuk törvényes következményeire. A negyedóra letelte után a főkapitány bezuzatta az ajtót s rendőrökkel lefogatta a még folyton ellenszegülő toloncokat, akiket végre is sikerült megfékezni. Valamennyit azután egyes zárkába tették. A vizsgálatot azonnal megindították. Az ellenszegülő toloncokat a fenyitő biróság elé fogják állitani s addig is fogva maradnak.

— **Összeégett asszony.** *Vositz* József kőmüves negyvenegy éves felesége született *Hági* Éva a Barosutca végén levő villamos tarsasági remiseben — mint emlitettük — gyorsforralón ebédet melegitett. A forraló felborult és az égő spiritusz lángra lobbantotta a szerencsétlen asszony ruháit. Életveszélyes sebeivel a mentők vitték a Rókus-kórházba, ahol tegnap iszonyu kinok között meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetben, ahova beszállitották, ma délelőtt boncolták föl.

— **Hughes hagyatéka.** A nemrég meghalt Hughes professzor, a nyomtatott telegrammok feltalálója, szerencsés feltaláló volt. Valami ötszázezer forint évi jövedelme volt a találmányából. Mivel pedig nagyon egyszerü életet folytatott, rendkivül tekintélyes vagyont teremtett össze. Ebből a vagyonból csak London városának is *negyedfél millió* forintot hagyott.

— **A rend és áttekinthetőség a be- és kimenő levelezésben** minden kereskedőre nézve rendkivül fontos. Az eddig forgalomba hozott soktéle berendezés, csak hiányosan felel meg e célnak. A *Schwanhäuser* cég által (Bécs, I. Johannesgasse 2) készitett *Schannon-Registrator* az egyedüli, mely a képzelhető legnagyobb rendet rövid idő alatt helyreállitja és mely épp ugy a nagy vállalatoknál, mint a kisebb üzleteknél legjobban használható. Senki se mulaszsza el, hogy e cég képes dus árjegyzékét (melyet ingyen és bérmentve küld) meg ne hozassa.

Mégsem visztek az őrültek házába!

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, március 13.

Meghalt — rövid szenvedés után!

Igy adja hirül egy gyászkeretes jelentés *Lipthay* Lajosné, született *Molenda* Magdolna halálát. A gyászjelentés már közkézen forog, a szép, fiatal asszony a ravatalon fekszik, de még nagyon kevesen — csak a beavatottak — tudják, hogy a szép asszony maga kereste a halált: — *öngyilkos kéz* oltotta ki fiatal életét.

Itt hagyta családját, itt a jó módot, a fényt, amely körülvette, mert tulcsigázott fantáziája rémképeket látott: az ideggyógyintézet, ahová, szerinte őt a hozzátartozói internálni akarták. Egy ártatlan, félig tréfásan odavetett megjegyzés a férj részéről — és a szerencsétlen, idegbajos szép asszony ma már halott.

*

A Krisztina-körut 7-ik szám alatt — Buda egyik legszebb részén lakik *Lipthay* Lajos belügyminiszteri osztálytanácsos, az utlevél osztály vezetője — már évek óta. Mikor a Krisztina-körutat rendezték, illetve megcsinálták, akkor vásárolta ott a telket s épittetett rá egy minden kényelemmel berendezett olyan kis palotát, amelynek alig akadt párja a környéken. Lipthay különben gazdag ember, a Krisztina-körúton az emlitett kis palotán kivül még vagy hat háza van.

A vagyonnal, a jóléttel párosult a kis palotában a boldogság is. Lipthay osztálytanácsosnak felesége Buda egyik legszebb, legelegánsabb asszonya volt, központja a legelőkelőbb társaságoknak s három leánykájuk a szülők büszkesége.

A legidősebb: *Irma* most 12 éves, a másik: *Bella* 9 éves és a legkisebb, a kis *Malvin*, most jár a hatodik évében.

A Lipthay-házat mindenki ismeri a Krisztinavárosban, ahol a társadalmi életben nagy szerepet játszik Lipthay Lajos. Valósággal nagyuri életet élt, előkelő összeköttetései vannak s *Darányi* Ignác földmivelési miniszter is gyakrabban megfordult a házánál. Buda összes előkelő családjaihoz rokonság, barátság füzte Lipthayékat s igy elképzelhető az a nagy megdöbbenés, amelyet a szép asszony szomoru halála keltett.

Nem volt olyan jótékony intézmény, oly társadalmi mozgalom a különben csöndes Krisztinavárosban, amelynek élén ott ne állott volna a Lipthay házaspár, amelynek a sors osztályrészül adta a jólét mellett a boldogságot is.

És a szép asszony — alig harmincöt éves korában mégis önkezével vetett véget az életének.

*

Alig pár hete, hogy *Lipthay* Lajosnén az idegesség tünetei mutatkoztak. Az azelőtt boldog, megelégedett asszony egyszerre elégedetlen lett családjával, a világgal, önönmagával s azóta kerülte a társaságot — még a családját is. Férje nem tulajdonitott semmi fontosságot a bajnak — csak mulő idegességnek gondolta, de a szép asszony betegsége óta egyszerre mintha csak visszavonás ütött volna tanyát a pompás kis palotában, amely azelőtt a boldogság otthona volt. Az idegesség megölte a boldogságot és egyre gyakoribb lett a különben csendes természetü perpatvar a házasfelek közt.

A szerencsétlen asszony maga is érezte, hogy a családi boldogság tünőfélben van. Azt hitte, hogy a férje őt már nem szereti s hogy minden gondolata oda irányul, hogy megszabaduljon tőle. Ez szinte rögeszméjévé vált s homályos értelmü szavakban kifejezést is adott többször ennek a hiedelmének.

Tegnapelőtt — vasárnap délben — azután egy kissé komolyabb perpatvar volt a Lipthay-háznál. Ebédközben az asszony folyton idegeskedett, zsörtölődött a férjével, aki egyszer csak ugy félig komolyan, félig tréfásan odavetette:

— Meglátod, hogy még ideggyógyintézetbe kerülsz!

Lipthayné egy pár percre lecsendesedett, de azután kipirult arccal, a legnagyobb határozottsággal nyujtotta kezét férje felé:

— Fogadjunk, hogy nem kerülök oda!

A férj nem tulajdonitott semmiféle fontosságot ennek a dolognak s mint vasárnap rendesen, ugy egy óra után elment hazulról és még — szokása ellenére — a feleségének sem mondta meg, hogy hova megy.

Alig távozott el hazulról Lipthay tanácsos, a felesége összecsókolta a három kis leánykát s a gyerekszobába küldte őket, hogy ott játszszanak.

Egypár perc telt csak el; a kis Bella kijött a gyerekszobából:

— Anyikám, segits nekem a számtani feladatomat megcsinálni!

— Nagyon fáradt vagyok, szólt Lipthayné, különben is okos kis lány vagy, csináld meg csak magad!

A gyerek leült az asztalhoz és munkához látott.

Lipthayné átment a szomszédos szobába s mig a kis leányka ott közelében tanulta az egyszeregyet, felvette egyik legelegánsabb estély-toalettjét és *az utcára nézö ablak keresztfájára*, a függöny zsinórjával, *felakasztotta magát.*

A Krisztina-körutón, éppen a Lipthayék háza előtt szokott sétálni a rendőr-őrszem. Ezuttal a 896-os számu rendőr sétált ott. Amint az ablakra nézett, látta, hogy valaki függ az ablak keresztfáján. A másik pillanatban már elkezdte döngetni a kaput. A cselédek kinyitották:

— A nagyságos asszony felakasztotta magát, ott függ az ablakon!

A rendőr a cselédséggel együtt berohant a szobába s hirtelen elvágták a zsinórt, amelyen a szép asszony függött. Orvosokat hoztak, akik nagynehezen életet öntöttek Lipthaynéba, aki ekkor már egészen elkékült, eszméletre tériteni azonban nem tudták.

Lipthayt keresték mindenfelé, de nem tudták megtalálni s csak késő este érkezett haza, amikor a felesége még mindig eszméletlenül feküdt a betegágyban.

*

Csak tegnap délben tért magához Lipthayné egypár percre. Ott volt mellette a férje, a rokonok, a jóbarátok. Amint a férjét meglátta, halkan sugta feléje:

— Ugy-e, hogy még sem visztek az őrültek házába?

Nem sokkal ezután ujra elvesztette eszméletét és azóta egy pillanatra sem tért magához. Ma reggel felé azután meghalt; a leggondosabb orvosi kezelés sem tudta megmenteni az életnek.

Holnapután délelőtt temetik.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros kölcsöne.** A pénzügyi bizottság ma délután foglalkozott a szövetkezett pénzintézeteknek azzal az ajánlatával, amelyet tegnap tettek a kölcsönügyi bizottság ülésén. A napirend előtt bejelentette az elnöklő polgármester, hogy a pénzintézetek csoportja ma délelőtt konkrét alakban is megtette ajánlatát azzal, hogy március 31-iki határidővel átveszi a regále-kölcsönkötvények 10 milliónyi értékét. A kifejlődött vitában többen vettek részt. Az első felszólaló *Rácz* Károly ellenezte a kölcsönügyi bizottság javaslatát és azt kivánta, forduljanak az államhoz, mely fölösleges pénzeit a bankoknál helyezi el. *Heltai* Ferenc és *Weisz* Bertold a javaslat elfogadása mellett érveltek, mire *Halmos* János polgármester jelentette ki, hogy ő maga sincs elragadtatva attól az eredménytől, a melyet sikerült elérni, de a mai viszonyok közt lehetetlen volt jobbhoz jutni.

Erős meggyőződése, hogy külföldön egyáltalában kölcsönhöz nem jutottak volna, ez a véleménye a legtöbb bizottsági tagnak is. Rácz azt mondotta, hogy a külföldön csak arany értékü hitelt lehetett volna kieszközölni. Ezzel szemben az ő véleménye az, hogy még igy sem lenne siker, nem is tekintve arra, hogy egy arany értékü kölcsön kötése kormányhatósági jóváhagyást nem nyerne, mert megzavarná a valuta-rendezés munkáját. A polgármester a tekintetben is szerzett információt, hogy vajjon a kormánytól várható-e pénzsegély. Az eredmény tagadó volt; mert ha a kormány el is helyez pénzeket a pénzintézeteknél, ez csak rövidebb időtartamra szól. Különben kijelenti a polgármester, hogy a kormánynak valamennyi tagja a legelőzékenyebben tárgyalta ezt az ügyet, kiváló érdeklődést tanusitva a főváros ügyei iránt. A pénzintézetekkel szemben nem lehet az elsőbbségi jogosultságot megtagadni, mert hiszen 13 millió értékü regalekötvény oly nagy érték, hogy ez valóban igényli az elsőbbségi jogosultság megadását.

A bizottság többsége elfogadta a kölcsönügyi bizottság javaslatát, amely holnap a közgyülés elé kerül.

SZINHÁZ. ZENE.

** **Hirek a Vigszinházból.** *Feydeau Pajkos lérjek* cimü nagysikerü bohózatának második és harmadik előadását is zsufolt ház nézte végig. A kacagtató darab négyszer szerepel az e heti müsoron és mindezen előadásokra rendkivül sok előjegyzés történt. — Csütörtökön, március 15-ikén a *Többszörös királyfi* cimü népszerüvé lett tündérrege kerül szinre, melyben *Haraszthy* Hermin mint székely menyecske két igen érdekes régi magyar dalt ad elő és pedig *a székely insurgensek* dalát és egy *toborzó nótát* a hétéves háboru idejéből. Az előadást megelőzőleg *Gál* Gyula *Ábrányi* Emilnek *Március tizenötödikén* cimü hazafias költeményét adja elő.

** **Jászai Mari első szerepe.** Mindenki érthető érdeklődéssel várja, hogy *Jászai* Mari, a *Nemzeti Szinház* nagy tragikája, miben fog fellépni először a *Vigszinházban*, amelynek áprilistól fogva tagja. A *Vigszinház* dramaturgja a müvésznővel együtt sokáig keresték a darabot, amelyben a müvésznő először lépjen fel s mint már meg is irtuk, Giovanni *Verga*nak *A farkas* (La Lupa) cimü kétfelvonásos olasz népdrámájában állapodtak meg, amelyben a nagy tragikának hatalmas szerepe van. A *Vigszinház* azonban a müvésznő saját kérésére ezt a darabot későbbre hagyja és *Jászai* Mari végleges megállapodás szerint, *Racine* tragédiájában, *Phaedra*ban fogja tragikai müvészetét a Lipót-körúti színházban először ragyogtatni. A *Vigszinház* a *Racine*-darabot ebből a célból ujból lefordittatja s a fordítást *Ábrányi* Emilre, a kiváló költőre bizta. A *Racine*-fordítás a napokban már el is készül s kevésre rá meg is indulnak a darabból a próbák.

** **Müvész-élet Szegeden.** A képző- és előadómüvészetnek egyiránt erős központjává lett Szeged városa, amelynek fogékony magyar közönsége minden iránt érdeklődik, ami igazán szép és müvészi. A színházában legutóbb került szinre, még pedig nagy sikerrel, *A kis szökevény* cimü angol operett, amelyben *Ámon* Margit, Krecsányi társulatának kedves szubrett-primadonnája, valósággal diadalt aratott. Ámon Margitnak ez volt az utolsó premièreje Szegeden; legközelebb már a Népszinház szinpadán fogjuk őt látni, mint állandóan szerződtetett tagot, ahol *Konti Eleven ördögében* fog föllépni. Müvészi eseménye volt Szegednek az odavaló Jótékonysági Egyesülete vasárnapi *hangversenye* is, amely páratlanul fényesen sikerült s amelynek különös érdekességet kölcsönzött *Szirmai* Imrének, a Népszinház tagjának a közreműködése. A szegedi közönségnek ez a régi kedveltje először Pradelnek *Az udvarias ember* cimü monológját mondta el, folytonos viharos derültségben tartva a közönséget. Ráadásul még a *Krakéler* cimü magánjelenetet is elő kellett adnia. A közönség a müvész pompás humorát s páratlan komikai erejét zugó tapsokkal jutalmazta, később is a *Cilinder* cimü monológ előadása után. Az est fénypontja *Ámon* Margit és *Szirmai* Imre duettje volt a *Kis szökevény*ből, amely frenetikus hatást keltett. Zugó taps jutalmazta *Ámon* Margitnak a *Kadétkisasszony*ból vett *Yes-yes-yes* kupléját is. Sok tetszést és tapsot aratták a többi közreműködők is: *Connard* Elza urhölgy zongorajátékával, *Békéssy* Gyula baritonista énekével és *Daubrovszky* Viktor hegedüjátékával.

** **Hirek a Magyar Szinházból.** A március tizenötödiki délutáni ingyenelőadásra, amelyen az *Aranylakodalom* kerül szinre, a szinház igazgatósága már szétküldötte a jegyeket azoknak a testületeknek, amelyek a szétosztást elvégzik. — Csütörtökön este ujra megkezdődnek *A Kleopatra* előadásai, melyeket *Ábrányiné* Wein Margit asszony indispozíciója két napra félbeszakitott. Ezen közben, mig estéről estére Verő György operetteje kerül előadásra, a szinház személyzete buzgón készül a legközelebbi ujdonságra, *Géczy* István: *Az anyaföld* cimü drámájára, melyből a próbák már javában folynak.

** **Szinházi botrány Szabadkán.** *Szabadkán* a rossz szinházi évadot most egy óriási botrány tetőzi be. *Pesti-Ihász* Lajos igazgató tegnap este a *Pest* szálló éttermében felkereste az egyik helyi lapnak a kritikusát és olyan módon inzultálta, a hogy veszekedő kofaasszonyok szokták tenni perelés közben. A kritikus — letörölte arcát és ezt kiáltotta utána:

— Ezért még számolunk!

Az eset nagy megbotránkozást keltett a jelenet tanui előtt s még az este elterjedt a hire az egész városban, ahol mindenütt elitélték az igazgató eljárását. A kritikus ma reggel kihivatta az igazgatót. A *szabadkai* ujságok szerkesztői visszakülditék jegyeiket s az eset a mai városi tanácsban is szóba került s olyan hangon tárgyalták, hogy most már aligha van kilátása *Pesti-Ihász* Lajosnak, hogy a jövő évadra a szabadkai szinházat megkapja.

** **A vándormadár Szatmáron.** A szatmári szinházban a napokban lesz *Prém* József *Vándormadár* cimü szinmüvének bemutató előadása. A darab cimszerepét *Horváthné-Novák* Irén, a társulat kitünő naivája játszsza, akinek folyton fokozódó sikerei vannak a drámai szakban. Kivüle játszanak még a darabban *Morvai, Gulyás, Ardlay* Ida, *Latabárné* stb.

** **Egy boldog szinház.** A *berlini* Lessing-Theater az idei évadban fényes üzleteket csinál, ha nem is a repertoirja, de a tagjai révén. Legutóbb *Dumont* kisasszony fizetett tizezer márka bánatpénzt a megszegett szerződése után. *Lehman* asszony átengedéséért a *Deutsches Theater* tizennégyezer márkát s a *Residenz Theater* ugyanennyit fizetett egy másik színészért. Ilyen fényes pénzügyi eredményt aligha mutat fel más szinház.

** **Az Uránia-szinház ujdonsága.** A *Rajna forrásától Kölnig.* Ez a cime az *Uránia* legujabb, péntek este szinre kerülő nagy, látványos előadásnak, amelyet közéletünk ismert kitünősége, dr. *Konkoly-Thege* Miklós miniszteri tanácsos, országgyülési képviselő, a magyar királyi országos meteorologiai és földmágnességi intézet igazgatója irt az Uránia számára. — Az illusztris szerző egyenesen Göschenenbe röpíti az utast, innen fölviszi a Gotthard-uton Andermattig, majd a Tavetsch-völgyön le Disentis, Thusis és Chur mellett a Bodentóba. Constanz és Lindau megszemlélése után áthajóz Romanshornba, majd Schaffhausenba s bemutatja a Rajna-esést. Innen Säckingenbe, Basel mellett, majd Strassburgba viszi a közönséget, ahol egy kis körmenetet tesz a városban, aztán a régi német császárok Speyerje mellett élvezet Heidelbergbe és Mainzba. Mainzból ismét hajón viszi le az utast a Rajnán, a hatalmas folyam azon részén, ahol minden tégladarab történelmi emlékekre utal s minden hanthoz egy-egy monda fűződik. Bemutatja a Rajna kies vidékét, a sok érdekes várrommal, mignem megérkezik Kölnbe. A nagyérdekünek igérkező előadást nem kevesebb, mint 117 vetitett kép illusztrálja, amelyek kevés kivétellel mind *Konkoly* sikerült, saját pillanatfelvételei s ugyancsak az ő laboratoriumában is állittattak elő. A Rajna-vidéke alapos ismerőjének itt vázolt előadása előreláthatólag széles körökben fog megérdemelt érdeklődést kelteni.

** **Richter János helye.** *Richter* János helyét, aki tudvalévőleg megvált a *bécsi* udvari operától, nem töltik be. Az operának ezután csak három karmestere lesz. Nem érdektelen a *Neue Freie Pressenek* az a *new-yorki* hire, hogy ott *Richter* Jánosnak a bécsi operától való elbocsátása valósággal örömteljes szenzációt keltett. A táviratot, amely a hirt tudatta, kinyomatták és kiragasztották az utcák sarkára. *Richter*nek New Yorkba való szerződésétől az ottani zenei és operaviszonyok erős átalakulását reménylik. A neves karmester egyébiránt csak négy hónapra kötötte le magát évenként, ideje többi részét hangversenyek dirigálására fogja forditani.

** **Az An der Wien-szinház sorsa.** A bécsi *An der Wien*-szinház sorsa, amely az első operettszinháza volt az osztrák császárvárosnak, még mindig nem dőlt el, csak abban az egyben, hogy *Schönerer* kisasszony belefáradt az igazgatás sok évi dicsőségébe és visszavonul a színháztól. A színházra magára három ajánlata is van. Az egyik csoport 1,720.000 koronáért örök áron akarja megvenni. A második csoport ki akarja bérelni és a müsorból egészen ki akarja zárni az operettet; a harmadik pedig azért bérelné ki, hogy tisztán operettszinházat csináljon belőle. *Schönerer* kisasszony tehát válogathat.

** **A régi Théâtre Français ellen.** Megemlékezünk róla, hogy az elhamvadt *Théâtre Français*t egészen a régi mintájára szándékozik a kormány ujjá épiteni. Egy *párisi* táviratmost azt jelenti, hogy *Ferrand* képviselő a kamarában állást foglal *Leygues* miniszter e terve ellen és kivánni fogja, hogy az uj *Théâtre Français*t, tüzbiztonsági szempontból, szabad téren épitsék ujra. A miniszter egy magánbeszélgetésben azt mondta, hogy az uj szinház julius tizennegyedikére teljesen készen lesz, ugy hogy ezen a napon megkezdik benne az előadásokat.

** **A Carl-Theater Oroszországban.** A bécsi *Carl-Theater* operett-személyzete tegnap csakugyan elutazott oroszországi körutjára, amelyre inkább kénytelenségből, mint a maga jószántából ment. A vállalkozás anyagi kockázatát egy bécsi pénzember viseli. A bukásba jutott szinház jövendő sorsa is bizonytalan még.

** **Egy szinházi mecénás.** A *varsói* opera fejedelmi ajándékot kapott a napokban gróf *Zamoiszki* Móricztól, aki nagy kedvelője az operának. A gróf meghallotta, hogy a szinház zenekarának a hangszerei nem felelnek meg többé a modern igényeknek, s negyvenezer rubelt ajándékozott arra a célra, hogy uj hangszereket vásároljanak.

** **Az odaégett szinésznő.** *Henriot* kisasszony, aki mint ismeretes, odaégett a porrá hamvadt *Theatre-Français*ben, mielőtt Moliere házába jutott volna, az *Antoine*-szinháznak volt tagja. A szerencsétlenül járt fiatal müvésznő még ma is ennek a szinháznak egyik legkiválóbb tagja. Ez volt az oka, hogy az *Antoine*-szinház, gyásza jeléül, a napokban nem tartott előadást.

** **Hunyadi László a Telefon Hirmondóban.** Erkel Ferenc nagy stilü operája, a Hunyadi László kerül szinre ma este a magyar királyi Operaházban s igy a *Telefon Hirmondó*ban is, amennyiben az előadást a Hirmondó közvetiteni fogja az előfizetők lakására. Az a tiszta hangátvitel, melyiyel az opera előadását a Telefon Hirmondó kagylói a legapróbb nüansz rozással képesek reprodukálni, oly benyomást keltenek a hallgatókban, mintha magában az operaházban ülnének. S csak a szemünket kell behunyni s egy kis fantáziával magunk elé varázsolhatjuk a szinpadot. — Az opera előadása után érdekes ujdonságokat olvastat fel a beszélő ujság szerkesztősége s utána még *katona-* és *cigányzenét* közvetit 11 óráig.

MÜVÉSZET.

☐ **A szegedi tavaszi mütárlat.** *Vastagh* György, aki a szegedi tavaszi mütárlatot rendezi, értesitette az egyesületet, hogy a kiállitás pompásnak igérkezik. Az eddig jelentkezett müvészeken kivül ujabban jelentkezett *Both* Menyhért öt képpel, *Ipolyi* Sándor két, *Konek* Ida egy, *Telepy* Károly nyolc képpel. *Telepy* gyüjti, veszi át Budapesten a Szegedre küldendő képeket s ő szállitja le mindannyit e hónap vége felé.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A természettudományi társulat** növénytani szakosztálya, holnap, szerdán este 6 órakor az egyetem növénytani intézetében (Muzeum-körut 4.) ülést tart, melynek tárgysorozata ez: 1. *Kubacska* András: A Frank-féle foszforpróba bemutatása. 2. *Bernátzky* Jenő: Absidia septata V, Tiegh hazánkban. 3. Folyó ügyek.

○ **Leu Gausett.** Opin *Read*nak, a Magyarországon még teljesen ismeretlen amerikai irónak egyik legszebb regénye, *Leu Gausett* megjelent a *Legjobb könyvek* cimü vállalatban. A *Leu Gausett*, mint a legjobb könyvek minden kötete, diszes vászonkötésben egy koronáért kapható Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában (Budapest, V., Váci-körut 78.)

Maupassant Schoppenhauer haláláról.

Budapest, március 13.

Ollendorfnál Párisban Guy de Maupassantnak uj novella-kötete jelent meg *Le Colporteur* cim alatt. Egyik legérdekfeszitőbb darabja az Après d'un mort. Schoppenhauer haláláról van szó benne; egy német, aki egyik barátjával a nagy bölcselkedő halottas ágyánál virrasztott, beszélte Maupassantnak a következőket:

Schoppenhauer meghalt s mi elhatároztuk, hogy kettesével felváltva virrasztunk a holttest mellett. Nagy, igen egyszerü és homályos szobában feküdt. Két gyertya égett az éjjeli szekrényen. Éjfélkor kezdtem meg barátommal az őrködést. Két barátunk eltávozott s mi letelepedtünk az ágy lábánál. A halott arca nem változott el, mosolygott. A szájszögletében ott volt az a barázda, amelyet olyan jól ismertünk s nekünk ugy tetszett, mintha ki akarta nyitni a száját, hogy beszéljen. Gondolataink körülötte lebegtek, inkább mint valaha, az ő geniejének a légkörében éreztük magunkat. Az ilyen embereknek a teste eltünik, de ők maguk megmaradnak és azon az éjszakán, amelyen a szivük verése megszünik, borzalmasak. Egészen halkan beszéltünk róla és föleleventettük szavait, az ő meglepő kijelentéseit, amelyekben néhány szóval az ismeretlen életbe olyan erősen bele világitott.

— En azt hiszem, hogy ő beszélni akar! — mondotta barátom s mi félelemhez hasonló nyugtalansággal néztünk az egyre mosolygó, mozdulatlan arc felé.

Lassankint mind kényelmetlenebbül éreztük magunkat.

— Nem tudom, hogy mi lelt, de azt hiszem, hogy beteg vagyok — mondottam.

Barátom azt ajánlotta, hogy menjünk a szomszéd szobába s hagyjuk nyitva az ajtót. Fölvettem az egyik gyertyát, s átmentünk a másik szobába, ahonnan jól láthattuk a halott megvilágitott arcát. De még mindig kinos érzések bántottak bennünket. Mintha a halott testetlen, szabad, mindenható és uralkodó szelleme körülöttünk lebegett volna. Hirtelen borzongás futott végig a tagjainkon: valami zaj, jelentéktelen zaj jött felénk onnan a halottas szobából. Oda néztünk és láttuk, igen uram, láttuk, mi ketten, a barátom és én egészen tisztán, hogy az ágyon át valami fehérség esik le a földre és ott eltünik. Akaratlanul is felugrottunk, s bolond félelem fogott el bennünket, hogy menekülünk. Borzasztó halaványak voltunk. Szivünk olyan rettenetesen vert, hogy kabátunk erősen mozgott. En jutottam először szóhoz:

— Láttad?

— Igen, láttam.

— Talán nem is halt volna meg?

— De hiszen már feloszlásnak indul!

— Mit tegyünk?

Barátom vontatva felelte:

— Meg kell néznünk.

Vettem a gyertyát, elsőnek bementem s körülnéztem. Majd közeledtem az ágyához s az ámulattól majd kővé meredtem. Schoppenhauer nem mosolygott többé. Ajka bezáródott, arca mélyen beesett. Hebegve mondottam:

— Nem halt meg!

És ugy néztem mozdulatlanul, mintha jelenést látnék. Akkor a barátom vette a másik gyertyát és meghajolt. Aztán megérintette a karomat szó nélkül, követtem a tekintetét és ott láttam a padlón, az ágy mellett lévő szék alatt, egészen fehéren a szőnyegen Schoppenhauer fogsorát, mintegy harapásra megnyilva. Amely kihullott az oszlás következtében meglazult állkapocsból. Akkor uram, én igazán féltem.

EGYESÜLETEK.

(Az Otthonból.) Az Otthon irók és hirlapirók körének választmánya ma délután 3 órakor *Fenyő* Sándor alelnök elnöklésével ülést tartott. Elnök megemlékezett id. *Luczenbacher* Pálnak, az Otthon alapitó tagjának elhunytáról és inditványára elhatározta a választmány, hogy a haláleseten érzett részvétét jegyzőkönyvben megörökiti és a gyászoló családhoz részvétiratot intéz. *Radó* Antal főtitkár felolvasta évi jelentését, melyet néhány pótlás elrendelésével a választmány jóváhagyott. A választmány végül egy pártoló tagot vett fel.

(A Magyar Mérnök- és Épitész-Egyletben) ma *Kenessey* Béla előadást tartott *A városi szennyes vizek gazdasági kihasználásáról.* Az érdekes előadást megéljenezték.

Legujabb.

Krüger és Salisbury.

London, március 13.

A felsőház mai ülésén *Salisbury* mély csendben felolvassa *Steyn* és *Krüger* elnököknek Bloemfonteinből e hó 5-éről keltezett következő táviratát:

Ezereknek vére és könnyei, akik a háboru által szenvedtek és a Dél-Afrikát fenyegető erkölcsi és gazdasági romlás veszélye mindkét hadviselő félre nézve szükségessé teszik, hogy szenvedélytől menten és a háromegy Isten szine előtt felvessék magukban azt a kérdést, hogy miért harcolnak és vajjon mindegyiknek a céljai igazolják-e a borzasztó nyomort és pusztulást.

Tekintettel erre és több angol államférfiunak arra az állitására, hogy a háboru azért kezdetett meg s azért folytattatik, hogy a királynő tekintélyét Dél-Afrikában alássák és az angol kormánytól független kormányzatot létesitsenek, kötelességünknek tartjuk ünnepélyesen kijelenteni, *hogy a háborut csak védelmi intézkedésnek tekintettük*, hogy a köztársaságok fenyegetett függetlenségét megóvjuk és azért folytatjuk, hogy a két köztársaságnak, mint szuverén és független államoknak kétségbevonhatatlan függetlenségét megvédelmezzük és azt az igéretet nyerhessük, hogy a királynő azon alattvalóit, akik a háboruban mellénk állottak, nem fogják bántani.

Csakis e feltételek mellett vezérel bennünket most ugy, mint eddig is az az óhajtás, hogy a béke helyreálljon. Ha ellenben az angol kormány el van tökélve, hogy a *köztársaságok függetlenségét megsemmisitse*, népünknek nem marad hátra egyéb, mint hogy a megkezdett uton kitartson, az angol birodalom óriási tulnyomó ereje ellenére, *bizva abban, hogy Isten nem fog elhagyni bennünket.* Haboztunk ezt a nyilatkozatot előbb megtenni, mert attól tartottunk, hogy a mig a mi részünkön volt az előny és védelmi állásainkat az angol gyarmatokban megtartottuk, az ily kijelentés sérthetné az angol nép önérzetét. Most azonban, midőn az angol birodalom tekintélye biztositottnak tekinthető az által, hogy a királynő csapatai foglyul ejtették egyik csapattestünket és hogy mi ez által kényszeritve voltunk más állásokat, amelyeket csapataink megszállva tartottak, elhagyni: ez a nehézséggel van áthidalva. Nem habozhatunk tovább, hogy az angol kormánynak s az angol népnek az egész civilizált világ szeme előtt tudomására hozzuk, hogy miért harcolunk és hogy mily feltételek mellett vagyunk hajlandók a békét helyreállitani.

Salisbury ezután felolvassa az angol kormánynak e hó 11-én kelt válaszát:

Elismerem, Uraságtok e hó 5-én kelt táviratának kézhezvételét, mely távirat főleg azt a követelést tartalmazza, hogy az angol kormány ismerje el a Délafrikai Köztársaság és az Oranje szabadállam, mint független nemzetközi államok kétségbevonhatatlan függetlenségét, továbbá azt az ajánlatot, hogy e feltétel mellett a háborunak véget vetnek. 1899. október 7-én az angol kormány és a két köztársaság közt az akkor fennálló egyezmény mellett béke volt. Néhány hónapon át az angol kormány és Transvaal közt tárgyalás folyt, melynek az volt a célja, hogy orvoslást nyerjenek bizonyos igen komoly panaszok, amelyek Transvaal angol lakossága részéről felmerültek. A tárgyalások folyamán Transvaal, amennyire az angol kormány tudja, jelentékeny fegyverkezést tett. Az angol kormány ennek következtében lépéseket tett, hogy a fokföldi és natáli angol helyőrségek megfelelő megerősitését előkészitse. Addig angol részről nem sértettek meg azok a jogok, amelyeket ez egyezmény garantál. Hirtelen Transvaal több napi határidő után és miután *gyalázó ultimátumot küldött*, a királynőnek háborut üzent és az Oranje szabad állam, melylyel még tárgyalások sem folytak, ugyan igy tett. Közvetlenül ezután a két köztársaság csapatai behatoltak a királynő területére és ostrom alá vettek három várost az angol határokon belől. Az angol gyarmatoknak egy nagy részét a tulajdon és emberélet nagy pusztitása mellett *háborúba döntötték*. A köztársaságok azt a jogot vették igénybe, hogy a királynő területeinek kiterjedt részein ugy bántak a lakossággal, mint hogyha csak a területek a köztársaságok egyikébe vagy másikába bekebelezve lettek volna. E hadmüveleteket előre látva Transvaal 7 év óta óriási mértékben hadi szereket gyüjtött, melyek természetök szerint csak arra lehettek rendelve, hogy Anglia ellen felhasználják. Uraságtok nehány negativ jellegü megjegyzést tesznek e készülődésük céljáról. Nem tartom szükségesnek, hogy az önök által felvetett kérdéseket tárgyaljam, de e nagy titokban tett fegyverkezés eredménye az volt, hogy az angol birodalom kénytelen volt a betöréssel szembeszállni, ami a birodalomra egy *költséges háborut rótt és ezer meg ezer drága emberélet veszte égét vonta maga után. Ez a nagy vész büntetése volt annak*, hogy Anglia legutóbbi években megengedte a két köztársaság fennállását. Tekintve azt, kogy a két köztársaság miként használta fel a nekik adott állást és tekintve azt a vészt, melyet semmi kihivás által fel nem idézett támadásuk az angol területekre hozott, *a királynő kormánya csak avval válaszolhat, hogy nem hajlandó megengedni akár Transvaal, akár Oranje szabadállam függetlenségét.* (Élénk tetszés.)

London, március 13.

Az alsóházban *Balfour* felolvasta *Steyn* és *Krüger* elnökök táviratát, valamint Salisburynak arra adott válaszát, amelyeket a felsőházban Salisbury olvasott fel.

London, március 13.

A Times jelenti *Mafekingből*, e hó 5-éről: A helyőrség nagyon szenved az ostrom alatt; lóhusra és lótakarmányból készült kenyérre szorult. Titusz, disentéria és difteritis sok esetben fordult elő. Különösen a nők és gyermekek szenvedései borzasztóak. A benszülöttek éhen vesznek.

Fokváros, március 13.

(Reuter.) *Cecil Rhodes* holnap Angolországba utazik.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Az uj tanácselnök eskütje.** A legfelső bíróság holnap, szerdán délelőtt tiz órakor *Szabó* Miklós elnöklésével teljes ülést tart, amelyen *Ruby* Antal, a kuriához kinevezett uj tanácselnök, leteszi hivatali esküjét. Ruby ezentul is a hatodik polgári tanácsot fogja vezetni, amelynek közel hét éven keresztül volt tanácsvezető birája.

§§ **Összes ülés a kurián.** A királyi kuria polgári és büntető szakosztályai e hó tizenhatodikán, pénteken délelőtt tiz órakor, *Szabó* Miklós elnöklete alatt, *Major* Kálmán biró előadása mellett, teljes ülést tartanak. Az ülésen a kuria ellentétes határozatai folytán felmerült következő kérdést vitatják meg:

Az 1868: LIV. törvénycikk 255. §-a ama rendelkezésének alkalmazásánál, amely szerint akkor, ha a törvénykönyvi rendtartásban megszabott határidő végnapja az 1840: XV. törvénycikk 201. §-ában törvényes szünnapul nyilvánitott valamely napra esik, az a legközelebbi köznapig terjed, az az 1898: V. törvénycikkben nemzeti ünnepnek nyilvánitott április 11-ike szintén törvényes szünnapnak tekintendő-e?

§§ **Sima Ferenc ügye.** Ezelőtt két esztendővel, mikor a *Vörösmarty* nyomda-részvénytársaság ügyeit Sima vezette, mint a részvénytársaság igazgatója, üzletvezetőnek fogadta meg *Kirschbaum* Vilmost kétszáz forint kaucióval. Mikor Kirschbaum Vilmos megvált állásától, Sima Ferenctől visszakérte a kaucióját, aki ekkor azt állította, hogy ő a kétszáz forintot az igazgatóság pénztárába deponálta. Kirschbaum nem akart belenyugodni ebbe a dologba s a büntetőtörvényszék elé vitte az ügyet, mely előtt ma Sima ujból kijelentette, hogy ő a pénzt deponálta s nem az ő hibája, ha nem akadtak rá. Ezt a védekezést a törvényszék elfogadta s Sima Ferencet *felmentette.*

§§ **Mokra kontra tokra.** *Madarász* József mondta tegnap az arisztokratát tokrának, a demokratát mokrának. Ez a két elem roppant össze csunya, dühös küzdelemben a Szapáry-Szapáry per folyamán. A szolnoki esetet országszerte megvitatták, haragudtak érte a mokrák, örvendeztek a tokrák s a vége mégis csak az lett, hogy szegény Mokra Szapáry huzta a rövidebbet, mert áthelyezték Miskolcra. Miskolcról adta be védekezését a fiatal Szapáry a gróf ellen s előadta, hogy atyját ugyan Czapárynak hivták, de ő neki minden okmánya, még a tudori oklevele is *Szapáry* névre szól, tehát ő joggal nevezi magát Szapárynak. A bíróság nem fogadta el a védekezést, hanem az alügyészt hamis név használata miatt *száz korona pénzbüntetésre* itélte. Az alügyész fellebbezett. Ügyét ma tárgyalta a budapesti királyi itélőtábla, de érdemben nem itélkezett, hanem az iratokat kiegészités végett visszaküldte a szolnoki járásbirósághoz.

§§ **Schwartz Adolf nem Don Juan.** Néhány évvel ezelőtt *Büd-Szent-Mihályon* nagy föltünést keltett *Dombrádi* Zsuzsánnának és hathónapos kis leányának az eltünése. A községben mindenki tudta, hogy az eltünt asszonynak Schwartz Adolf odavaló lakossal volt viszonya, akivel egyszer már meg is szökött Szent-Mihályról. A férfi azonban már pár nap mulva visszatért s az asszony idegen kézzel irott levélben tudatta Bécsből előbb rokonaival, majd kedvesével, hogy egy gazdag ur beleszeretett s Amerikába vitorlázott vele. Néhány hét mulva azonban ugy halászták ki az asszonyt a Tiszából. Az eset természetesen óriás feltünést keltett s az ügyészség első sorban Schwartz Adolfot vonta számadásra, mint akinek leginkább volt érdekében az asszony eltüntetése. A sulyos vádat azonban nem lehetett bebizonyitani s a debreceni törvényszék Schwartz Adolfot az ellene emelt két rendbeli gyilkosság és sikkasztás vádja alól fölmentette. Ugyanigy itélt a királyi tábla is s ezt az itéletet ma a királyi Kuria Nagy Sándor biró előadása alapján végleg megerősitette.

TÁVIRATOK.

Kiel, március 13. A császár ideérkezett, hogy jelen legyen az orosz páncélos hajó vizrebocsátásánál és *Henrik* herceg fiának keresztelőjén.

Toulouse, márczius 13. *Didon* atya, dominikánus hitszónok, aki tegnap ide érkezett, ma hirtelen meghalt.

Osztrák püspökök tanácskozása.

Bécs, március 13. A püspökök nagybizottsága ma kezdte meg *Gruscha* biboros elnöklésével tanácskozását, amely valószinüleg az egész héten át fog tartani. A tanácskozásban résztvesznek a prágai, gráci, krakkói, klagenfurti, marburgi, brünni, budweissi, st.-pölteni és pettaui hercegérsekek, hercegpüspökök és püspökök.

A lex Heintze.

Berlin, március 13. A birodalomgyülés mai ülésén a *lex Heintze* harmadik tárgyalása során *Röhren* helyteleniti a bizottsági inditványok későn történt publikálását. Az inditványok tartalmát illetőleg azt mondja, hogy az inditványt tévők törölték azokat a pontokat, amelyek a kormányok nézete szerint elfogadhatatlanok, nehogy az egész javaslat dugába dőljön. Azután a tiltakozó gyülésekről beszél, amelyek szerinte nem a kifogásolt paragrafusok tartalmával foglalkoztak, hanem merő frázisokkal és csak egy céljuk volt, az, hogy kiabáljanak. Werner Antalnak az itélete, aki a dolog lényegében a kormány javaslatának fogta pártját, felér száz más véleménynyel. Végül az egyes szakaszok tárgyilagos megvitatását ajánlja.

Ackermann kijelenti, hogy, ha elfogadják a müvészeti és szinházi paragrafust, bárha a kompromisszum-javaslatokkal is, akkor a nemzeti-liberálisok a törvényjavaslat ellen fognak szavazni. A szinházi cenzura elegendő védelmet nyujt a szemérmetlenség ellen; a müvészet legyen ment a szenteskedéstől és az álszeméremtől.

Beck Coburg azt hiszi, a német erkölcsi viszonyok összehasonlitva Londonnal, Párissal és Rómával, igen kielégitőknek mondhatók. Ama müvészek mögött, akik a lex-Heintze ellen tiltakoznak, ott áll az egész német nép, mely azt tartja, hogy a müvésznek semmi köze sincs az aljashoz. Nincs megengedve az, ami tetszik, hanem csak az, ami illik.

Schrader védelmébe veszi a tiltakozó gyüléseket Röhren támadásai ellen. Azon a gyülésen, amelyben nők is részt vettek, egy oly szó sem hangzott el, amely a szeméremérzetet sérthette volna.

Gröber azt mondja, hogy ha irók és ezek között a német irodalom első nevei állanak a tiltakozó mozgalom élén, akkor ő *sajnálja a német irodalmat.* Mihelyt a felsőbb rétegek elszakadnak isten parancsaitól, a társadalom a pusztulásnak megy elébe.

Bebel figyelmeztet, hogy Németország tekintélyét sérti és csökkenti kifelé, ha valaki az állapotokat olyanoknak rajzolja, mint Gröber. Ha volt valaha korszaka a legnyomorultabb álszenteskedésnek, az most van.

Nieberding államtitkár kijelenti, hogy neki a kompromisszum-javaslatokban csak annyi része van, hogy megjelölte azon pontokat, amelyek a kormányra nézve elfogadhatatlanok. A kormány a szinházügy ujjászervezését sem tartja szükségesnek.

Stöcker azt hiszi, hogy a törvény nem a müvészet, hanem a rossz ellen irányul. Az általános vita ezzel véget ért s a részletes tárgyalás holnapra maradt.

Berlin, március 13. A birodalmi gyülés elé a lex Heintze tárgyában a konzervativek, a birodalmi párt, a centrum, a lengyelek és a pártonkivüliek részéről 205 képviselő által aláirt *kompromisszumjavaslatot* terjesztettek, amely többi közt a részletes tárgyalásra a határozatok következő változtatását inditványozza:

A női nem értelmi korának a határa a 17-ik évről 18 évre emeltetik föl.

Fajtalan iratok, ábrák és képek kinálata 18 éven alóli személyeknek eltiltandók.

Az ugynevezett müvészi szakasz (184a.) igy szóljon: „Hat havi fogsággal, vagy 600 márkáig terjedhető pénzbirsággal büntetendő az, aki olyan iratokat, képeket, ábrákat, amelyek anélkül, hogy fajtalanok volnának, a szeméremérzetet durván sértik,

a) üzleti célokra nyilvános utcákon vagy más helyeken a nyilvános forgalomban azokat botránkozást keltő módon nyilvánosan kiállit vagy kiragaszt, vagy

b) 17 éven alóli személynek ingyen átenged vagy felajánl.

Az ugynevezett szinházi szakasz a következőképp szövegezendő: „Aki nyilvános szinielőadások, kiállitások vagy ének és egyéb mulattató darabok előadása folyamán közbotránkozásra ad okot olyan cselekedettel, amely a nélkül, hogy fajtalan volna, a szemérmet durván sérti, egy évig terjedhető fogsággal és 1000 márkáig terjedhető pénzbirsággal büntetendő."

A politika szamaritánusai.

Szófia, március 13. Hir szerint Oroszország elhatározta, hogy pénzügyi biztost küld Bulgáriába az inségesek számára szükséges pénz beszerzése és kiosztása végett. Oroszország ezzel kapcsolatosan lassankint egészen a kezébe venné Bulgária pénzügyeinek intézését.

A pestis.

Sidney, március 13. Itt két ujabb pestises megbetegedés fordult elő. A járvány föllépése óta tizenöt pestis-eset fordult elő, amelyek közül hat halállal végződött, nyolc beteg pedig még orvosi kezelés alatt van. Az egyik beteg meggyógyult.

San-Francisco, március 13. Itt egy halálos kimenetelü pestis-eset fordult elő. A hatóságok szigoru intézkedéseket tettek a khinai lakosságu városrészek közegészségi állapotainak javitására.

Tüzhalál.

Moszkva, március 13. A linissini nagy szövőgyárban kazánrobbanás következtében tüz támadt, amely elpusztitotta az egész telepet. A kár igen nagy. Állitólag három munkás a lángok közt halt meg.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 13. Az Osztrák Gyapotiparosok Szövetsége a következő kommünikét adta ki: A gyapotpiac árainak emelkedése és ennek nyomán a cérna- és gyapotszövet árának tetemes emelkedése arra kényszeriti a kékfestőket, hogy az árakat ujra emeljék és igy az eladási árakat félig-meddig összhangzásba hozzák az előállitási költségekkel. Téli árukat ezentul csak fölemelt árakon adnak el. A nyári áruk áremelése csak néhány hét mulva lép életbe.

Bécs, március 13. A bécsi tőzsdekamara mai teljes ülésén elhatározta, hogy a szab. cs. kir. osztrák jelzálogbanknak koronaértékre szóló 4%-os záloglevelei hivatalos jegyzése iránt beadott kérvényét pártolólag terjeszti a pénzügyminiszter elé.

Berlin, március 13. (*Gabonapiac.*) Amerikai árainak javulása nyomán itt is javult a hangulat. Buza és rozs ½—¾ márkával emelkedett. Zab csöndes, de szilárd. Az idő hüvös.

Bern, március 13. A Jura-Simplon vasutnak a koncessziószerü visszavásárlás feltételei körül támadt pörében tegnap tárgyalták a felebbezést. A Bund értesülése szerint a még fennforgó differenciákat közös megegyezéssel kiegyenlitették a szövetségi birósággal a központi vasut ügyében hozott itélete értelmében. A szövetségi birósággal most már nem lesz más dolga, mint hogy ezeket a kölcsönös nyilatkozatokat tudomásul vegye. A főkérdést, nevezetesen a befektetési tőkét illetőleg a szövetségtanács határozatát egyáltalán nem támadták meg. A szövetségi birósághoz intézett felfolyamodás tehát tárgytalanná vált.

New York, március 13. (*Értéktőzsde.*) Váltó Londonra 4.82⅜. Váltó Párisra 5.19⅜. Váltó Berlinre 94.⅞. Ezüst 60.⅛.

New York, március 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.¹¹/₁₆ (9.¹¹/₁₆.) Áprilisra 9.40. (9.34). juniusra 9.31. (9.27). New-Orleansban helyben 9.¼. (9.⁵/₁₆). — *Petróleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphiában 9.85. (9.85). Rafined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir*: Western steam 6.30. (6.30). Rohe és Brothers 6.60. (6.60). — *Tengeri* irányzata gyenge. Márciusra —.— (—.—.) Májusra 42.¾. (43.—). Juliusra 42.⅞. (43.⅛). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi helyben 78.¾. (79.—). Szeptemberre 72.⅝. (72.¾). Márciusra 76.⅝. (—.—). Májusra 72.¾. (73.—). Juliusra 72.⅝. (72.¾). Gabona szállitási dija Liverpoolba 3.½ (3.½). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 8.¼. (8.¼). Áprilisra 6.60. (6.70). Juniusra 6.60. (6.70.) — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — *Cukor*: 3.¹⁴/₁₆. (3.¹⁴/₁₆). — *Ón*: 32.50. (34 50). — *Réz*: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. Márciusra 65.—. (65.⅜). Májusra 65.⅞. (66.¼). — *Tengeri* irányzata gyenge. Májusra 37.½. (37.⅜). — *Zsir*: Márciusra 5.95. (5.95). Májusra 6.02 (6.05). — *Szalonna* short clear 6.10. (6.07). — *Sertéshus*: Februárra —.—. (—.—.) Májusra 10.90 (11.—.) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Szerda, március 14. — Római katolikus: Matild kir. — Protestáns: Matild. — Görög-orosz: (március 1.) Endre. — Zsidó: Veadár 13. Eszter böjt. — A nap kél 6 óra 1 perckor. — Nyugszik d. u. 5 óra 46 perckor. — A hold kél délután 4 óra 19 perckor. — Nyugszik reggel 4 óra 47 perckor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

Az osztálysorsjáték huzása délelőtt 9 órakor a Vigadó kistermében.

Az országos szinmüvészeti akadémia vizsga-előadása este 7 órakor a Várszinházban.

A filologiai-társaság ülése délután 5 órakor az Akadémia üléstermében.

A budai polgári-kör választmányi ülése délután 6 órakor. Este 8 órakor estély.

Az országos közegészségi-egyesület félolvasó ülése délután 6 órakor az egyetem élettani intézetében.

A képviselőház mentelmi bizottságának ülése délután 5 órakor.

Lindh Marcella hangversenye este fél 8 órakor a Royal termében.

Nemzeti muzeum: Képtára, nyitva van délelőtt 9 órától d. u. 1-ig. — Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Nemess-kiállitás a városligeti Mücsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődij 2 korona.

Székely-kiállitás a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtt 9 órától este 9 óráig. Belépő dij 50 fillér.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállitása. A Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 13. Naponta fényes müsor.

Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnan berendezett fényes étermek.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Szinház-épület. Naponta kitünő cigányzene.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termekben Dobronyi Géza I-ső rangu zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Odakináltam . . .

Odakináltam lelkem minden kincsét,
Hogy kis kezeid pazarlón széthintsék.

Szép ifjuságom is odakináltam,
Hogy térdig gázolj dalban és virágban.

Odakináltam balga szerelmemet,
Hogy büszkén kacagj gyötrelmem felett.

S odakinálom, amim még maradt:
A roskadt szívet s a szétdúlt álmokat . . .

Nagy Endre.

+ **Excentrikus milliomos.** Rendkivül érdekes apróságokat mondott Hicks Beach, az angol pénzügyminiszter legutóbbi beszédében egy Smith nevü milliomosról. Mr. Smith, akinek halálakor a vagyona után tiz millió forint örökségi adót fizettek, egy skót községben: Elginben született. Fiatal korában Amerikába ment s óriási vagyonának azzal vetette meg az alapját, hogy a tüzvésztől nagyrészt elpusztult Chicagoban bérházakat, gyárakat épittetett, amelyeknek az értéke később rendkivül felszökött. Mintegy negyven esztendővel ezelőtt visszatért szülőföldjére, s örökbe fogadta egyik unokahugát, aki egy ottani ügyvédhez, Cooperhez ment férjhez. A házaspár most a nábob vagyonának, mintegy százhuszmillió forintnak felét örökölte. Mr. Cooper most, hogy ennek az óriási vagyonnak lett ura, hétszázezer forintot önkéntesen engedett át egy másik unokatestvérnek, akivel kissé mostohán bánt el végrendeletében a nagybácsi. A nábob órási vagyona ellenére is különcéletet folytatott, a lehető legegyszerübben élt. A londoni Reformclub tagja volt s hosszu éveken át ennek egy szerény kis szobácskájában lakott. Fél Chicago ezé az emberé volt és — kilenc forintba került a napi ellátása. Oly misztikus homályba tudta tartózkodó modorával burkolni a lényét, hogy maga a klub titkára sem tudta sokáig, hogy mily modern Monte-Christóval lakik egy fedél alatt.

*

+ **Zola és Visetelly.** A hires angol Zola-forditó, Visetelly, aki Zola ujabb regényeit mind leforditotta angolra és egy könyvet is irt ez alatt a cim alatt: Zola és Angolország, közölte több angol lappal, hogy „érett megfontolás után arra az elhatározásra jutott, hogy Zola legutolsó müvét, a La Féconditét nem forditja le angolra. Zolához való viszonya ezzel semmiben sem szenved változást, mert Zola tudja és megérti az ő okait, amelyek őt elhatározásra birták. A Termékenységnek szó szerint való leforditása — jegyzi meg Visetelly — nagyon kellemetlen összeütközésbe hozná őt, amely nagyon viharos természetü volna és valószinüleg a törvényszék előtt nyerne befejezést. Ennek — folytatja Visetelly — nem tehetem és nem is akarom kitenni magamat. Vannak személyi okok, melyek arra késztetnek, hogy az ilyen botrányt minden áron elkerüljem, amelyhez hasonló kellemetlenség atyámat Zola több munkájának, különösen a La Terrenek a leforditásával érte. Apám tönkre tutása miatt nekem nagyon sokat kellett szenvednem és egzisztenciámat egészen ujonnan kellett megalapijanom. Miután azt az állást, amelyhez most jutottam, nem veszélyeztethetem, nem mehetek bele abba a küzdelembe, amely föltétlenül rám zudulna, ha a Fecondité szóról-szóra való forditása tőlem megjelennék.

*

+ **Csillagászati kiállitás.** A csillagászati kongresszus, amely a világkiállitás alatt lesz Párisban, érdekes kiállitást rendez a kongreszszus idejére. Ebben a kiállitásban láthatók lesznek az összes csillagvizsgáló eszközök, első primitiv formájuktól kezdve az utolsó évek mesés tökéletességü gyártmányáig. Látható lesz: az 1821-ben készült párisi csillagvizsgáló intézet messzelátója, amelynek hordereje harmincezer méter volt, az 1873-iki Alvan Clark-féle messzelátó százezer méterig terjedő horderővel, az 1893-iki yorkeni távcső kétszázezer méter és az 1900-iki Nantois és Gautier teleszkopja hatszázezer méter horderővel. A kiállitásnak érdekes darabja lesz még az a tábori messzelátó, amelyet I. Napoleon használt hadjárataiban.

*

+ **Utiköltség nélkül.** Lehet utazni a nélkül is, hogy megvolna a szükséges utiköltsége az embernek. Ezt egy Boisin nevü belga ember találta fel, de már nem használhatja a találmányát, mert leleplezték és becsukták. Hanem a fogása azért érdemes az elmondásra. A pályaudvaron odament valamelyik utashoz, akit ő kiszemelt már ügyesen magának. Megemelte a kalapját és igy szólt:

— Bocsásson meg uram, ha egy szivességre kérem. Ugy látom, egy helyre utazunk, azért ha olyan szives lenne, ide adhatná a jegyét, hogy a podgyászom feladásánál felhasználhassam. Hisz önnek ugy sincs podgyásza.

A megszólitott jólelkü és nem tulságosan skrupulózus, odaadja a tegyét. Boisin ur átveszi, de amikor visszaadja, már rá is irta a tulsó oldalára a nevét és podgyászának a számát. Jön a kalauz a kupéba. Boisin ur benyul a zsebébe, hogy átadja a jegyét, de nem találja. Akkor megkezdi azt a kapkodást, amelyet mindenki ismer már, aki valaha nem talált meg valamit abban a zsebében, amelybe rendesen tenni szokta. És ijedten kiabálja:

— Ellopták a jegyemet! . . . Ellopták a jegyemet! . . .

Egyelőre a szállitólevéllel kell megelégednie a kalauznak. Amikor megérkeznek, megvárja, amig utitársa, akitől a jegyet kölcsönkapta, a jegyét átadja. Akkor aztán megint ismétli, a zsebeit kiforditva:

— Ellopták a jegyemet! . . . Hanem rajta van a nevem és a podgyászom száma. Biztosan itt lesz a többi között.

Utána néznek és csakugyan megtalálják a nevet.

*

+ **Müdüh.** Az angol pénzügyminisztérium világából mondja el valaki a Nineteenth Centuryban a következő történetkét:

Emlékszem egy emberre, aki igen nagy állásban szolgálja az államot. Az mondta el nekem viszszaemlékezéseiből a dolgot. Amikor mint fiatal titkár először belépett egy állami hivatalba, egy jelenetnek volt a tanuja, amely nagy csodálkozásba ejtette. Egy öreg ur, aki egy másik asztalnál ült ugyanabban a szobában, hirtelen föltelkelt, a székét oda vitte a kandallóba, felkapta a szénkaparót és tomboló dühvel nekiesett vele a székének. Amikor aztán szerencsésen letörte a szék egyik lábát, csillapodott le láthatólag a haragja. A széket oda dobta az egyik sarokba, elővett egy másik széket és nyugodtan leült ismét a munkájához, mintha semmi sem történt volna. Amikor barátom akkor délután elkészült a munkájával, az ujoncnak a szerénységével megkérdezte egyik kollégáját, aki szintén látta a jelenetet, mit jelentett az a nagy háborus kodás.

— Gyakran vannak X. urnak ilyen rohamai? — kérdezte.

— X. ur! — hangzott a felelet — Ő nagyon szelid ember az. Egy rugó lazult meg a székében, s az állam nem törődik az ilyen csekélységekkel. Javitásokra csak akkor kerül a sor, ha valami nagyobb kár esik meg, például egy törött láb. Azért tört le székéről egy lábat. Most már a rugót is megreparálják.

*

+ **A vasuti gőzsip eredete.** Akkoriban, amikor a vasut intézménye ugyszólván csak a gyermekkorát élte, a lokomotivok vezetői még csak egyszerü bádogkürttel hivták fel magukra a figyelmet, amikor az utak kereszteződéséhez közeledtek. Történt, hogy egy paraszt tojást és vajat vitt be kis szekerén a városba. Ahol utja a vasuttal kereszteződött, kellemetlenül járt. Jött egy vonat, s a lokomotiv vezető hiába kürtölt, a paraszt nem hallotta a vészjelet. A lokomotiv elütötte, s ámbár neki semmi baja nem történt, a tojás és a vaj oda lett. Pörre került a dolog, s a vasuttársaságnak fizetni kellett. Amikor a társaságnak már sok ily kellemetlensége lett, nagyon megunta a dolgot, s az egyik igazgató fölkereste Ste-

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: **MOLNÁR FERENC**

(10

De a lelke már tele volt reszketéssel, izgalmakat sejtett a jövőben. Csenke bácsi széles kedvében volt. Nótázott és türte felesége rendreutasitásait. Istenem, de régen nem volt már egy kicsit berugva! Richter vigyázva fogta karja alá a lány gyönge kis karját. Kissé a fülében zugott még Werther. És egy illat járt az orrában, valami gaz, meleg heliotrop, amelyre minél inkább akart emlékezni, annál jobban furakodott be a szaglásába. Ez uj illat volt, az asszonyé, amit kénytelen volt magával vinni.

Az egymáshoz dülő kis házak tetején rózsaszinbe játszott a szüz hó. A nap már szétlehelte első világosságait, s az ég egyre áttetszőbb lett. Friss téli reggel levegője járta az arcukat, a füstöt, forró lélekzetet kikergette a tüdejükből. Jolánka köhögött is egy kicsit.

— Jól burkolózzál be, fiam — mondta Csenke néni, — Richter ur, vigyázzon, még meghül ez a lány.

Megálltak, s Richter a lány mellén szorosabbra göngyölte a kendőt. Átfogta derekán a kendő két végét, s a lány mögött álló néni kezébe adta megkötés végett. S mialatt a néni kötötte, rángatta, az igy becézett, a szoros kötéstől szinte megtántorodó Jolán kisasszony csöndes mosolylyal szólt:

— Richter ur, milyen parfümös maga . . .

— Igen — mondta Richter — ez a pesti hölgy nagyon jószagu. Kétszer táncoltam vele és már tele vagyok a szagával . . .

Erre szótlanul, sietve mentek tovább, nem is fogadva a sovány, aszott tót lányok köszöntézét, akik dideregve álltak a beszalmázott kut körül, mig az egyik huzta a vizet és csodálkozva mondták:

— Dobre rano . . . jó reggelt.

VII.

Az urak már le se feküdtek. Délutánra halasztották az alvást, csak éppen megmosakodtak egy kicsit, ugy mentek az irodába. Délben is álmosan gyültek egybe az ebédnél, semmi se izlett nekik. Az egyetlen frisskedvü ember a doktor volt köztük, aki nem mehetett el az estélyre, mert tanácskozáson volt Selmecen, ott is aludt. Ennek aztán mesélték a részleteket. Bajtzár vitte a szót. Amikor szivarra gyujtottak, a doktor — magas, sovány fekete alak, mintha a középkori alkimiából szakadt volna ide — hátradőlt a székében s csak éppen, hogy mondjon valamit kérdezte:

— És hogy tetszik az asszony?

— Nekem nagyon tetszik — mondta Bajtzár.

És erre hallgattak egy kicsit. Az asszony mindenkinek tetszett. És a csöndben beleszólt Richter, igen halkan:

— Azt láttam.

Erre megint csönd lett, nem szándékosan, de mert mind fáradtak és álmosak voltak. De Bajtzár mégis vörös lett. Erősen ránézett Richterre. Ez nevetett:

— Láttam . . . hát láttam, mi van abban?

A kérdést már komolyan mondta, inkább csodálkozva, mint haragosan. De Bajtzár mérges volt és odavágta:

— Nem szeretem a szamár vicceket.

Szégyelte azt a gondolatot, hogy ő, aki sokat adott arra, hogy világfinak tartsák — az első, akinek tulontul megtetszik Éva. De nyomatékos volt ez a rendreutasitás, mert két év óta ez volt az urak közt az első éles hang. Nagyon kellemetlenül is esett. Talán el lehetett volna ütni valami tréfával, ha Richter most már nem átallotta volna a dolgot a többiek előtt. Visszaröpitette.

— Engem ugyan ne utasits rendre!

Erre aztán közbeszóltak a békitők, a veszekedések igazi csinálói. Csititották őket, véletlenül nem is lett baj a dologból. De pirosak voltak mind a ketten, ugy, hogy komoly szine volt az egésznek. Igy is mentek szét az ebédről.

— Szamár vagy, Sándor — mondták Bajtzárnak, aki komolyan haragudott:

— Hagyjatok békén.

És már kevesebb lett a tréfa az irodában, meg a katzenjammer is mutatkozott. Mindenki végezte a dolgát, várta az estét, a puha ágyat és az elalvás előtti édes, álmos perceket.

Az asszony ma nem ment ki sétálni. Csak ebéd után kelt föl s a szobájában maradt, olvasott. Egyedül volt és nem gyujtotta meg a lámpát. A fiukról csak keveset gondolkozott, de ugy vélte, hogy csacsik és nevetséges figurák valamennyien. Amelyik ez alól kivétel, az jelentéktelen. A tüzhöz ült és nézte. Volt oka igy egymagában ülni, hallgatni és összehuzott szemmel nézni a tüzet. Csütörtök volt s a mai délutánt tulajdonképpen Pesten, az Erzsébetkörúton kellett volna töltenie. Meg volt hiva egy barátnőjéhez zsurra. Erezte, gondolta, hogy ez lesz az első délután, amelyen magyarázzák, boncolgatják Pestről való eltünését. Arra alig mert gondolni, de azért homályosan átsuhant lelkén a gondolat, hogy kellemetlensége is lett volna ezen az összejövetelen. Hogy valami prüd asszony elment volna onnan miatta.

Elmerülő pillantással nézte a tüzet, mintha a mulandóságot nézte volna. E pillanatban nagyon fájt valami a lelke mélyén. Bosszutól izzó, lázadó fájdalom volt, amért igy szamüzetésbe kellett mennie. Majd behunyta a szemét és maga elé képzelte a léha, ostoba és unalmas pesti zsurt. A fülig körülnyakkendőzött urakat, a tenyészéletet élő asszonyokat, akik ugy nőttek ki a szerelemből, mint a bárányhimlőből. Utálta őket.

(Folytatása következik.)

phensont, a vasut feltalálóját, hogy találjon fel valamit. Stephenson gondolkozott, aztán a kivánt célra felhasználta a kitóduló gőzt. Azt keresztül vezette egy kis csövön. Ezzel létre jött az az éles, velőkig ható fütty, amely olyan messzire elhangzik.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

4%-os betétkamatláb. A fővárosi nagy pénzintézetek tegnap a Pesti Hazai Takarékpénztár helyiségeiben értekezletet tartottak *Hevesi* Ödön igazgató elnöklete alatt és ott elhatározták, hogy tekintettel a változott pénzügyi viszonyokra a betétkamatlábat március 15-ikétől 4½%-ról 4%-ra szállitják le. E leszállitás akként történik, hogy a 10%-os tőkekamatadót ugy mint eddig, ezentul is közvetlenül az intézetek fogják viselni. Az értekezleten résztvettek az Angol-Osztrák Bank Budapesti Fióktelepe, Belvárosi Takarékpénztár, Budapesti Bankegyesület, Budapesti Takarékpénztár, Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, Hazai Bank, Magyar Agrár- és Járadék-Bank, Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank, Magyar Jelzálog Hitelbank, Leszámitoló- és Pénzváltó Bank, Országos Központi Takarékpénztár, Kereskedelmi Bank, Pesti Hazai Takarékpénztár képviselői.

Szesz-ankét. A szeszadó-javaslat ügyében összehitt szakértekezlet ma délelőtt folytatta és be is fejezte tanácskozásait. *Lukács* László pénzügyminiszter elnökölt. A mai vitában elsőnek *Lederer* Artur szólalt föl és felhivta a miniszter figyelmét a szeszgyártermelők egyesületének két memorandumára. *Linzer* Károly méltányosnak tartaná, ha a gyárak legalább is berendezési inveszticióiknak megfelelő kártalanitásban részesüljenek. Inditványt is tesz oly irányban, hogy kártalanitásképpen hektoliterenkint 100 korona állapittassék meg. *Wottitz* Károly Leipziger álláspontjából birálja a javaslatot és inditványozza, hogy a felemelésben részesülő kontingens csak az illető szeszgyárakban termelhető. *Müller* Pál az egyetlen helyes intézkedésnek azt tartja, ha visszatérnénk az 1888-ik évi törvényre és az ipari szeszgyáraktól azóta elvont minden kontingensért kártalanitást nyujtana az állam. *Zselénszky* Róbert a mezőgazdasági szeszgyárak érdekeit veszi védelmébe, mig *Leipziger* Vilmos vele polemizálva kimutatja, hogy a kontingensben megrövidités az ipart, a bonifikációval megerősitik a mezőgazdákat.

Azután felolvasták *Salzburg* Józsefnek, a nyitramegyei gazdasági egyesület kiküldöttjének irásban beadott véleményét, valamint *Engel* Henriknek táviratát, akik mindketten *Zselénszky* Róbert határozati javaslatához csatlakoznak.

Erre *Lukács* László elnöklő pénzügyminiszter a tanácskozást befejezettnek nyilvánitván, köszönetet mond az értekezlet tagjainak azért az érdeklődésért, amelyet a nagyfontosságu tárgy iránt tanusitottak.

Természetesnek fogja mindenki találni, ugymond, hogyha figyelemmel a kérdes nagy nehézségeire és nagy fontosságára, valamint az itt nyilvánult nézetek között mutatkozó meglehetős ellentétekre, ez alkalommal vélemény-nyilvánitástól tartózkodik, de biztosithatja a tanácskozmány tagjait, hogy a hallottakat beható megfontolás tárgyává fogja tenni, és oly álláspontot igyekszik elfoglalni, amely az összes érdekeknek a lehető legjobban megfelel.

Ezzel a szaktanácskozmány a miniszter éltetésével véget ért.

A vasutasok takarék-egyesülete. A kereskedelmi miniszter február 23-ikán arról értesitette az államvasuti hivatalnokok takarék- és előlegezési egyesületét, hogy a kölcsönök után járó törlesztési részleteket az államvasutak igazgatósága ezután nem vonja le a kölcsönvevő hivatalnokok illetményeiből. Természetes, hogy ennek a garanciának az elvesztése lehetetlenné teszi a kölcsönök adását, mert éppen a gyöngébb hivatalnokok volnának kizárva a kölcsönvevés kedvezményéből. Az egyesület igazgatósága tehát a március hó 31-ikén tartandó közgyülésnek a felszámolást fogja ajánlani.

Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert az a körülmény inditotta a rendelet kibocsátására, hogy a vasuti hivatalnokok éppen azért, mert a fizetés-levonás volt egyetlen szükséges garanciájuk, könnyen jutottak a kölcsönhöz. Az egyesület huszonnyolc éves rohamos fejlődését számok igazolják. 1872-ben 115 részvény betét volt, 1899-ben 23.969 darab. A pénztári forgalom 1872-ben 253 frt 60 kr, 1882-ben 601,933 frt 95 kr, 1892-ben 1,376.781 frt 83 kr, 1899-ben 2,222.971 frt 37 kr volt. Óriási lendület ez. Ezek a számok önmagukban is tanuságot tesznek arról, hogy milyen hatalmas mértékben vettek igénybe a hivatalnokok az előlegeket és hogy ez a mérték sokkal nagyobb volt, mint amelyet a szükség szabott meg. Igy történhetett aztán, hogy családapák elsején a fizetésükből 6—8 frtot kaptak csak ki. Mert az egyesület már *hat hónapi* fizetésükre is adott előleget. A maximum egyelőre csak 2 hónap volt, de a rendszertelen vezetés azt a terminust 6 hónapig fokozta. Morális szempontokból sem volt helyes ez az állapot.

Mindezeken kivül pedig drága is volt a kölcsön adott pénz. Az egyesület 8%-os kamatlábat számitott, amely a kezelési és egyéb költségek hozzácsatolásával 12%-ra emelkedett. A miniszter rendelete tehát megokolt és talán csak az egyesület vezetői nem találják ezt helyesnek. Erre vonatkozólag pedig felvilágosit bennünket az a körülmény, hogy a személyzeti kiadások egy év alatt *7880 forintot* tettek. Ehhez járult meg 2578 forint 88 krajcár hivatali és irodai költség.

A miniszter eljárása tehát kétségtelenül helyes. De az is bizonyos, hogy megfelelő mértékben szükségük van a hivatalnokoknak előlegekre. Maga a miniszter is elösmerte, hogy a vasuti hivatalnokok derék testülete, amelynek müködése kiválóan fontos és óriási felelősséggel jár, nem kapja még ezideig meg a kellő dotációját. Tehát szükségük van valamelyes formában arra a kedvezményre, hogy előleget kapjanak.

Szerintünk ugy lehetne ezt a kérdést elintézni, ha a nyugdijalapot használják fel ilyen célra. Ez az alap körülbelül 9 millió forint. Most 1½%-ot jövedelmez. Ha egy részét ilyen kölcsönök adására használják fel, az alap nem szenved miatta, sőt nagyobb kamatot jövedelmez. A hivatalnokoknak pedig olcsóbb pénzük lesz, mint a minőt az egyesülettől kaptak és kellő ellenőrzéssel a tényleges szükségnek megfelelően vehetik igénybe ezt a kedvezményt.

A hazai ipar pártolása. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a hazai ipar érdekében. A kereskedelemügyi miniszterhez — mondja a körrendelet — számos panasz érkezett, hogy egyes törvényhatóságok irodai szükségleteiket a hazai cégek mellőzésével külföldi cégeknél rendelik meg, meghagyja tehát a miniszter a törvényhatóságoknak, hogy a jövőben szükségleteiket hazai cégeknél szerezzék be és ezzel is támogassák a hazai ipart.

A kisvárdai tenyészvásár. Nyiregyházáról jelentik lapunknak: A Kisvárda és vidéki gazdakör nagysikerü bika-vásárt rendezett Kisvárdán. Összesen 241 bikát hajtottak fel Szabolcs, Ung, Bereg, Zemplén, Máramos, Hevesből. Jelenvoltak a nagyváradi, debreceni, kassai, máramaros-szigeti kerületi állattenyésztési felügyelők, akik a tenyészcélokra történt vásárlásokat állami erővel támogattak. Megjelent 149 község előljárósága, kik tenyészcélokra a kitünő anyagból, amelyben képviselve voltak gróf Forgách, a jászóvári prépostság, báró Podmaniczky, gróf Majláth, leleszi prépostság, Sennyei, stb. hires tenyészetek, 173 bikát vásároltak. 1100 korona volt a legnagyobb ár, átlagban pedig 6—7 száz korona között keltek el a bikák. Az állam minden vételt a vételárnak 20% engedélyezésével segitette elő. Az állatvásár Szalariszky Bertalan gazdakörí elnök lelkes fáradozásával létesült. Szalariszkyhoz küldöttséget is vezetett az öt vármegye érdekeltsége.

A len- és kendertermelés érdekében. A felvidéki lentermelés érdekében, amely az utóbbi években hanyatlást mutat, *Darányi* földmivelésügyi miniszter *Szepes-Olaszi*ban kenderbeváltó és kikészitő telepet létesitett, amely még ez évben megkezdi müködését. A kis gazdák között nagy mennyiségü orosz lenvetőmagot osztatott ki a miniszter. Ha a szepesi telep a kivándorlást megapasztaná, a miniszter hajlandó évenként az intézményt bővíteni. Ugyancsak ez évben bővül ki a komárommegyei *nagy-tamjoni* kenderkikészitő telep, valamint kiépült és 1000 hold kender termelés biztosittatott a békésmegyei kenderkikészitő ipartelepen, amelynek áztatóját közcélokra berendezve 24.000 korona segélyilyel támogatta a miniszter, tudtul adva, hogy mindazon helyeken, hol 1000 holdon

UJ FÖLD

Irta: **KNUT HAMSUN**

(32)

— Talentumok? Ez egészen más kérdés, — felelt Koldevin. — Hát azt hiszi, hogy a mi talentumaink valami szörnyü sokat igérnek?

— He, azt kérdi, hogy . . . Vagy ugy . . .? Ön azt hiszi, hogy a talentumaink nem sokat érnek. Ezt hiszi Koldevin ur? Hát igaza van, nem sokat érnek. — Milde gunyosan nevetett s a szótlanul ülő Irgens felé fordult. Nos, mi ránk ugyan rossz idők járnak Irgens, a fenomén nem sok jót igér nekünk.

Most végre Hanka asszony is beleszólt a dologba, meg akarta szüntetni a vitát. Hogy talán félreértés van a dologban s Koldevin ur mindjárt kimagyarázza a dolgot. Egyébiránt nem érti, hogy nem tudnak a nélkül meghallgatni valakit, hogy ne dühösködjenek. Hogy Milde igazán szégyelheti magát . . .

— He, he, nincs igen nagy bizalma hozzánk. Hozzánk, akikben pedig állitólag van egy kis talentum. Mi? — kérdezte Paulsberg s még mindig elnéző akart lenni.

Koldevin felelt:

— Bizalmam? . . . Nem tagadhatom, hogy egyre rosszabbul állanak a dolgok, lefelé megyünk, igen, megengedem, hogy igy gondoltam. S mikor igy gondoltam, az ifjuságot értettem. Lassanként hátrálunk, a nivó sülyed s mindenből többé-kevésbé nulla lesz. A fiatalság sem magától, sem mástól nem kiván sokat, megállanak a kicsinyeknél s a kicsiségeket nagynak nevezik; nem kell hozzá sok, hogy az embert felfedezzék. Ez volt az, amit a „mai állapotok“ alatt értettem.

— De a pokolba is, mit szól ön a mi fiatal költőinkhöz? kiáltott most Gregersen dühösen. Igen, a költőkhöz? Olvasott maga valamit abból, amit ezek irtak? Felfedezte-e maga már ezt a nevet, hogy: Paulsberg vagy Irgens? Fel?

Az ujságiró nagyon haragudott.

Ágota nem tudott hova lenni bámulatában, mikor Koldevin ur vitatkozását hallotta. Csodálkozott, hogy ez az ember, aki mindig bölcs mérséklettel beszélt, aki mindig engedett, ha ellentmondásra talált, most mindenre készen tartja a választ s éppenséggel sem riad vissza az ellenféltől.

— Ne méltóztassanak rossz néven venni tőlem azt, amit mondok — mondta Koldevin. — Megengedem, hogy nincs helyén, ha én beszélek, miután olyan sokan vannak itt, akik sokkal többet értenek ezekhez a dolgokhoz, mint én. De azért, ha arról volna szó, hogy szabadon meg kell mondanom a véleményemet, hát kimondanám, hogy ezek az ifju költők nem igen lenditenek a mi dolgainkon. Nincs mértékünk, amelylyel megmérjük az iróinkat, minden attól függ, hogy ki minek tartja a másikat. En pedig kevesebbnek tartom a legtöbbjét, mint önök. Erről egyébként lehet vitatkozni. Tehát: a mi fiatal iróink nem igen emelik a nivót, legalább az én kis eszemmel nem tudom felfogni, hogy mikor és hol emelték.

Ugy látom, hogy nincs elég erejük hozzá, amint látszik. Nem, nem, dehogy nem tehetnek róla? Jó, de akkor ne akarják, hogy többre becsüljék őket, mint amennyit érnek. Nagy baj az, kérem, hogy a nagyot elfeledjük, szem elől tévesztjük s a kicsit nagyra tartjuk. Ugyan kérem pillantsanak csak rájuk, nézzék meg az iróinkat, hiszen ügyesek, elég ügyesek, nem mondom, de . . . dolgoznak, sőt addig dolgoznak, amig egészen beletanulnak az irásba, de sohasem *ragadja* őket el. Istenem, mennyire takarékosak eszközeikkel is! Takarékosak, szárazak és okosak. Irnak verset és kinyomatják, aztán ujat irnak. Olykor egy-egy könyvet is kiszoritanak magukból, ilyenkor mindent összekaparnak, ami a lelkük mélyén van. Hatást is érnek.

Nem szórnak el semmit, nem. nem dobálják ki a pénzüket. Pedig azelőtt volt mit kidobálniok a költőknek, megvolt a hozzávalójuk, nagyszerü és esztelen könnyelmüséggel szórták aranyaikat. Aztán? Aztán ujra tele volt a zsebjük aranynyal. De a mi ifju költőink okosak, értelmesek. Nem kalandoznak el s nem tombolnak.

Ágota le sem vette róla a szemét; Koldevin ránézett, pillantásaik találkoztak, röpke, meleg mosolygással adta tudtára, hogy hallotta és megértette, amit beszélt. Meg akarta mutatni Olenak, hogy megbánta meggondolatlanságát, amiért számon kérte tőle, hogy ő nem költő. Bólintott, buzditotta Koldevint. Koldevin hálás volt ezért a mosolyért, ő volt az egyetlen, aki mosolygott; nem törődött vele, hogy a többiek rátámadtak, orditottak s gorombaságokat mondtak. Azt kérdezték:

— Miféle fenomén ön tulajdonképpen, hogy ilyen nagyon magas lóhátról beszélget velünk? Miféle világtörténeti eseményeket idézett elő? Ne járjon álarcban, vesse le s mondja meg, mi az igazi neve? Üdvözölni akarjuk.

Irgens nyugodt maradt. Büszkén sodorta bajuszát, az órára nézett s azt akarta kifejezni, hogy az egész dolog untatja őt. Miközben egy pillantást vetett Koldevin felé, Hanka asszonyhoz hajolt s a fülébe sugta:

— Ugy látom, hogy nagyon piszkos ez az ember. Nézze csak az ingét, a gallérját. Előbb észrevettem, hogy egy piszkos cigaretta szipkát dugott a mellényzsebébe, ki tudja, talán valami régi fésü is van benne.

— Oh, hagyja békében — vetette közbe Paulsberg. — Nem értem, hogy minek zavarja őt?

— Sajnálom, hogy megsértettem önöket — mondta Koldevin. — De nem volna szabad haragudniok azért, hogy másnak más véleménye van, mint önöknek. Elvégre előfordulhat az is. — Koldevin mosolygott.

(Folytatása következik.)

kendertermelést biztositanak, ilyen kikészitő telepet létesit. Az okszerü kendertermelés ismereteinek elsajátitására 10.000 példányban ingyen osztatta ki a kisgazdák között a kendertermelés kis kátéját, mely szerencsés, tömör és népies foglalatja mindannak, amit a kis termelőnek erről a dologról tudnia kell.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. *Bécsben* a nyersszesz ára 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1900. évi márc. 12-én. Készlet 420 darab. Érkezett 1302 darab. Összesen 587 darab. — Eladatott 1135 darab. Maradt 587 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 94—98 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 94—100 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 92—98 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 88—92 koronáig. Malacok 78—80 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

Borjuvásár. 1900. évi március hó 13-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 983 drb, leölt borju 37 db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, növendék marha 51 darab, bárány élő 196 darab, leölt bárány 290 darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések. Belföldi élő borju 56—70 f.-ig, I. r. 74—78 f.-ig, kivételes 84 f. kilónkint, leölt borju 80—— f.-ig, I. r. ——— f.-ig, kivét. — f. kilónkint, levonás nélkül. Bécsi leölt borju 72—84 f.-ig. Növendék marha 38—50 f.-ig kilonkint, I. r. ——— f.-ig. Bárány élő 12—16 k., leölt bárány 10—16 k., kivételes ár ——— k.-ig páronkint. A nagy felhajtás dacára kereslet nem volt és igy a vásár nagyon lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek: 9805 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4622 darab fiatal sertést, 4860 darab magyar hizott sertést, —— nehéz sertést, összesen 9482 darabot. Irányzat változatlan.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számitva) első rendü sertés 92—94 fillér, kivételesen ——96 filléren, középminőségü sertés 84—90— fillér, könnyü sertés 74——82 fillér, fiatal sertés 64—82 fillér.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, március 13.

Nagyobb hozatalok élénk kinálat és mérsékelt vételkedv mellett 25.000 métermázsa buza került a forgalomba. Az árak nyugodt hangulat mellett változatlanok maradtak. Zárlat felé finomabb minőségü buzát kedvezőbben lehetett elhelyezni.

Eladatott:

Buza Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 27½ f. 800 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 02½ f., 200 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 1100 mm. 79 k. 7 K. 85 f. kevert, 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 300 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 70 f. felső, 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 35 f. kevert, 100 mm. 76 k. 7 K. 35 f. kevert, 100 mm. 77·5 k. 7 K. 85 f. felső, 200 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 80 k. 8 K. — f. 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 400 mm. 78 k. 7 K. 65 f. sárga, 150 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76·9 k. 7 K. 50 f. sárga, 100 mm. 76·9 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76·7 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 50 mm. 74 k. 7 K. 35 f.

Bácskai: 100 mm. 74 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 73·5 k. 7 K. 40 f., 2240 mm. 73·2 k. 7 K. 30 f., 2000 mm. 73 k. 7 K. 30 f.

Bánáti: 2000 mm. 75·5 k. 7 K. 40 f., 2550 mm. 75 k. 7 K. 50 f.

Fehérmegyevidéki: 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 1000 mm. 74·5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 72 k. 7 K. 10 f.

Szerbiai: 3100 mm. 75·5 k. 7 K. 05 f., 4600 mm. 75 k. 7 K.

Mind 3 hónapra.

Arpa: 300 mm. 5 K. 80 f.
Rozs: 150 mm. 6 K. 32½ f., 100 mm. 6 K. 20 f.
Zab: 100 mm. 5 K. 51 f., 100 mm. 5 K. 12½ f.
Tengeri: 200 mm. 5 K. 30 f., 300 mm. 5 K. 32½ f.
Lucerna: 80 mm. 46 K.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	50 kilogramm ár K-tól	K-ig	kilós	50 kilogramm ára K-tól	K-ig
tiszavidéki	ó	75	7.40	7.55	79	7.70	8.06
»	»	76	7.45	7.65	80	7.85	8.10
»	»	77	7.50	7.80	81	7.95	8.15
»	»	78	7.60	7.95	—	—.—	—.—
fehérmegyei	ó	75	7.35	7.40	79	7.65	7.90
»	»	76	7.40	7.55	80	7.40	8.—
»	»	77	7.45	7.60	81	7.95	8.10
»	»	78	7.60	7.7	—	—.—	—.—
pestvidéki	ó	75	7.1	7.35	79	7.65	7.80
»	»	76	7.25	7.45	80	7.85	8.—
»	»	77	7.35	7.55	81	7.90	8.—
»	»	78	7.55	7.75	—	—.—	—.—
bánsági	ó	75	7.15	7.35	79	7.65	7.80
»	»	76	7.20	7.45	80	7.80	7.95
»	»	77	7.25	7.55	81	—.—	—.—
»	»	78	7.50	7.65	—	—.—	—.—
bácskai	ó	73	7.25	7.50	77	—.—	—.—
»	»	74	7.30	7.6	—	—.—	—.—
»	»	75	7.50	7.75	—	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			kilós	50 kilogramm ár K-tó	K-ig
Rozs	uj	elsőrendü	—	6.25	6.35
»	»	másodrendü	—	6.10	6.20
Arpa	»	takarmány	—	5.65	5.70
»	»	égetni való	—	5.45	5.55
»	»	sörfőzésre való	—	—.—	—.—
Zab	»	—	—	5.35	5.45
Tengeri	»	bánsági	—	4.85	5.20
»	»	másnemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	12.—	12.50
»	»	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	»	—	—	5.30	5.80

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra . . . 7.55—7.54—7.52—7.53—7.54
Buza októberre . . . 7.75—7.76
Rozs áprilisra . . . 6.31
Rozs októberre . . . 6.51
Zab áprilisra (1900) . 4.95—4.94
Tengeri 1900. májusra 5.24—5.25—5.22—5.23
Repce augusztusra . 12.50—12.60

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra . . . 7.53 pénz 7.54 áru
Buza októberre (1900) . . . 7.75 „ 7.76 „
Rozs áprilisra (1900) . . . 6.30 „ 6.31 „
Rozs októberre . . . . . 6.50 „ 6.51 „
Zab (1900) áprilisra . . . 4.96 „ 4.97 „
Tengeri (1900.) máj.-ra . . 5.23 „ 5.24 „
Repce augusztusra . . . 12.55 „ 12.65 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.) . . . . 7.54— 7.55
Buza októberre (1900.) . . . . 7.75— 7.76
Rozs áprilisra (1900) . . . . 6.30— 6.31
Rozs októberre (1900.) . . . 0.—— 0.—
Zab áprilisra . . . . . . 4.98— 4.99
Tengeri májusra 1900. . . . 5.23— 5.24
Repce augusztusra . . . . —.——.—

A budapesti értéktőzsde.

Ma ismét igen mérsékelt forgalom volt előtőzsdénken s bár a hangulat szilárd maradt, nevezetes árváltozások nem fordultak elő. A zárlat csendes volt.

A helyi piac legcsekélyebb forgalmat sem tüntetett fel.

A déli tőzsde javult külföldre némileg szilárdabb lett, végül azonban realizációkra néhány tizeddel gyengébben zárult.

A helyi piac üzlettelen.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde: nyugodt.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 751.——754.50. Osztrák hitelészvény 754.40—755.30. Rimamurányi vasmü részvény 631.50.

A *déli tőzsde*: változatlan.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 752.——753.80. Osztrák hitelrészvény 754.20—755.—. Osztrák-magyar államvasut 656.——656.50. Jelzálogbank 462.—464.— Rimamurányi 631.—. Közuti vasut 669.50—671.— korona.

Forgalomba került: Pesti Hazai Első Takarékpénztár részvény 15900.—. Városi villamos vasut 340.—341.50 korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 753.—. Magyar hitelrészvény 751.—. Leszámitoló bank 799.—. Rimamurányi vasmü részvény 631.—. Osztrák-magyar államvasut 656.—. Közuti vasut részvény 670.—. Városi villamos vasut 341.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

I. Allamadósság.

a) Magyar Allamadósság.

	Pénz (100 kor.-kint)	Áru		Pénz (100 kor.-kint)	Áru
Aranyjáradék 4%	97 —	97.40	Magyar nyeremény-kölcsön (200 K)	164.—	165.—
Koronajárad. 4%	93.75	94.15	Magyar regálekötvény 4½%	98.60	99.35
Keleti vasuti kötvények 5%	99.60	100.60	Horv.-szlav. regalekötvény 4½%	99.—	99.55
Államvasuti aranykölcsön 4½%	101.25	102.25	Magyar földtehérment. 4%	92.60	93.60
Államvasuti ezüstkölcsön 4½%	99.75	100.75	Horv.-szlav. földteherment. 4%	94.—	95.—
Vaskapukölcsön 5%	81.50	82.50	Tiszai sorsjegy 4%	141.75	142.75
Magyar nyeremény-kölcsön (200 K)	164.—	164.—			

b) Osztrák Államadósság.

Egyes. papirjáradék 4²/₁₀%	99.—	99.50	Koronajáradék 4%	99.—	99.50
Egyes. ezüstjáradék 4²/₁₀%	99.—	99.50	1854-es sorsjegy 4%	165.—	169.—
Aranyjáradék 4%	98.25	98.75	1860-as sorsj. (1000 K) 5%	136.—	137.—
			1864-es sorsjegy	200.—	201.50

c) Idegen Államadósság.

Bolgár vasuti kölcsön 6%	85.—	86.50	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%	76.—	77.50

II. Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%	90.50	91.50	Budapest fővárosi kölcsön 4%	93.50	94.50
Budapest fővárosi kölcsön 4½%	98.—	98.50	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%	93.75	94.50

IV. Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%	100.—	100.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%	99.—	100.—
Közuti vasut 4%	94.50	95.50	Magyar-galiciai 1. kibocs. 5%	106.—	107.—
Budapest-pécsi vasut 4%	92.50	93.50	Beruházási kölcsön ár. 4½%	100.25	101.25
Kassa-oderbergi 1889. ezüst 4%	98.—	99.—			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%	97.—	98.—			

V. Bankok részvényei.

Bankegyesület	182.—	183.—	Kereskedelmi részvénytársaság	420.—	425.—
Első m. iparbank	236.—	240.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	930.—	980.—
Fiumei hitelbank	170.—	175.—	Osztrák-magyar bank	1900.—	1910.—
Fővárosi bank r. t.	—.—	—.—	Kereskedelmi bank	2740.—	2760.—
Hazai bank	236.—	238.—			
Horvát-szlavon jelzálogbank	220.—	224.—			

* Az I—V. alatt jegyzett papirok árfolyamai 100 koronánkint értendők, a VI—XVI. alatt jegyzettekéi pedig darabonkint koronákban.

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%	100.—	100.—	Jelzálogbank közs. kötvény 4½%	98.—	98.50
Egyes. föv. takarékp. zálogl. 4½%	98.75	99.75	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	119.—	120.—
Egyes. föv. takarékp. zálogl. 4%	91.50	92.50	Jelzálogbank nyer. jegy	119.50	120.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%	102.—	103.—	Jelzálogbank nyer. kötv. 3%	98.75	99.75
Kisbirtokosok zálogl. 4½%	102.—	103.—	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%	98.50	99.50
M. agrár és járad. bank 4½% zál.	98.80	100.25	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%	98.50	99.50
M. agrár és járad. bank 4½% jár.	99.—	99.59	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%	98.—	99.—
Földhitelintézet zálogl. 4½%	98.25	99.—	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%	93.—	93.50
Földhitelintézet (50 éves) 4%	93.76	94.75	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%	97.—	98.—
Földhitelintézet (63 éves) 3½%	85.50	86.50	Közp. jelzálogbank kötvény 3%	94.75	95.75
Helyi érdekü vasuti kötvény 4½%	96.25	97.25	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%	99.50	100.50
Helyi érdekü vasuti kötvény 4%	92.50	93.50	Hazai takp. közs. kötv. 4%	93.—	94.—
Helyi érdekü vasuti (vf. 105%) 4%	95.75	96.75	Hazai takp. záloglevél 4%	95.—	96.—
Jelzálogbank záloglevél 5%	101.—	102.—	Keresk. bank zálogl. 4½%	99.—	100.—
Jelzálogbank záloglevél 4½%	99.50	100.50	Keresk. bank zálogl. 4%	95.—	96.—
Jelzálogbank záloglevél 4%	96.50	97.50	Keresk. bank (vf. 220 K) közs. kötvény 4½%	102.50	103.50
Jelzálogb. közs. köt. (vf. 220 K) 4%	100.—	101.—	Keresk. bank (vf. 210 K) közs. kötvény 4%	96.—	97.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	97.25	98.25			

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	204.—	206.—	Egyes. fővárosi	2250.—	2265.—
III. kerületi	224.—	228.—	Magyar általános	575.—	580.—
Erzsébetvárosi	150.—	162.—	Országos központi	1450.—	1470.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	420.—	424 —	Pesti hazai	15900.—	16000.—

VII. Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó társ.	410.—	430.—	Fonciere	190.—	195.—
Bécsi élet- és járadék-biztositási intézet	540.—	560.—	Lloyd viszontbizt.	—.—	—.—
Első magy. által.	552.—	575.—	M. jég- és viszontb.	220.—	224.—
			Nemzeti baleset	199.—	204.—
			Pannonia viszontb.	1300.—	1350.—

VIII. Gőzmalmok.

Concordia	460.—	480.—	Hengermalom	960.—	1000.—
Első budapesti	1020.—	1040.—	Molnárok és sütők	420.—	430.—
Erzsébet	430.—	434.—	Viktória	288.—	292.—
Lujza	268.—	270.—			

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbányai gőzt.	1050.—	1060.—
Budapesti tégla és mészég.	200.—	202.—	Kő zánb. és tégla (Drasche)	450.—	460.—
Egyesült tégla és cement	—.—	40.—	Asztaltgyár	392.—	395.—
Északmagy. kőszén.	262.—	264.—	Általános kőszénb.	180.—	184.—
Felsőmagy. bánya	232.—	234.—	Keramiai gyár	234.—	240.—
István téglagyár	90.—	100.—	Salgótarjáni	615.—	617.—
Kassa-somodi	—.—	—.—	Ujlaki téglagyár	236.—	238.—

X. Vasmüvek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	220.—	240.—	Nicholson	218.—	222.—
Danubius	160.—	164.—	Schlick	313.—	316.—
Ganz	3780.—	3810.—	Weitzner waggon.	—.—	300 —

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	670.—	680.—	Pallas	355.—	360.—
Franklin	529.—	535.—	Pesti könyvnyomda	2680.—	2720.—
Kosmos	13.—	30.—			

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Ált. wagg.-kölcs.	1070.—	1090.—	Király serfőződe	21.—	22.—
Bpesti villamos.	238.—	240.—	Polgári serfőződe	159.—	160.—
Első magyar serfőzde	2360.—	2380.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. elői.	2145.—	2160.—
Első magyar sertéshizl. részv.	471.—	481.—	Magyar villamos.	267.—	268.—
Első magy. száll.	450.—	456.—	Nemzetközi vill.	575.—	580.—
Első magy. spódium	305.—	315.—	Nemzetközi waggonkölcsönző	1000.—	1010.—
Gschwindt szeszgy.	340.—	350.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	512.—	514.—	Ujpest-rákospalotai villamos	140.—	150.—
Bpesti közuti vas.	670.—	671.—	Kassa-oderbergi	367.—	369.—
» ideigl. részv.	—.—	—.—	Magyar-galiciai	405.—	410.—
» élv. jegy	420.—	425.—	» nyugoti	430.—	435.—
» villam. vas.	340.—	341.—			
» élv. jegy	120.—	125.—			

XIV. Sorsjegyek.

Bazilika	12.25	13.25	Magyar vöröskereszt	18.75	19.75
» osztr. felülb.	13.30	14.30	Ugyanaz osztr. flb.	22.25	24.25
» nyer. jegy.	—.—	—.—	» nyer. jegy.	—.—	—.—
Bécsvárosi	392.—	396.—	Olasz vör. ker.	22.—	23.—
Budavárosi	130.—	134.—	Ugyanaz osztr. felb.	23.—	24.—
» osztr. felülb.	133.—	137.—	Osztrák vör. ker.	42.50	43.50
Sziv	6.75	7.25	Osztrák hitelint.	395.—	399.—
» osztr. felülb.	6.75	7.25	Pálffy	132.—	134.—

XV. Pénznemek.

Vert arany	11.44	11.54	Németbankjegy	118.36	118.55
20 frkos arany	19.29	19.33	Olasz lira	90.—	90.30
20 márkás	23.65	23.70			

XVI. Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	200.10	200.50	Olasz piac	89.90	90.15
London	242.80	243.20	Páris	96.30	96.50
Német piac	118.40	118.60			

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—48.50 korona, vörös aprószemü 58.——64.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 68.——71.— korona, nagyszemü 72.—78.— korona. Disznózsir: budapesti 53.——54.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 44.——44.50 korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, füstölt 49.——50.— korona. Szilva: bosznia, szokás szerinti minőség 15.50—16.— korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 20.75—21.— korona, 85 darabos 28.——28.25 korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—— 14.25 korona, 100 darabos 20.——20.50 korona, 85 darabos 27.——27.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.——18.50 korona, szerbiai 16.——16.50 korona azonnali való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, március 13. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A határidőüzletben az érdeklődés főként tengeri felé irányult, amennyiben New Yorkból magasabb árfolyamokat jelentettek s a vásárlási kedv fokozódott. Az irányzat erősbödött s zárlatkor a tengeri árfolyama három fillérrel emelkedett. Egyebekben csönd uralkodott s az árfolyamok nem változtak. Kivétel csak rozsban volt, amelynek árfolyama tavaszra 4, május—juniusra 1—2 fillérrel javult. Buza

tavaszra 7.66, május—juniusra 7.72—7.70. Rozs tavaszra 6.35, őszre 6 83—6.82. Tengeri május—juniusra 5.33—5.54—5.52—5.53. Buza őszre 7.90—7.91. Rozs május—juniusra 6.70—6 72. Zab tavaszra 5.27—5.29. Zab má us—juniusra 5.32—5.34. Zab őszre 5.60—5.62. Repce augusztus—szeptemberre 12.85—12.95. A készáruk piacán a fogyasztás részvétlensége következtében majdnem egészen szünetelt a forgalom; gabonanemüekben az irányzat változatlanul nyugodt volt. Csak tengeriben volt szilárdabb a hangulat, amelyen az uj áruk öt fillérrel emelkedtek. Buza tavaszra 7.67. Buza május—juniusra 7.71. Buza őszre 7.91. Rozs május—juniusra 6.69. Rozs tavaszra 6.62—6.64. Egyébként változatlan.

A bécsi értéktőzsde.

Miután a szénbányász-sztrájk megszünéséről szóló hir nem bizonyult valónak, a mai *előtőzsde* gyenge, különösen bányapapirokban.

Déli tőzsde gyenge.

Zárlat változatlan.

Bécs, március 13. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 97.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.35. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.10. Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.40. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 124.—. Rimamurányi vasmürészvény 315.—. Magyar koronajáradék 93.65. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 92.65. Magyar hitelbank részvény 187.25. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 164.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar kereskedelmi bank 274.—.

Bécs, március 13. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 99 30. 4%-os osztrák aranyjáradék 98.35. 1860-iki sorsjegy 136.50. Osztrák hitelsorsjegy 395.—. Angol-osztrák bank 125.—. Bécsi bankegyesület 135.50. Osztrák-magyar bank 128 25. Déli vasut 25 90. Dunagőzhajózási részvény 71.40. Dohányrészvény 143.— Császári és királyi arany 11.43. Német bankváltók 118.50. 4·2% ezüst járadék 99.15 Osztrák koronajáradék 99.45. 1864-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézeti részvény 235.50. Unionbank 154 50. Osztrák Länderbank 118.40. Osztrák-magyar államvasut 136 70. Elbavölgyi vasut 124.50. Alpesi bányarészvény 264.80. 20 frankos arany 19.29. Londoni váltóár 242.90. Bécsi Tramway 135.75. Az irányzat gyengült.

Bécs, március 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.50 Magyar hitelrészvény 187.25. Angol-Osztrák bank 125.— Union bank 136.—, Länderbank 154.50, bankegyesület 118.50, osztrák-magyar államvasut részvény 136.80, északnyugati vasut részv. 25.90, elbavölgyi vasut —.—, dunagőzhajós részv —.—, alpesi bányarészvény 142.50, májusi járadék 264.—. osztrák koronajáradék 815.75, magyar aranyj. 99.30, magyar koronajáradék 93.65. német birodalmi márka készpénz 118.55, ultiméra 118.45, töröksorsjegyek —.—. rimamurányi vasmü —.— déli vasut 25.90 dohányrészvény 143.—. Napoleon d'or 19.29 Lombard —.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 13. (*Tőzsdei tudósitás.*) French tábornoknak Bloemfonteinnél aratott diadalának az volt a hatása, hogy a háboru hamaros befejezésének reményét megerősitette és erre megnyitáskor szilárd volt az irányzat. Kohórészvények közül különösen bohumiakat kerestek arra a hirre, hogy a társaság a várható állami megbizásokra való tekintettel a tőke fölemelését tervezi. A kőszénrészvények közül a hibernia-részvények és a gelsenkircheniek javultak. Bankok jól tartották magukat. A járadékok közül a 3 százalékos kölcsön kötvényei javultak. A vasutak közül a Northern-Pacific és a transvaali vasut részvényei szilárdak voltak. A második tőzsdeórában a bányaértékek gyöngültek, egyébként pedig kicsiny volt a forgalom. Magánleszámitolási kamatláb 5¼%.

Berlin, március 13. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 99.30. 4% osztrák aranyjáradék 99.50. Elbavölgyi vasut —.— Magyar koronajáradék 92.75. Osztrák-magyar államvasut 139.40. Kassa-oderbergi vasut 88.75. Bécsi váltóár 84.35. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.60. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 197.50. Általános villamossági Edison 249.—. Gelsenkircheni 212.50. Laura-kohó 276.—. 4·2% ezüstjáradék 98.25. 4% magyar aranyjáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 235 40. Déli vasut 28.75. Károly Lajos vasut 100 50. Orosz bankjegy 216.10. 4% uj orosz kölcsön 99.20. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 103.90. Harpeni 229.75. Az irányzat ingadozó.

Berlin, március 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék 97.50. Magyar koronajáradék 92.75. Osztrák hitelrészvény 235.75. Osztrák-magyar államvasut 139.40. Déli vasut 28.60, Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi 3C 2.50. Orosz bankjegy 216.10. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, március 13. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 98.10. 1860. sorsjegy 138.—. Déli vasut 28.75. 4% osztrák aranyjáradék 99.—. Osztrák hitelrészvény 235.10. Osztrák-magyar államvasut 139 25. Olasz járadék 94.70. 4% magyar aranyjáradék 97.70. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 13. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 99.45. Magyar koronajáradék 99.10. Osztrák-magyar bank 127.80. Déli vasut 29 —. Elbavölgyi vasut 124.70. Londoni váltóár 105.05. Bécsi bankegyesület 136.50. Villamos részvény 143.50. 8%-os magyar aranykölcsön 80.50. 4·2%-os ezüstjáradék 98.35. 4% magyar aranyjáradék 97.70. Osztrák hitelrészvény 235.70 Osztrák-magyar államvasut 139.50. Északny. vasut 159.50. Bécsi váltóár 117.50. Párisi váltóár 843.25. Unionbank 812.75. Alpesi bányarészvény 266.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Arfolyamok januárra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 235.50. Osztrák-magyar államvasut 139.50. Déli vasut 28.80. Osztrák aranyjáradék —.— Olasz járadék 94.80. Laura-kohó —.—. Harpeni 229.40. Discont —.—. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.— Szilárd.

Páris, március 13. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 102.10. Olasz járadék 94.25. Osztrák-magyar államvasut 698.—. Francia törleszth. járadék 100.—. 4% magyar aranyjáradék 98.50. Török dohányrészvény 296.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 103.02. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék —.—. Ottomanbank 576.—. Párisi bankrészvény 1163. Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 13. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 92——96 fillérig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 100—102—fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 100—101 fillérig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 99——100 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 97——99 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 96—98 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 94——97 fillérig.

Sertéslétszám: 1900. márc. hó 11. napján volt készlet 28362 darab, 1900. március hó 12. napján felhajtatott 542 darab, 1900. évi március 12. napján elszállittatott 241 darab, 1900. március hó 13. napjára maradt készletben 28663 darab.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, március 13.

A kontinens északkeleti felét mély depresszió, — délnyugati és déli felét pedig erős maximum boritotta el.

Az idő e helyzethez képest északkeleten csapadékos, mig délnyugaton és délen száraz és derült; a hőmérsékletkülönbségek kisebbek lettek és a fagy határa keletebbre szorult.

Nálunk tegnap este nyugatról borulás állt be, amely ma délig erősödött és helyenkint (nyugaton) gyenge csapadékot is hozott. A hőmérséklet emelkedőben van.

Kilátás: Északnyugati szelekkel hüvös, változékony idő várható, az ország északi felében csapadékkal.

Vizállás.

		márc. 13.	márc. 12.			márc. 13.	márc. 12.
		méter				méter	
Inn	Schärding	0.75	0.68	Tisza	M.-Sziget	0.40	0.39
Duna	Passau	2.40	2.40	»	Tekeháza	0.16	0.14
»	Linz	0.25	0.27	»	V.-Námény	0.36	0.39
»	Bécs	0.28	0.24	»	Tokaj	0.88	0.90
»	Pozsony	2.29	2.32	»	Tisza-Füred	1.62	1.82
»	Komárom	2.76	2.90	»	Szolnok	1.85	2.18
»	Budapest	2.30	2.63	»	Csongrád	2.18	2.54
»	Paks	2.21	2.40	»	Szeged	2.71	3.01
»	Mohács	3.84	4.06	»	Török-Becse	2.50	2.69
»	Gombos	4.20	4.44	»	Titel	3.74	3.84
»	Ujvidék	3.82	3.88	Ondova	Bártfa	0.68	0.65
»	Pancsova	3.34	3.41	Topolya	Hoór	0.82	0.82
»	Orsova	3.60	3.68	Bodrog	Zemplén	1.68	1.70
Morva	Magyarfalva	2.82	2.91	Sajó	Zsolca	1.94	1.98
Vág	Zsolna	0.42	0.40	Hernád	H.-Németi	0.28	0.37
»	Trencsén	0.53	0.45	Berettyó	Margita	0.64	0.64
»	Szered	0.66	0.63	»	B.-Ujfalu	0.41	0.45
Rába	Sz.-Gotthárd	0.14	0.14	Körös	Csucsa	0.26	0.22
»	Sárvár	0.34	0.26	»	N.-Várad	0.—	0.03
»	Győr	2.51	2.25	»	Belényes	0.31	0.30
Dráva	Pettau	0.50	0.50	»	Tenke	0.30	0.26
»	Zákány	0.38	0.37	»	Gurahono	0.44	0.24
»	Barcs	0.—	0.07	»	Borosjenő	0.23	0.20
»	Eszék	0.—	1.58	»	Békés	1.12	1.14
Mura	M.-Szerdah.	0.43	0.40	»	Gyoma	1.27	1.62
Száva	Zágráb	0.10	0.68	Maros	Gy.-Fehérvár	0.02	0.—
»	Sziszek	1.76	1.12	»	Branyicska	0.41	0.48
»	Mitrovica	3.31	3.41	»	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.17	0.13	»	Arad	0.96	0.93
»	Szatmár	0.90	0.88	»	Makó	0.32	0.34
Kraszna	N.-Majtény	0.20	0.28	Temes	K.-Kostély	0.51	0.42
Latorca	Munkács	0.00	0.—	Béga	Kiszető	0.80	0.75
Laborca	Homonna	0.—	0.—	»	Temesvár	0.06	0.12
Ung	Ungvár	0.26	0.32	»	Becskerek	0.30	0.35

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbaját, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délutan 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető NÉPSZERÜ UTMUTATÓ (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. A ivarszervek megbetegedésének főtényezője prostitució.

Posztó szétküldés csak magánosoknak.

Egy vég 3.10 m. hosszu, elegendő 1 férfi öltözetre csak ennyibe kerül.

2 frt 80 krért	jó,	valódi gyapjuszövetből.
3 » 10 »	jó,	
4 » 80 »	jó,	
7 » 50 »	finom,	
8 » 70 »	finom,	
10 » 50 »	igen f.,	
12 » 40 »	angol,	
13 » 95 »	kamg.	

Egy vég fekete szalonöltönyhöz 10 frt. Felöltőszövetek méterje 3 frt 25 krtól feljebb. Loden gyönyörü szinekben, egy vég 6 frt, 1 vég 9 frt 95 kr. Peruvienne és Dosking, állami, vasuti hivatalnoki ruhaposztók és birói talárposztók, legfinomabb kamgarnok és cheviottok, valamint egyenruha-posztókat, pénzügyőrség és csendőrség számára stb., gyári áron küld a szolidságáról ismert

posztógyári raktár Kiesel Amhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve. — Mintahü szállitás.

Figyelmeztetés! A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztók ára, ha közvetlenül hozatják, sokkal olcsóbb, mintha azokat közvetités utján vásárolják. A Kiesel Amhof brünni cég az összes szöveteket valósággal gyári áron küldi s engedményt nem számit hozzá.

Sneidig egyenruhákat készit

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

Az „ANKER"

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában.

Összes vagyon 1898 végén ... ... 130 millió korona
Biztositási állomány 1898 végén ... ... 487 millió korona
Eddigi kifizetések ... ... 210 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztositottak **A** osztalékterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztositási dij 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

B osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) 1897, 1898 és 1899. években az összes — az egész biztositási tartamon keresztül befizetett dijak 3%-a, illetőleg az évi dijnak 9%, 12% és 15%-a fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.

Mindennemü haláleseti, életeseti és járadékbiztositás.

Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alanti céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányu sérvkötőit, haskötőit, egyenestartóit, suspensoriumait, valamint az összes betegápoláshoz szükséges kötszereit. Készit minden testeknek Orthopedfüzőket, mülábakat és kezeket és minden e szakmába vágó kötszereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházakban, mint sebészeti kötszerész dolgoztam és munkám a legelső tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérvkötő-megrendelésnél kérem a test körméretét és hogy jobb, bal vagy kétoldalu sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 frttól 6 frtig, két oldalra 8 frttól 10 frtig. Kizárólag egyedüli főraktár valódi francia és angol gummi és halhólyag különlegességekben, tucatja 1.20 krtól 6 frtig. Párisi öv-spongya Safeti-Sponges, tetja 4 frttól 6 frtig, Pessarium oclusivum (méhvédő), hölgyeknek nélkülözhetlen, drbja 1.50 frt. Megrendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb discretió mellett!

RADVÁNYI L.

sebészeti kötszer-gyáros

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 36.

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét irta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kiss	Mária	Szilágyiné
Czillei Ulrik	Szendrői	Erzsébet	Pewny I.
Hunyadi L.	Arányi	Egy hölgy	Berts M.
Hunyadi M.	Payer	Egy nemes	Gonda
Gara	Ney D.		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

Délután 1/3 órakor ifjusági előadás.

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Berczik Árpád.

Személyek:

Kisfaludy S.	Mihályfi	Takács József	Horváth
Kisfaludy K.	Dezső	Skublics I.	Náday B.
Özv. Biró Józsefné		Fehér György	Heténi
	Rákosi Sz.	Szalóky Péter	Zilahi
Szegedy Rózsa	Alszegi I.	Horváth J.	Egressy
Bay Annuska	Ligeti J.	Gaál József	Faludi
Rosty Antal	Vizvári	Nagy Pál	Latabár
Bezerédy K.	Császár	Nagy Pálné	Vizváriné
Polán	Gerő	Janka	Széchi S.

Este;

Szikra.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Pailleron E., forditotta Huszár I.

Utána:

A kis marquisné.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Meilhac és Halévy. Forditotta Adorján Sándor.

Személyek:

Boisgommeux	Dezső	Henriette	Csillag T.
Kergazon	Náday	Juliette	Nagy I.
A lovag	Gabányi	Martine	Palotai
Mouche	Náday B.	Georgette	Keczeri

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

Az orsz. m. kir. szinművészeti akadémia növendékeinek bemutató előadása.

A színésznő.

Vigjáték 1 felvonásban. Franciából forditotta Bulyovszkyné.

Másodvirágzás.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta K. Borostyáni Irma.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Georges Feydeau. Forditotta Mihály József.

Személyek:

Vatelin	Hegedüs	Pinchard	Balassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Clotilde	Kalmár	"	Nánásy
Soldignac	Gál	Victor	Almási
Meggy	Harasztthy	Gérome	Szerémy
Redillon	Góth	Jean	Szőke
Armandine	Pécsi	Clara	Berzétei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Győző

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy. Forditották Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Offenbach.

Személyek:

Páris	Gábor	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Kápolnai
Calchas	Németh	Leoena	Radványi

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncos némajáték.

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 14-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Forditotta Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Gustave Kerker.

Személyek:

Bronson	Sziklai	Cora	Margó Z.
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegyi
Snifkins	Mátrai	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beöthy	Fifi	Ledofsky

Kezdete 7½ órakor.

URÁNIA SZINHAZ

Kerepesi-ut 21.

Szerda, 1900. március hó 14 én.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetitett képpel, 4 spanyol tánccal és 11 a bikaviadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

Kezdete 7½ órakor.

Szerdán, március 14-én, Royalterem

LINDH

Marcella történelmi dalestélye.

Közreműködő: PERÉNYI ISTVÁN, gordonkamüvész.

Jegyek 10—2 kor. **MÉRY BÉLÁNÁL.**

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdete 8-kor.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt. Pontban 9 órakor.

Először az első része

Jehuda Halevy

cimü történelmi operettnek **Auerbach J.-től,** zene **Wolfsthal Ch.-tól**

Tudomásul. Technikai nehézségek folytán lehetetlen a Mulató szinpadján a több összefüggő részből álló bibliai operettet osztatlanul előadni. Az igazgatóság ennélfogva azt az intézkedést tette, hogy egy estén mindig két operette első része adatik, a rákövetkező estén pedig a megfelelő második felvonás kerül szinre.

Szenzáció! Először Budapesten! Hatásos siker!

Schwartz testvérek

eredeti Varieté parodisták.

Ugymint fellépte az összes ujonnan szerződött müerőknek.

Minden ünnep és vasárnap délutáni előadás, félhelyárakkal, kezdete fél 4 órakor.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytőzsde Károly-körut 26. és a nappali pénztárnál.

A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek.

KÉPES levelező lapok

Magyar müvészek ujabb alkotásai után.

Finom fénynyomat. Hazai készitmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
Bihari Sándor: Munka után.
Innocent Ferenc: Fátyoltánc.
Karvaly József: Vásárfia.
Konek Ida: Havasi pásztorok.
Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája.
Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban.
Márk Lajos: Terefere és Szerelmi dal.
Neogrády Antal: Vesztet boldogság.
Senyei Károly: Szökőkut, Kecskepásztor.
Szenes Fülöp: Kása nem étel.
Telcs Ede: Enyelgés.
Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés.
Vajda Zsigmond: Kedélyes birák.
Vajda Zsigmond: Kedves iró.
Neogrády Antal: Az erdő titka.
Pechán József: Utols gyufa.

20 darab ára **1 frt** bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a

Budapesti Napló

kiadóhivatalában

VIII. József-körut 18. szám

FOLIES CAPRICE

Ma

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irta H. H.

Személyek:

Birkusz Izidor, magánzó	Steinhardt ur
„ Amalia, feleségе	Schindlerné
Ella,) gyermekeik	St. Lengyel Gizella
Adolár, jogász)	Peterdi ur
Mózes, hordár	Rott ur
Charlotte, francia gouvernant	Jungwirth k. a.
Nyuzó Abris, uzsorás	Fürst ur
Egy detektiv	Echten ur

Történik Birkuszék lakásán, idő ma.

Végül:

„Blonde Bestien."

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knoch A.-tól.

Legujabb páncél vaskeretü szép hangu és csinos külsejü

uj Mignon zongorák 550 koronától kezdve
uj Pianinók 520 „ „
uj Harmoniumok 170 „ „

kitünő jó minőségben esetlegi részletfizetés mellett is kaphatók

ÉDER ANTAL GYULA

bel- és külföldi zongora gyári föraktárban

Budapest, IV. ker., Váci-utca 28. sz.

Alapitva 1870-ben.

Eddig több mint 8200 drb hangszer elárusitva.

Kimeritő árjegyzékek kivánatra megküldetnek.

MEGHIVÁS.

A „Concordia" gőzmalom részvénytársaság folyó évi **március 29-én délután fél 4 órakor,** a Magyar fővárosi malomegyesület helyiségeiben (Erzsébet-tér 19. szám) tartandó

rendes közgyülésére.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az előterjesztett mérleg jóváhagyása.
3. Az igazgatóság inditványa a kimutatott veszteség tárgyában.
4. A felmentvény megadása.
5. Két igazgatósági tagnak megválasztása három évre és négy felügyelő-bizottsági tagnak egy évre.

Azon t. c. részvényesek, kik az alapszabályok 18-ik §-a szerint szavazatjogukkal élni akarnak, saját nevükre szóló részvényeiket folyó évi március 14-től bezárólag március 26-ig délelőtt 10—12 óra közt, a malomépületben, a társaság pénztáránál téritvény mellett letenni kéretnek, ugyanott a mérleg és az évi jelentés 8 nappal a közgyülés előtt a t. c. részvényesek számára betekintés végett készen tartatnak.

Budapesten, 1900. március hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval

érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapirosok kihasználására

mint tag belép.

Haviilletéke 6 frt, fél illeték 3 frt.

Tagsági föltételeket ezen **kiválóan szolid** intézményről ingyen és bérmentve küld

(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadij.)

AMSTERDAM
Nicolaas Witsenkade 13.

A Commerce- & Credietbank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

Oh jaj!

megfojt ez az átkozott köhögés.

Távirat:

Évek hosszu során át kitünő eredménynyel használom az Egger-féle mellpasztillát. Kérem küldjön stb.

Trautenau (Csehország), 1898. junius 17.

Verner Nándor igazgató.

Egger-mellpasztillája gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában. Doboza 50 kr. és 1 frt. (Próbadoboz ára 25 kr.).

Fő- és szétküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapesten.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar megszabaditott, éljen!

VI., Váci-körut 17. szám.

POSZTÓMARADÉKOK

minden célra, melyek posztószétküldési világáruházamban visszamaradnak, **kicsinyben, rendkivül olcsó árakon** adatnak el.

Stikarovszky János

Budapest, V., Erzsébet-tér 16.

Maradékokból minták nem küldhetők.

Czerny-féle
OSAN
legjobb a szájnak és fogaknak. 1 üveg Osan-szájvizeszencia ára 1 kor. 76 fill. 1 doboz Osan-fogpor 88 fill.
Kapható minden gyógytárban, drogueriában és illatszertárban.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü
Electro-Massage vagy Psychrophor
által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.
Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Kerékpárosok figyelmébe!
Nagyobb bevásárlás folytan azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb gyártmányu
kerékpárokat
olcsó árakon adhatom el.
Egyszersmind bátorkodom a n. é. közönséget értesiteni, hogy a **Tattersallban** lévő „**Velodrom**“ kerékpáriskolám egész napon át a n. é. közönség rendelkezésére áll.
Kiváló tisztelettel
Herbster Károly
Budapest, Károly-körut 9.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalataimnál fogva legjobban ajánlható
Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvostudor
gyógyit **férfiaknál és nőknél** foglalkozási zavar nélkül mindennemü bármily régi keletü
Nemi betegségeket
ugymint hugycsőfolyást, hólyag és vizelési bajokat, bujakóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bőrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá
Nemi gyengeségi állapotokat
meglepő **biztos eredménnyel gyorsan** a legujabb módon.
Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—1-ig, délután 3—8-ig.
Külön várótermek. Külön be- és kijárat.
Mérsékelt dijazás. Levelekre rögtöni válasz.

Most jelent meg!
Szellem,
Erő,
Anyag
Szellemválasz Büchnernek Kraft und Stoff cimü könyvére.
Irta
Adelma,
forditotta
Tóvölgyi Titusz.
Ára 3 korona.
Megrendelhető a „**Budapesti Napló**“ kiadóhivatalában BUDAPEST, József-körut 18. sz.

Ideg- és nemi betegségek
makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok **radikális gyógyitására páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk**
Dr. Mitzger Tivadar
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.
Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig.
Levelekre dijmentesen válaszoltatik. Prospectus ingyen.

BARTOS és KRISZTICS
asztalos és kárpitos butor-raktár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13, csak az I. emeleten.
Szállitás Budapest és környékére költségmentesen.
Állandó nagy **butor-** kiállitás.
Nagyobb vételeknél diszitő dijmentesen.
Butorok menyasszonyi kelengyékre
a legmodernebb stylben, jó, száraz anyagból, három évi irásbeli jótállással, a legmérsékeltebb árakon.

Irodai-cikkek
Schwanhäussertől
időt és pénzt takaritanak meg, rendet és kényelmet szereznek.
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.
Schwanhäusser
Bécs, I., Johannesgasse 2. I. em.

Olaszország Remekei.
Olaszország és az olaszok mükincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyüjteménye.
Remek diszalbum hosszukás negyedrét formában.
A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil.
Megjelenik havonként kétszer.
Igazgató: LAURENCIC GYULA.
A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörü diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készül, művészi elrendezése és fényes kiállitása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangu alkotásként hódit majd az egész müvelt világon. — A mübe felölelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag mükincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani épitészet, festészet és szobrászat páratlan müveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrét oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és mükincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. — E mü össze nem hasonlitható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátlanul nyomott clichéivel; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabásu müvet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen ugy, mint a müvészetet kedvelők, müvészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmü egyuttal nélkülözhetetlen munka a müvészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsü müvészi teljesitmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a
„Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körut 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre	**7** korona	**20** fillér.		**18** füzetre	**21** korona	**60** fillér.
12 „	**14** „	**40** „		**30** „	**36** „	**—** „

A kiadóhivatal, ***Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám.***

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy ujabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kiterjári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK és **ELŐFIZETÉSEK** felvétetnek a **BUDAPESTI NAPLÓ** részére **a kiadóhivatalban József-körut 18.,** valamint a következő dohánytőzsdéiben:

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében, Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Ismeretség
levele van a kiadóhivatalban. 5873

Édes kis anya!
Ha elolvassa e nyilatkozatott, ne haragudjon a megszólitásért, mert csak ismertető jel. B. R. tudomásomra adta, hogy mindenféle alaptalan rosszaságot hiresztelnek rólam. Nem tartozom ugyan senkinek sem fölvilágositással, csak csupán egy szerető érzés ösztönzött e nyilatkozatra, mely nem szünik maga iránt soha. Ha elvétemült gazember lettem volna, indokot találnak szomoruságomban. De mivel hogy nem lettem azzá, fennen hirdetbetem, hogy aljas rágalom, mit reám szórnak, s aljas rágalmazók, kik ezt kovácsolták. Ha olvassa, válaszoljon. M. M.

Menyasszonyok! Völegények
A házasságkötéshez szükséges okiratok beszerzése, a netáni akadályok alóli való felmentések kieszközlése s a kihirdetések körüli eljárások sok veszödséggel, pénz- és időpazarlással járnak. Legcélszerübb tehát ugy a fővárosi, mint vidéki házasulandóknak az **„Országos Esketési Ügyvivőség"-hez VII., Kerepesi-ut 14.** fordulni, hol csekély dijért néhány nap alatt minden elvégeztetik.

Azon bájos
hölgy (a kulacscsal), kivel a vasárnapi szabó bálon huzamosabb ideig társalogtam, kéretik, hogy ismerkedés céljából levelét „Bál" jeligével e lap kiadóhivatalába küldje. 5901

Édes Rózám!
Azon vagyok, hogy semmi kellemetlenséged miattam ne legyen, azért ha szakitani akarsz, fájó szivvel, belenyugszom, csak egyetlen egyszer láthassalak még, mielőtt végleg elválnánk. Okvetlenül értesits, még ezen a héten, mikor és hol beszélhetek veled háboritlanul, ezt az egy kegyet, remélem nem fogod megtagadni tőlem, ki most is ugyanazzal a végtelen szerelemmel imád tégedet. A.

Levelezőnőt
egész napra alkalmaz Kreith Béla Budapest, IV. Granátos-utca 14., I. ajtó 5. Reggel 9 óráig irásbeli ajánlatokkal értekezhetni. 2827

Csinos fiatal
izr. hugomat, ki szépen keres, kevés hozománya van, óhajtanám férjhez adni iparoshoz, vagy állással biró tisztességes fiatal emberhez. Levelek: „Jó feleség" jeligével kéretnek e laphoz. 2825

Folies Caprice!
Azt a szép hölgyet, akit vasárnap este a Folies Caprice-ban előadás után kimenet a Budapesti Naplóra figyelmeztettem, esengve kérem, adjon életjelt magáról e lap kiadóhivatalába „Föltétlen diskréció" jelige alatt.

Csinos
intelligens megjelenésü kisasszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy elárusitónőnek ajánlkozik, esetleg biztositékkal is rendelkezik. Cime megtudható e lap kiadóhivatalába. 2822

Könyvelőnő
keresk. tanfolyamot végzett, saját Yost-irógépe van, szorgalmas és megbizható, állást keres mielőbbi belépésre. Cime a kiadóhivatalban. 2824

4000 korona
óvadékkal rendelkező intelligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Elsőrendü referenciákkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2819

Ügynökök keresnek
tetnek helyben lakó előfizetők gyüjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Fényes jövedelem.
Tisztességes urak és hölgyek egy igen keresett cikk ajánlása által ugy Budapesten, mint vidéken fényes jövedelemre tehetnek szert. Ajánlatok „O. N. 7725" jelige alatt Haasenstein és Vogler (Jaulus és Tsa) Budapest, Dorottya-utca 9. intézendők.

Jó leány
vagy gyermekkertésznő, ki németül ért s a gyermekkel jól bánni tud, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 2828

Kereskedő urak figyelmébe.
Kereskedelmi iskolát végzett könyvelőnő, ki a könyvelést egy elsőlendü nagyobb üzletben önállóan végezte, kitünő kiirott irással bir és szolid megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szives megkeresések „Szerény" cim alatt kér a kiadóhivatalba. 2789

Kereskedelmi
iskolát végzett könyvelőnő, ki jelenleg is oly minőségben van alkalmazva, állását változtatni óhajtja. Cime a kiadóhivatalban. 2804

Házmesternek
ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2712

Magyar gyorsirónő, ki a Remington és Yost-gépet kitünően kezeli, hosszabb idő óta irodában müködik, állását változtatni óhajtja. Szives megkereséseket „Szorgalmas" jelige alatt a kiadó továbbit. 2800

Raktárnoki,
pénzbeszedői, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésü kereskedő, esetleg biztositékkal is rendelkezik. Cime a kiadóhivatalban. 2758

Egy
nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Cime a kiadóban. 2737

Takaritónő fiatal,
8 frt bér és étkezéssel, reggel 6 órától estig, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 5871

Óvadékképes
29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnoka, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „2000—3000 korona." 2723

Azonnali
felvételre keresetik egy nagyobb nyomdai irodába mérlegképes **könyvelő** 120 korona kezdő fizetéssel, ugyanott felvétetik egy magyar és német gyorsirászatban teljesen jártas és a Yost-gépet kezelni tudó **gépirónő** 70 kor. fizetéssel. Ajánlatok „Nyomda 38" alatt a kiadóhivatalba. 2826

„Tata-Tóváros"
négy szobás családiház kerttel mellék épületekkel közel az angolparkhoz eladó. Cim a kiadóban. 5874

A körmendi
diszfenyő-faiskolából 60 fajta örökzöld tülevelü fák és bokrok kerülnek elszállitásra. Árjegyzék ingyen. 5875

Kerékpár
angol uj, potom áron sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5877

Állást óhajt
változtatni egy jó családból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb részvénytársaság hivatalnoka, kivánatra óvadékkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2820

Irodai
vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szépirásu hölgy. Cim a kiadóhivatalban. 2796

Kossuth Lajos
életnagyságu kitünő mellképe (kézfestés) diszes aranyozott keretben 30 frtért eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Több
kocsirakomány használt de teljesen üzemképes (23.6 kg. sulyu) sin jutányos áron eladó. Szives megkeresések keretnek „A. B. 100" jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába. 5830

Jó forgalmu kóser füstölthus áruda italmérési engedélyjyel, hol intelligens urak étkeznek, elutazás végett azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2805

Az angyalföldi
rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 376□öl olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalba. 2744

Gyárihivatalnokok figyelmébe.
A Linzergyárral szembe egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5867

Boroshordók
2 hektó 80 hektóig, tömlők, pince- és iroda-berendezések olcsón eladók. Cim a kiadóban. 5869

Papagáj kalicka,
nickel, alig használt és elegáns diszmobőr kézi utazóbőrönd eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5852

Fiuméból
kitünő természetes dalmáciai és olasz borokat jutányos áron szállit Pauk Ödön. Arlap bérmentve.

Zongora
és francia órákat igen olcsón ad a bécsi konzervatorium volt növendéke. Ajánlatokat „Zongora" címen a kiadó továbbit. 2821

Gáz-csillár
gázlámpák és butorok eladók. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5813

Délibáb- és
Bulyovszky-utcák sarkán kiadó május 1-től egy 6 szobás lakás, kerthasználattal, esetleg istállóval, bővebbet ugyanott. 5853

Füszerüzlet.
14 év óta fenálló kitünő füszerüzlet azonnal átvehető, az átvételhez 1500—2000 forint szükségeltetik. Az üzlet menetéről személyesen meggyőződhetni. Cim a kiadóhivatalban. 2762

A Népszinház
közelében egy csinosan butorozott I. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur részére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan butorozott 2 ablakos udvari szoba 1 vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cim a kiadóhivatalban. 2774

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-körúton
a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J." jeligével e laphoz küldendők. 2713

Lakást és ellátást
keres intelligens családnál egy fővárosi tanitónő, lehetőleg a Dohány-utca közelében. Ajánlatokat „Tanitónő" jeligével a kiadóhivatalba kérek. 2815

Olcsó telek eladó.
Pest közelében 1500 □-öl telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cim a kiadóhivatalban. 2537

Eladó
egy jó karban lévő séta gyermekkocsi kifogástalan állapotban. Cim a kiadóban. 2823

ERENYI-féle
kitüntetett „NERVIN" nagy üveggel 80 krajcár. Legjobb: csuz, köszvény, csontbántalmak, derékfájás és szaggatás ellen.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.
A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §. értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Budapest Dunapart állomáson f. é. márc. hó 22.
Budapest Józsefváros áll. f. é. márc. 20.
Budapest nyugoti p. u. áll. f. é. márc. 2.

Budapest, 1900. március havában. Az igazgatóság.

Az országos magyar gyorsiró egyesület

Báthori Dezső
középiskolai tanár ur vezetése alatt e hóban uj magyar és németnyelvü gép- és gyorsirászati tanfolyamot nyit. Jelentkezőket felvesz a

„YOST" irógép
részvénytársaság
Erzsébet-körut 9—11.
New-York palota

50 év óta fennálló
nagyforgalmu **uri divat- és norinbergi-üzlet** egy 40.000 lakossal biró városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5—6000 frt szükséges a vételhez. Venni szándékozók **„50 év"** jelige alatt e laphoz forduljanak 2792

CSAK

ez a legjobb a gyomornak
Egészségesek és gyomorbetegek, fölnőttek meg gyermekek csak ezt a készitményt használják jó gyomorruk rendben tartására, rossz emésztésük javitására.

1 eredeti doboz zsebdobozzal és kanállal . . . . 1 frt — kr.
1 egyszerü tartalékdoboz . — frt 85 kr.

Főraktár:
LUX MIHÁLY
drogua, vegyi- és illatszerüzletében
Budapest, Muzeum-körut 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyógyszerésznél, Kerpel Vilmos Lipótkörúti gyógytárában, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petrovits Miklós droguistáknál.

Veszünk bármely zálogház álta kiállitott
zálogcédulát
egmagasabb áron, megvelszünk törött, vagy régi arany, ezüst és egyéb ékszerárukat, esetleg csekély munkadij átfizetéssel ujra is becse elünk
részletre
is igen jutányosan elád
Fuchs és Társa
1873. óta létező ékszerész
BUDAPEST,
Erzsébet-körut 17. szám.
I. emelet.
Dus választék mindennemü arany, ezüst és drága-kövekből

Grötzner-féle Tarolin capsulák.
Specificum:
hólyagbántalmaknál, hugyesőfolyásnál.
Könnyü kényelmes, biztos gyógyuód, minden fecskendezés nélkül. 1 doboz ára 3 korona.
Kapható minden gyógyszertárakban
Főraktár Budapesten: Városi gyógyszertár, Városház-tér

Veszek

zálogházi cédulát
régi arany ezüst árút brilliánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett

FRIED A.
órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostóllegelőnyösebben beszerezhetők:
POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50
Részletes képes árjegyzék ingyen, zárt boritékban. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény.
Kivágatott: a „Budapesti Napló"-ból.

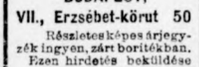

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Nagyvárad állomáson lévő felvételi épület két uj szárnyának előállitására szükséges épitési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten, a magy. kir. államvasutak igazgatósága magasépitményi ügyosztályában (VI. Teréz-körut 56. sz. III. em. 14. sz.) és Kolozsvárott az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi március hó 27-én déli 12 óráig nyujtandók be alulirott igazgatóság épitési főosztályánál (VI. Teréz-körut 56. sz. II. em. 10.)

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyujtandók be:

„Ajánlat a nagyváradi felvételi épület bővitésére."

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1900. évi március hó 26. déli 12 óráig 2300, azaz kétezerháromszáz korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tertivevénnyel adandók fel.

Budapest, 1900. március hóban. Az igazgatóság.

Zálogházi

cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müevős tárgyakban, arany férfiláncok kólóggóval, grammja 35 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Armin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Hallatlan árleszállitás.

Betyárok.
Történetek az alföldi rablóvilágból gr. Ráday korában.
Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:
Fehér könyv. Uj regény és egyéb dolgozatok. 1-sö kötet.
Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:
Az ember származása és az ivari kiválás.
Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanui.
Regényes korrajz.
Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju története.
Feuillet Octave-tól.
Regény.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.
Flammarion Camillétól 43 képpel.
Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.
(Ujdonság!)
(Gutius) Ujabb törvényszéki karcolatok.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.
(Kock Pál).
Előbb 2 K. most 50 fill.

Mámoritó történetek.
(Maupassant.)
Előbb 1.60 most 60 fill.

A bánya.
(Ohnet).
Előbb 3 K. most 1 kor.

Megrendelhető a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában, utánvéttel vagy a pénz beküldése ellenében.

A budapesti
Kávémagazin
bérmentve küld
Cuba
Mocca
Jáva
Gyöngy
kávét
postán utánvéttel
3 kiló frt 4.80.
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.